

■ **Măria-sa, puiul omului**

de Ilie Purcaru

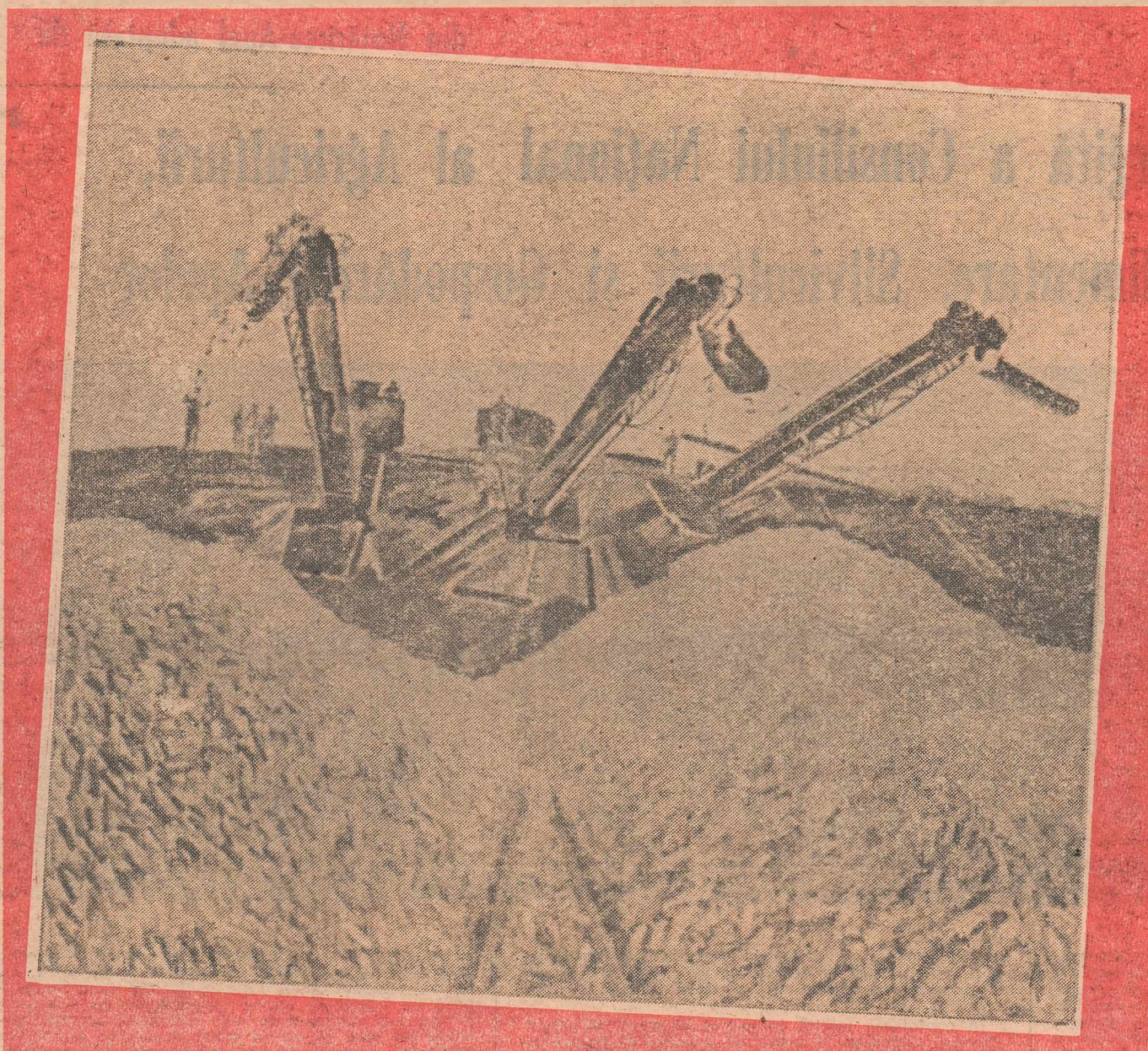
■ **Casa cea adevărată**

de Aurelian T. Dumitrescu

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Indemnul președintelui țării, sarcină de onoare pentru toți lucrătorii ogoarelor

Producțiile record să devină producții obișnuite!

VLADIMIR ȘETRAN : „Aurul toamnei

DEMOCRAȚIA FAPTEI

Astăzi, când întregul popor a trecut cu toate forțele la realizarea celui de-al 8-lea cincinal și a orientărilor de perspectivă pînă în anul 2000 stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, este necesar ca în toate sectoarele și domeniile de activitate să se facă totul pentru întărirea ordinii, disciplinei, respectarea legilor și hotărîrilor de partid și de stat pentru îndeplinirea neabătută a planurilor. Adevărata democrație de partid și de stat, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu înseamnă ca fiecare dintre noi să ne facem datoria la locul de muncă.

Îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea privind trecerea la dezvoltarea intensivă a industriei, agriculturii și a celorlalte sectoare economico-sociale, trecerea României într-o nouă etapă de dezvoltare nu se pot realiza decît prin fapte exemplare la locul de muncă.

Într-o economie planificată armonioasă, cu programe și prevederi definitorii pentru prezentul și viitorul țării, rămînerea în urmă a unui sector de activitate afectează progresul general al economiei, nivelul tehnic și calitativ al producției din celelalte sectoare. Astăzi, mai mulți ca oricînd, puși în fața unor sarcini de maximă importanță sîntem obligați să ne gîndim ce înseamnă nerealizarea lor, să înțelegem că neîndeplinirea unui indicator de plan într-o unitate sau alta are multiple repercusiuni asupra altor domenii de activitate.

Discutam nu de mult cu directorul unei întreprinderi ieșene, în al cărei nomenclator de aprovizionare erau cuprinse 200 000 de repere. Nelivrarea la timp și în condiții de calitate a unuia dintre ele duce la imposibilitatea finalizării aparatelor, solicitate la export sau necesare progresului tehnic în alte ramuri ale economiei și pentru crearea cărora țara a făcut serioase eforturi financiare, a investit inteligent. Ne-a arătat la capătul liniei de montaj cîteva sute de aparate stucate în așteptarea unui banal tranzistor sau a unui sortiment de sîrmă. Stocul acela de aparate, întîrzierea livrării lor erau ca un tăcut reproș la adresa celor care pe o filieră oarecare nu-și făcuseră datoria la timp. Directorul, un tînăr inginer de doar 36 de

(Continuare în pagina 7)

OPREA GEORGESCU ■

Viata marilor santiere

Această scenă de muncă reprezentînd doi constructori de pe șantierul amenajărilor hidroenergetice Riușor — Argeș prefațează viitorul nostru fotoreportaj :

GALERIILE LUMINII

acad. ION FĂGĂRAȘANU :

„Nu ești medic cu ora, ești medic cu viața”

pagina 8

Semnul cel mai limpede și mai de preț al iubirii de țară este gîndul — în plină iarnă — la griu. Imaginea lanului, a recoltelor viitoare, a muncii din fiice anotimp (o muncă plină de răspundere, o muncă aprigă, o muncă nelipsită de cel mai riguros spirit științific) reprezintă acum, iarna, atît dovada grijii pentru viața, marea mai bună, a semenilor, cît și o pildă de optimism dătător de liniște și încredere pentru ziua de mîine a patriei. Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara largită a Consiliului Național al Agriculturii, Silviculturii și Gospodăririi Apelor — document de covîrsitoare însemnătate pentru mai bunul mers al unor sectoare de activitate de care depînd progresul și bunăstarea întregii națiuni — constituie, înainte de orice, un imbold dat modului în care este concepută munca în agricultură, în care trebuie să se gîndească, de acum înainte, în trecerea hotărîtă la un mod de lucru axat pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, la un mod de lucru îndrăzneț, vizionar.

„Este necesar — spunea secretarul

general al partidului — să gîndim ceva mai îndrăzneț în știința agricolă, în genetică — și să folosim ceea ce a creat natura la alte plante pentru a obține altele noi, pe o cale nouă, prin intervenția omului”. Un asemenea îndemn, pornit de la ideea obținerii a două recolte de griu dintr-o aceeași sămîntă, este cel mai elocvent argument în favoarea libertății rodnice de

Știința piinii

gînd și faptă a fiecărui om al muncii sau specialist din domeniul agriculturii. Există, știm bine, dar mai trecem cîteodată cu vederea acest fapt, o veritabilă știință a piinii, o cale nu tocmai lesnicioasă de a determina planta să se supună cerințelor și dorințelor noastre. Implicarea științei în truda agricolă, utilizarea, la scară largă, a rezultatelor cercetării în tot mai bu-

nul mers al treburilor de pe mii și mii de hectare înseamnă cu adevărat eficiență, dragoste de profesie și de cei din juru-ți.

Președintele țării a accentuat în mod deosebit asupra responsabilităților ce revin tuturor celor ce lucrează în agricultură pentru a face din acest sector ceea ce el trebuie să fie : un teritoriu al introducerii noului, al marilor recolte, al demonstrației eficiente că am fost și rămînem — mîndri de aceasta — un popor de plugari, adică de oameni care cunosc îndeaproape rosturile pămîntului, ale griului și, în același timp, gustul piinii bune, curate.

A gîndi, iarna, la griu înseamnă a fi plin de grija mersului pe mai departe al nației, un semn de sănătate morală care spune totul despre destiul unui neam. Credința că tot ceea ce s-a realizat pînă acum poate fi depășit, încrederea în cei care vor da vieții concretizarea unor mari și fruc-

(Continuare în pagina 7)

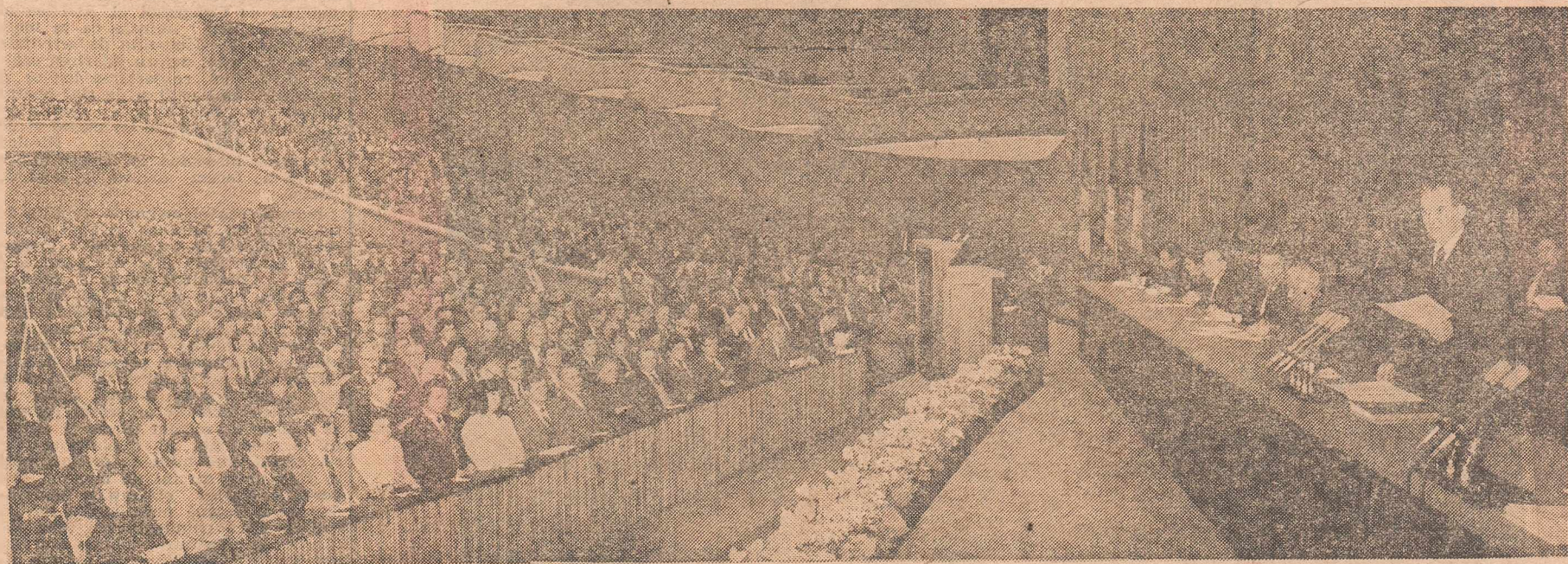
DAN MUCENIC ■

Oamenii ei muncii din agricultură, industria alimentară, silvicultură, din domeniul gospodării apelor, să facem totul pentru pregătirea în cele mai bune condiții a apropiatei campanii agricole de primăvară, pentru îndeplinirea exemplară a programelor adoptate de plenara noastră largită, să acționăm neabătut pentru transpunerea în viață a orientărilor și indicațiilor cuprinse în magistrala cuvintare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a sarcinilor ce ne revin din documentele Congresului al XIII-lea !

Să facem ca 1986, primul an al celui de-al optulea cincinal, să fie anul unor producții bogate în toate sectoarele agriculturii, anul unor noi și importante progrese pe calea înlăptuirii noii revoluții agrare în România !

din Hotărîrea-Apel adoptată de

Plenara largită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodării Apelor

În a doua jumătate a săptămîinii trecute, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și-a desfășurat lucrările plenara largită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodării Apelor. În cadrul plenarei, atît în raportul de activitate prezentat, cit și în luările de cuvînt, s-a dat o înaltă apreciere rolului esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în dezvoltarea intensivă și în modernizarea continuă a agriculturii noastre socialiste, în fundamentarea și înlăptuirea noii revoluții agrare, în vederea realizării unor producții mari, sigure și stabile, în vederea ridicării nivelului de viață și de civilizație a satului românesc. S-a exprimat, de asemenea, deosebită stimă și înaltă prețuire față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, pentru contribuția pe care o aduce la elaborarea și la înlăptuirea planurilor și a programelor de dezvoltare economico-socială a țării, la înflorirea științei, a învățămîntului și a culturii românești.

Plenara a prilejuit, în spiritul indicațiilor, al orientărilor și al exigențelor formulate de secretarul general al partidului, analiza critică și autocritică a activității din agricultură, din industria alimentară, din silvicultură și gospodărirea apelor în 1985, dezbateră aprofundată a căilor și a direcțiilor de acțiune menite să ducă la înlăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor prevăzute pe 1986 și pe întregul cincinal. Cei ce au luat cuvîntul au înlăptat eforturile depuse și producțiile obținute, care au asigurat aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și au acoperit alte necesități ale societății. În același timp, au fost analizate deficiențele existente în organizarea muncii și a producției agricole, deficiențe care au făcut ca în 1985 rezultatele să nu se situeze la nivelul posibilităților de care dispune agricultura noastră socialistă. Avînd în vedere atît realizările obținute, cit și lipsurile care s-au manifestat, vorbitorii s-au referit pe larg la măsurile întreprinse pentru ca întrecăga muncă din agricultură să fie îmbunătățită, pentru ca în acest prim an al noului cincinal să se înregistreze o creștere substanțială a producției agricole vegetale și animale. În acest sens, s-a subliniat necesitatea ca în fiecare unitate agricolă să se acționeze cu toate forțele pentru buna pregătire și desfășurare a campaniei de primăvară, punîndu-se astfel o bază trainică recoltei din 1986. A fost evidențiată, de asemenea, atenția deosebită care trebuie acordată executării la timp și la un nivel superior de calitate a tuturor lucrărilor agricole, utilizării cu randament sporit a întregului parc de tractoare și de utilaje, a mijloacelor de transport, stringerii și depozitării în bune condiții a recoltei, livrării cantităților prevăzute la fondul de stat. Plenara a hotărît convocarea Congresului al III-lea al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărînimii, al consiliilor oa-

menilor muncii din industria alimentară și din domeniul achiziționării produselor agricole, din silvicultură și gospodărirea apelor în a doua decadă a lunii mai 1986.

În cuvîntarea rostită în cadrul plenarei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, pornind de la dezvoltarea intensivă a agriculturii, în cel de-al 8-lea cincinal va trebui să se acționeze cu toată fermitatea în vederea realizării noii revoluții agrare, care presupune o transformare a organizării și a producției în agricultură, creșterea puternică a producției și transformarea a însuși modului de gîndire, de viață și de muncă al tuturor celor ce muncesc în agricultură, al întregii țărînimii. Secretarul general al partidului s-a

O agricultură a eficienței și a belșugului

referit la toate sarcinile importante care stau în fața oamenilor muncii din agricultură în momentul de față: dezvoltarea și continuarea producției de cereale, de plante tehnice, realizarea programelor și prevederilor privind dezvoltarea legumiculturii, a viticulturii și a pomiculturii, creșterea puternică a efectivelor de animale, a producției produselor animaliere, dezvoltarea bazei furajere, folosirea cit mai rațională a pămîntului, creșterea fertilității și a productivității solului, buna organizare în toate unitățile agricole, îmbunătățirea activității în întreprinderile agricole de stat, perfecționarea activității stațiilor pentru modernizarea agriculturii, cheltuirea judicioasă, eficientă, a fondurilor investite în agricultură, aplicarea mai fermă a principiilor cointeresării materiale, ale acordului global în agricultură, folosirea judicioasă a cadrelor, a forței de muncă. În ceea ce privește industria alimentară, conducătorul partidului și al statului a arătat că unitățile acestei industrii au obligația de a acționa cu toată hotărîrea pentru valorificarea cit mai bună, superioară, a produselor agricole, pentru realizarea contractării, a achiziționării produselor agricole vegetale și animale. Referitor la silvicultură, în cuvîntare se arată că trebuie făcut totul pentru ca pînă în 1990 să se încheie reimpădurirea suprafețelor care

au rămas pînă acum neimpădurite, urmînd ca ulterior să se asigure reimpădurirea imediată a tot ce se taie în mod eșalonat anual. Lucrătorilor din domeniul gospodării apelor le revine răspunderea de a acționa pentru a-și îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile pe care le au în acest domeniu: lucrări de aducțiuni, de îndiguri, de regularizări, de canalizări, de baraje, de lacuri de acumulare, de irigații. Un rol important revine activității de cercetare științifică și tehnologică în agricultură. Înlăptuirea revoluției agrare, agricultura intensivă — se spune în cuvîntare — presupun o angajare mai fermă, mai hotărîtă a științei agricole în toate sectoarele în realizarea în mod corespunzător a programelor ce urmează a fi înlăptuite. În momentul de față, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să intensificăm lucrările de pregătire a însămînțărilor, a celorlalte munci agricole, pentru a însămînța imediat ce se creează condițiile bune, cit mai timpuriu, pentru a face toate celelalte lucrări care se impun, pentru că numai așa vom pune o bază solidă pentru recolta din acest an.

Un accent deosebit se pune în cuvîntare pe cunoașterea exactă a ceea ce are de făcut fiecare unitate, fiecare om al muncii. Adresîndu-se țărînimii, oamenilor de știință, secretarul general al partidului a subliniat că înlăptuirea revoluției agrare, agricultura intensivă presupun din partea lucrătorilor din agricultură mai multă îndrăzneală, o angajare mai fermă, mai hotărîtă în realizarea programelor din toate sectoarele. Aceasta obligă la cunoașterea amănunțită a acestor programe și la stabilirea, în funcție de ele, a sarcinilor precise pe fiecare unitate și pe fiecare lucrător.

Prin bogăția de idei și de probleme abordate, prin rigoarea expunerii, prin întregul ei conținut, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară largită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodării Apelor constituie un adevărat program de activitate pentru toți lucrătorii din domeniile respective. Puternic mobilizați de îndemnul adresat de secretarul general al partidului, participanții la plenară au reafirmat — după cum se menționează și în Hotărîrea-Apel adoptată — voința lucrătorilor ogoarelor, a oamenilor muncii din industria alimentară, din silvicultură și din sectorul gospodării apelor de a acționa, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, cu înaltă responsabilitate pentru transpunerea în viață a hotărîrilor plenarei, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a programelor speciale, a prevederilor planului pe anul 1986 și pe întregul cincinal, pentru înlăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, a prevederilor Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

ION CODRU ■

Luminos și cuprinzător îndreptar în înfăptuirea noii revoluții agrare

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

■ Așa cum reiese din Comunicat, în cincinalul 1981-1985, producția industrială marfă a crescut cu peste 21 la sută, venitul național cu peste 24 la sută, iar producția agricolă cu peste 10 la sută. S-au dezvoltat în mod corespunzător și celelalte ramuri ale economiei naționale. Progrese importante au fost obținute în știință, învățământ și cultură - factori de importanță deosebită în dezvoltarea patriei noastre, în făurirea socialismului și comunismului.

■ Toate aceste realizări sint, fără nici o îndoială, expresia cea mai grăitoare a forței economiei, a superiorității orânduirii noastre socialiste, a justetei politicii partidului, care aplică în mod creator adevăratele principii generale valabile, principiile socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric la condițiile și realitățile țării noastre, acționând în așa fel încât să se aibă în vedere permanent realizarea unei concordanțe cât mai depline între forțele de producție și relațiile sociale, să se asigure dezvoltarea armonioasă a întregii societăți.

■ În actualul cincinal va trebui să trecem de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la un stadiu superior, de țară mediu dezvoltată. Este necesar să ne angajăm cu hotărâre în înfăptuirea noii revoluții tehnico-științifice în toate domeniile.

■ Trebuie să fim pe deplin conștienți că orice rămânere în urmă în domeniul științei și tehnicii va avea repercusiuni mari, nu numai asupra realizării prevederilor planului pe acest cincinal, dar și asupra dezvoltării, pentru o lungă perioadă, a patriei noastre.

■ Ne aflăm într-o asemenea epocă a dezvoltării societății omenesci cînd știința și tehnica, cele mai noi cuceriri ale cunoașterii umane din toate domeniile constituie factorul fundamental, hotărîtor al progresului general și, cu atît mai mult, al construcției socialiste și comuniste.

■ În cadrul dezvoltării generale a patriei noastre, agricultura ocupă un loc important, ca una din ramurile fundamentale, hotărîtoare ale construcției socialiste și comuniste. Pornind de la dezvoltarea intensivă a agriculturii, în cel de-al 8-lea cincinal va trebui să acționăm cu toată fermitatea în vederea realizării noii revoluții agrare, care presupune o transformare a organizării și producției agricole, creșterea puterii a producției și transformarea a însuși modului de gîndire, de viață și de muncă al tuturor oamenilor muncii din agricultură, al întregii țărănimii.

■ Pămîntul reprezintă avuția națională a întregului popor, indiferent că el este folosit într-un mod sau altul de proprietate. El nu este proprietatea personală a nimeni, este al întregului popor, este proprietatea

întregii națiuni - și societatea, statul au răspunderea pentru buna gospodărire și folosire a pămîntului.

■ Trebuie să înțelegem că avem obligația să facem totul pentru a folosi cit mai rațional pămîntul, pentru a cultiva fiecare metru de pămînt și a aplica cu fermitate legea după care nimeni nu poate să dețină, sub nici o formă, pămînt dacă nu-l muncește.

■ O atenție deosebită trebuie să acordăm activității din întreprinderile agricole de stat. Trebuie ca, încă în anul acesta, ele să-și recîștige locul de unități cu producțiile cele mai bune și cu eficiența cea mai înaltă.

■ Trebuie să îmbunătățim activitatea în cooperativele agricole de producție, să întărim forța economică a fiecărei unități, dezvoltînd în mod corespunzător toate ramurile de activitate și obținînd producțiile corespunzătoare.

■ Este datoria fiecărei unități de stat, a fiecărei unități cooperatiste, a conducerilor, a specialiștilor, a S.M.A.-urilor și, nu mai spun, a direcțiilor agricole să ia toate măsurile și să analizeze temeinic problema cheltuielilor pentru fiecare domeniu de activitate, a fiecărui leu care se are în vedere să fie cheltuit.

■ Este necesar ca toate consiliile de conducere, specialiștii, țărănimea, muncitorii din I.A.S.-uri să fie ei înșiși mai activi și să tragă la răspundere conducerea care nu acționează în mod corespunzător.

Să aplicăm cu mai multă fermitate principiile cointeresării materiale, ale acordului global în agricultură, veniturile fiind determinate neapărat de producțiile care se obțin. În general se impune îmbunătățirea și perfecționarea conducerii în toate sectoarele agriculturii, creșterea rolului adunărilor generale în cooperativele agricole, în întreprinderile agricole de stat, în stațiunile de mașini și tractoare, o funcționare mai bună a consiliilor de conducere colectivă în toate aceste unități.

■ Activitatea în agricultură nu se desfășoară în capitalele de județe, cu atît mai mult în București. Ea trebuie desfășurată în unități, în ferme, în cîmp de fapt! Inginerul agronom trebuie să fie de dimineața pînă seara - și, cînd este nevoie, și noaptea - în cîmp! Trebuie să înțeleagă și să cunoască pămîntul, să înțeleagă și să cunoască planta, să înțeleagă și să cunoască animalele! Acesta este un bun, specialist agricol, un bun agronom, zootehnist, veterinar și așa mai departe! Din birou, nu poți să sesizezi nevoile plantei sau animalului! Numai dacă cunoști, dacă vezi care este situația, poți să stabilești ce trebuie făcut într-un moment sau altul.

■ Problema asigurării fondului de stat cu produse agroalimentare este obligatorie, așa cum obligatorie este și asigurarea fondului de furaje pentru efectivele de animale. Trebuie să punem ordine și în acest domeniu, pentru că asigurarea furajelor este o necesitate pentru a realiza programele pe care le avem.

■ În toate domeniile trebuie să acționăm cu hotărâre în vederea aplicării cuceririlor științei, a intensificării activității de cercetare științifică și tehnologică.

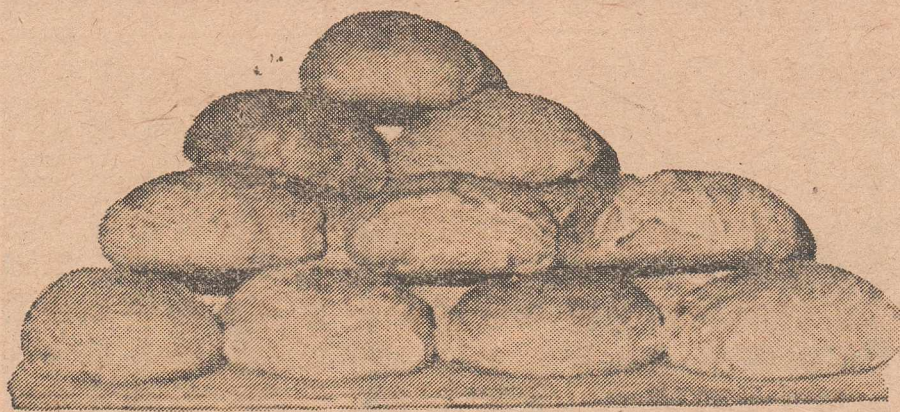
■ Avem soiuri bune de grâu; dar dacă am reuși să stringem recolta la grâu pînă la 15 iunie, aceste soiuri ar fi cele mai bune, pentru că am evita perioada arșiței în care avem pierderi foarte mari. Știința trebuie să privească cu mai multă îndrăzneală mai departe! Ar fi foarte important dacă noi n-am mai trebui să facem arături de grâu în fiecare an și să obținem, cu aceeași sămînță, două recolte. Deci, este necesar să gîndim ceva mai îndrăzneț în știința agricolă, în genetică - și să folosim ceea ce a creat natura la alte plante pentru a obține altele noi, pe o cale nouă, prin intervenția omului.

■ Înfăptuirea revoluției agrare, agricultura intensivă presupun o angajare mai fermă, mai hotărîită, a științei agricole din toate sectoarele în realizarea în mod corespunzător a programelor pe care le avem. Am în vedere inclusiv industria alimentară. Este necesar să analizăm toate acestea cu întreaga Academie agricolă, cu toate sectoarele - și să stabilim ce trebuie făcut pentru a schimba în mod radical situația și a spori rolul științei agricole în înfăptuirea noii revoluții agrare.

■ Comuniștii din agricultură - ca și cei din alte sectoare - trebuie să înțeleagă că trebuie să facă totul pentru a asigura înfăptuirea neabătută a programelor, respectarea legilor, a hotărîrilor, că îndeplinirea rolului de forță politică conducătoare presupune unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii din agricultură, ale țărănimii, în vederea bunei desfășurări a întregii activități.

■ Rolul hotărîtor al partidului este de a asigura înfăptuirea programului economic de dezvoltare a forței materiale a patriei noastre. Aceasta va asigura victoria socialismului și comunismului. Fără aceasta putem vorbi mult de comunism, dar nu vom ajunge niciodată la comunism! Dar noi sintem hotărîți să ajungem la comunism - și trebuie să facem totul pentru a grăbi realizarea acestui obiectiv în țara noastră, lucrînd mai bine, unind întregul popor în jurul partidului, pentru a asigura realizarea neabătută a hotărîrilor Congresului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare fermă spre comunism.

Democratia laptei in lumea satului:

1. Aflasem că, la Birlad, deci la 14 km de Tutova, este o piață care se numește Piața Tutovenilor. Acesta este punctul cel mai aprovizionat al orașului. Duminică, vin tutovenii și desfac marfa: animale mici, ouă, brinză, lapte, uneori pici de animale, vara zarzavaturi de toate felurile etc. Comuna Tutova este de cîteva ani fruntașă în mai toate felurile de a se munci, este fruntașă deci și la contractările de animale. Dar numai de cîteva ani, ca pretutindeni în țară, contractările de animale au trecut și în preocupările primăriei, existind și în acest domeniu o întrecere între consiliile populare. Plecaserăm hotărît să scriu despre crescătorii de animale mari și consideram că această ațit de bogată piață a Birladului poate constitui un bun început pentru articolul meu.

2. În 1985, în luna iunie, Tutova a fost inundată. Aproape de Birlad există un cot al râului din care apa scapă și vine spre comună. Se lucrează la îndiguiri. Pentru că, înainte, s-a lucrat prea încet, riul, ieșind din matcă, a nivelat pământul împins de buldozere în eforturile pentru îndiguire. Lucrarea a fost luată de la capăt. Se avansează repede și atent. Suprafețele recunoscute de ADAS la inundația din 1985: 70 ha însămînțate cu porumb, 25 ha însămînțate cu grâu, 10 ha însămînțate cu tutun, 15 ha cu legume. Din august și pînă în ianuarie, a fost secetă. Precipitațiile nu s-au ridicat peste 50 l pe m². Inundațiile și, apoi, seceta au atins în bună parte și culturile furajere, au pus în pericol, prin consecințele lor, și animalele, în primul rînd pe cele mari. Totuși, comuna, care, în 1984, fusese distinsă cu locul întâi pe județ la întrecerea între consiliile popu-

lare, așteaptă și în acest an primul loc și crede că punctajul îi va permite să se „inscrie” la concursul pe țară.

3. Seceta a determinat activități deosebite, un efort special al mecanizatorilor la pregătirea terenurilor și la însămînțarea culturilor de toamnă. Am fost interesat cu precădere de modalitățile prin care consiliul popular a asigurat furajele crescătorilor de animale. Consiliul are o suprafață de 287 ha, din care 17 ha sînt pășune. Hectarele de pășune sînt cultivate de obicei cu lucernă și cu porumb. Nefiind o suprafață prea mare în raport cu cerințele, pășunea, toamna,

la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodării Apelor, se vedește a fi și aici, la Tutova, un puternic imbold pentru harnicii crescători de animale care, cu pasiunea lor au făcut faima bogatei așezări de lângă Birlad. Am consultat cîteva liste cu fruntași și am observat că aceea care sînt primii la producția de animale sînt primii și la producția de cereale.

O altă sursă de furaje este chiar acordul global. Articolul 24 din Legea 1 permite celui care lucrează în acord global să primească o cotă procentuală de pînă la 20 la

mintul arată că numărul animalelor este tot mai mare, că fiecare membru cooperator are cel puțin o vacă.

4. Unde să îi găsești pe crescătorii de vite? Ziua sînt la C.A.P., seara, pînă tîrziu, muncesc în gospodăriile lor. Repet, poate mai clar, una din cheiele succesului în această meserie constă în aceea că, sub toate aspectele, cîmpul, cu tot ce poate prilejui el vieții omului, nu are secrete pentru oameni, că nu sînt numai crescătorii de animale, ci și cosăși, plugari, cultivatori de viță-de-vie etc. Se poate pune întrebarea: bine, dar în timpul în care ei mun-

țul orei 10, crescătorii de animale din Crivești se întîlnesc în centrul satului. Aproape toți sînt și cultivatori de viță-de-vie, dar într-un fel se bea acasă, în alt fel la restaurant. Eram cu vicepreședintele consiliului popular cînd am intrat. Ne-am așezat la masă cu trei crescători de animale. Dacă aș scrie aici cît contractează ei anual cu statul, ar trebui să umplu cîteva pagini. Așa că mă las păgubaș. Rugasem proaspăta mea cunoștință să nu mă recomande ca fiind gazetar, să spună doar că sînt o rudă de-a lui din altă parte, să întreb el oamenii despre ce voiam să afl eu și să întreb și eu din cînd în cînd, numai acolo unde aș fi vrut să se insiste în discuție.

Cînd am dat mina cu ei, mi-au spus aceste nume: Mușat I. Gheorghe, Mușat I. Nicolae, Dobranște C. Vasile.

Ceea ce m-a impresionat în primul rînd la ei este disciplina. Dovedesc pe de-a-ntregul un echilibru de neclintit. În orice clipă, mă așteptam să spună „prezent”, se vedea asta și din faptul că făceau cu seriozitate maximă un lucru oricît de neînsemnat. Din vorbă în vorbă, am aflat că școala lor cea mai înaltă a fost armata. În două cuvinte, mi-au spus ce era de spus: nu e greu pentru ei să crească animale, dacă statul are nevoie cresc și mai multe. În fața statului, a acestei autorități supreme, nu se cuvine să ai alte opinii. Dacă ești de acord cu asta, poți discuta cu ei orice altceva. Iată că pretextul cu Piața Tutovenilor nu era bun pentru acest reportaj. Am plecat trăgîndu-mi căciula pe ochi și spunîndu-mi: „Uite, frate, ce țară mare e România!”

TITU DUMITRESCU

Din belșugul fiecărei gospodării — belșugul întregii țări

TUTOVA ÎȘI RESPECTĂ TRADIȚIA

tîrziu, este aproape distrusă. Iată de ce trebuie însămînțată an de an. Fiind pe un teren deluros, cu un sol nu prea bun, ar putea fi și capricioasă. Primăria a dat-o pe mina inginerilor agronomi care, împreună cu cooperatorii interesați, o amenajează cu îngrășăminte naturale produse în gospodăriile acestora. Astfel, pășunea devine rentabilă. Ce înseamnă cooperatorii interesați? Crescătorii de animale sînt toți membrii cooperatori. E drept, animalele pe care le contractează anual depășesc ca importanță, chiar în economia comunei, producțiile de cereale sau legume pe care tot ei le obțin la cîmp. Programul de acțiuni pentru contractarea și achiziționarea produselor agricole vegetale și animale pe anul 1986 adoptat

sută din producția obținută. Cultura porumbului dă furajul de bază.

Apoi, între „ceapeuri” și „iasouri” există contracte prin care „ceapeurile” participă cu oamenii lor la diferite lucrări ale „iasurilor”, acestea urmînd să se achite de obligații nu numai cu bani, ci și cu o parte din producție.

Tot legea mai sus amintită permite ca, din pământul consiliului popular să se dea temporar în folosință membrilor cooperatori porțiuni de teren. Primăria Tutovei a hotărît să dea crescătorilor de animale mari (vitei, vaci, porci) cîte 5 ar.

Așa se face că, în situația în care nu au fost nici precipitații atît cît să intre în reacție îngrășămintele chimice administrate ogorului, recensă-

cesc cîmpul, cine are grijă de animale? Ajungem acum la al doilea aspect important al problemei: meseria de agricultor este o meserie care se sprijină mai mult decît oricare alta pe familie. Așa se face că, născut în casa unui țaran adevărat, copilul ajunge țaran adevărat sau, oriunde ar fi el și oricît de sus ar ajunge, și țaran adevărat, adică om cu gospodărie.

I-am căutat duminică, gîndindu-mă că atunci poți sta de vorbă mai pe îndelete cu ei. Nu puteam să mă întîlnesc cu toți din comună, așa că am ales satul Crivești. Dîmîneața, în zi de duminică, după ce curățai bine adăposturile de animale, dau hrană și apă vitelor, le îngrijesc, de gîndești că există și o duminică a animalelor, prin drep-

Înima mă îndeamnă să scriu iarăși despre țărani. Îmi amintesc, din copilărie, o împlinire cu un viitor, pe atunci, erou al romanului meu de suflet, scris într-o primăvară și într-o toamnă cu o lăcomie care era, în aceeași vreme, și a celui convins că a ajuns la capătul timpului și nu mai are nici o scăpare și nici o iertare. Sînt în viață asemenea împrejurări cînd crezi că timpul nemilos nu vrea să-ți mai lase nici amintirea unei răsufări. Așa scriam în urmă cu 16 ani, sugrumat de spaima că nu voi mai apuca să scriu eu, înainte, „Sfîrșit”. Eroul meu era, firește, în copilăria mea, un bărbat tînr încă, cum se întîmplă cu țaranii, devenise bunic la o vîrstă cînd alții, la oraș, abia se gîndesc, leneș, să se însoare sau dacă a venit, într-adevăr, timpul să se însoare și nu cumva se grăbesc. Gheorghe Oțăt stătea cu nepotul în brațe pe treptele dispensarului și aștepta un rînd care lui nu-i mai venea, doctorul era nou, n-avea nici un gînd să rămînă în sat, se chinuia cu cite o mașină de ocazie, de două sau de trei ori pe săptămînă, cu ochii pe ceas să nu piardă întoarcerea într-un tîrg vecin unde, față de satul meu, viața nu era deloc mai interesantă și nici mai bogată.

Spre prînz, cu copilul în brațe, a intrat și Gheorghe Oțăt în cabinetul doctorului iar copilul era spuzit de o blîndă roșietică, nici ochii nu i se mai vedeau și ars de febră abia își ținea capul pe umeri.

— Ce are? — a întrecat nedumerit doctorul făcîndu-i semn lui Oțăt să stea mai departe și nu cumva să se atingă copilul de el.

— Păi „de ce are” am plecat eu de acasă — a răspuns negru Oțăt, și văzînd că doctorul se ține mereu la distanță, cerîn-

du-i lui să-l dezbrace ca să-i arate și pieptul la fel de spuzit de blînda ca o pecingine și a ieșit pe ușă, cum intrase, cu căciula ascunsă la subțioară, acum însă convins definitiv că pe țaran nu e nimeni pe lume ca să-l asculte și să-l considere om.

Sigur, asta s-a petrecut în copilăria mea și chiar și atunci erau atîția medici cu inimă mare, mistuți de patima sfîntă a meseriei lor și unul din ei a stat ani buni și la mîin în sat, devenise „al satului”, și era

spune cuvîntul, toate le știu, însă nu uit nici acea poveste din copilăria mea care mă obsedează.

La sat se muncește încă din greu, dincolo de toate avantajele mecanizării agriculturii și zootehniei munca la țară nu e deloc ușoară, la țară încă te mai plouă și te mai ninge pe toate asfaltul nu ocrotește încă toate potecile, o zi la arat te usucă, oricît ai fi de sănătos și de învățat, secerișul se petrece sub vipia de foc a soarelui de care n-ai cum te ascunde,

sînt de înțeles, din păcate dar și mai de înțeles se cuvine să fie nevoia țaranului de medic. În ultimii ani s-a făcut nu mult, s-a făcut enorm pentru modernizarea rețelei sanitare sîtești, au apărut staționare, dispensare, farmacii, spitale chiar în lumea satului, procesul civilizației sanitare se află în plină expansiune, sînt în zeel, în sute, în mii de sate, doctori buni, nimeni nu contestă progresul. Pe mine mă interesează progresul unui anume tip de spiritualitate medicală. În favoarea lui

stă și în puterea medicului și foarte mult depinde de el.

E mai ușor, sigur, la oraș, dar e mult mai nobil să te bucuri de orgoliul de a fi contribuit la civilizația unui colț de lume. Am cunoscut și cunosc multe tîrguri cu o viață destul de medică ca să fie preferată unui sat ambițios și unde se poate mult mai bine și mai nobil materializa voința de mai bine. Știu bine și ce înseamnă nopțile singur sau singură, într-un dispensar pe care trebuie să-l încălzești tot singur, știu însă foarte bine și ce înseamnă respectul unei vieți care a înscris, la capătul ei, biruința greutăților. Nu știu de ce am rămas cu imaginea rolului hotărîtor al medicului în viața satului și mi se pare că nici azi el n-a slăbit deloc. Sănătatea poporului își află încă, la țară, rezervorul ei cel mai viu; copilul de țaran nu e neapărat mai sănătos decît cel de orașean. Vedeti, sînt atît de convins că apostolatul medicului la țară nu s-a încheiat, e încă necesar, încît mă bucur să spun că la mine în sat s-a întors doctor o fată de țaran și n-a făcut încă cerere de transfer la oraș. Înaintea ei, alt fiu al satului și-a făcut aici ucenicia și ajungînd cadru universitar n-a încetat să fie al satului.

„E doctorul nostru” — mi-a spus odată un țaran bătrîn care nu-i era nici rudă, nici vecin, iar în glasul lui era o bucurie care semăna cu o adevărată biruință. Ajunseseră și ei, țaranii, să aibă doctorul lor, din singele lor, în stare să înțeleagă mai bine decît oricine cum bate inima lor de țaran și să înțeleagă cuvintele lor puține cu care ei ocrotesc rușinoși durerea!

DINU SĂRARU

Opinia unui alegător

Apostolat medical

vestit pentru ușa lui necontenit deschisă și pentru liniștea îndatoritoare cu care asculta durerile unei lumi simple dar nu lipsită de sensibilitate și suflet, mult mai bogată în suflet și în sentimente decît atîția școlțiți în goana după o lute înavutire.

Nu cred să fi rămas eu prizonierul unei viziuni idilice cu privire la apostolatul medicului de țară, știu bine și azi cite greutăți mai sînt în lumea satului, îmi dau bine seama că nu e ușor să vii dintr-o clinică într-un biet dispensar nu prea rareori uitat de primarul sănătos sau cu dare de mîină temeinică încît să nu se urce într-o mașină și să nu se ducă la oraș să se caute, știu bine iar că nu e ușor să întemeiezi o gospodărie nouă într-un loc străin și știu și că nu te la nimeni chiar în brațe de la început, viața e aspră pentru un începător pînă și în satul cel mai bogat, e și înstrăinarea care își

duce pe jos uncori și kilometri întregi, lemnele se sparg în curte și cînd crapă pietrele de gîr, dar nu fac eu aici inventarul asprimii vieții la țară; ce vreau să spun e că țaranul are nevoie și simte acut, mai mult ca oricînd, nevoia de asistență medicului nu numai competent dar și al lui, adică trăind cu toată ființa lui povestea vieții țărănești. Iată de ce mă umple de mîhnire o grabă tinerească întîlnită și nu prea rar la medici care își numără zilele pe un calendar atît de urit că nu mișcă timpul mai lute din loc. Cum să faci medicină cu gîndul la autobuzul care claxonează la poartă fiindcă nu te poate aștepta, cum să ascuți bătaia inimii unui țaran bătrîn cu ochii pe filele calendarului, cum să te bucuri de nașterea unui copil cînd ea, nașterea, te-a făcut să ratezi tocmai ziua liberă?! Pînă la urmă toate

pleddez eu aici și în numele lui îmi place să rămîn în ipostaza idilică, dacă vreți. Am citit și eu ca și dumneavoastră, într-o gazetă, despre un medic care s-a așezat într-un sat pentru o viață întregă și a devenit reperul de conștiință al acelei lumi. Reportajul a făcut, știu, senzație. De ce? De ce trebuia să ne minunăm că un om a ales în viața drumul firesc al unei cariere nobile?! E-oare imposibil să rămîn medic într-un sat și să ajungi specialist, și medic primar, și doctor în științe?! Nu spun noutăți cînd afirm că încă mai sufocă direcțiile sanitare o puzderie de cereri de transfer, majoritatea indicînd un oraș, cît de mic, un tîrg, cît de obscur, o margine de tîrg. Aș fi ipocrit dacă n-aș înțelege și unele rațiuni măcar, dar oricît m-ar condamna poate cineva citind aceste rînduri nu mă pot opri să nu spun că autentică ridicare a vieții satului

„Până la urmă, omul e acela care hotărăște“

Din când în când se aude țâcănitul creionului în geam. Cel care trece, întorcându-se, vede pe ferestruică, cu pălăria în cap, cu țigara aproape lipită de buza de jos, aproape spinzurată. Face semn cu creionul și asta înseamnă că e ceva de lămurit. Ceau, baci Iofa, zice altul care trece pe bicicletă, și baci Iofa ridică mina cu creionul chimic. El este un fel de oberșef la poarta cooperativei. Scrie toate căruțele, toate tractoarele, da pline celor întârziți, care n-au mai prins magazia deschisă. Din când în când iese cu un mătușoi și face curat în fața cabinetului și în preajma porții, pune lemne pe focul palid din soba de tuci și bate iar cu creionul în geam, bă, un' te duci? Când apare vicele îi zice scurt, o vint Terente și-o lăsată vorbă să meri mine după lemnele de la cărămidă! Și vicepreședintele C. Damian îi mulțumește. Baci Iofa, cum îi spun mai toți, e un bărbat solid, cu un pui de mustață sub nas, lăcut și cu un mers greoi. Pare să sufere la fiecare pas, deși el se străduiește să meargă frumos, fără nici o ezitare. Ar putea fi din cauza bătrâneții, dar el, un bărbat în toată firea, încă puternic, s-ar mai descurca el cu bătrânețea într-un fel și tot n-ar rămâne în cabina portarului. Nu-i place să privească lumea dindărătul celui gemuleț. Asta se simte și când spune, eu mi-s portar în schimb de dimineață, și o zice cu un fel de jenă, de parcă și-ar cere scuze. La Pecica nu e o mare cinste să încalzești un scaun. Aici bărbaiții sunt băbăți. Toți sint mari și par crescuți ca pentru povară. Și tăcuți, scurți la vorbă, groși în mijloc și cu ochi tăioși. Au ceva din aerul lui Lică Sămădău și nu te invită la prietenie. Au o treabă, o rezolvă și se duc. Și mersul lor e puțin greoi, apăsat, mohorit, mers de bărbat care folosește și drumul la chibbutul zilei de miine. Pecicanul e făcut să aibă și să stringă, să nu ceară și să nu dea. Și să fiu vorbăscă mult. Și când tace, stă într-un anume fel, bazinele se ca un judecător pe cartea din mîncă, în cazul lui sălașul

cu ce are în el. Sălașul este casa însoțită de acareturi. Pe ele își sprijină pecicanul și tăcerea, și puterea, și gîndurile. Iar Iofa baci, cum îi spun pecicanii lui Iosif Ticu, deși munca lui e să stea îndărătul ferestrelor de la poartă și să fie un fel de oberșef al intrării ceapeului, e salutat în stil de om important. Nu pentru scaunul de lingă soba de tuci, ci pentru ce are acasă, pentru cine a fost el. Avea pămînt înainte. Scotea cit scotea, dar pămîntul nu era nici mult, nici puț, era „setcos“ și n-avea tragere. Poate ca asta l-a făcut ca

s-a trezit în șanț îl durea piciorul. Il lovide un tractor. „Era unul prăpădit, venit p-aceia la lucru. Mi-o făcut o fisură la sold. Ar fi trebuit să-l dau în judecată, că am stat în spital. Da' dă-l focului, nu l-am dat, are și el copii și poate că n-o vrut. N-am vrut să-mi fac de lucru cu el. Așa-m ajuns io la poartă“, zice el în vreme ce cu coada ochiului se uită la un ceas cu aeroplanul lui Aurel Vlaicu pe cadran și scrie apoi ora și numărul mașinii în caietul lui cu pătrățele. Și pentru liniștirea oricui, dar mai mult a lui, zice, dacă nu aveam

coptat să vină la „Ogorul“, cooperativa a cărei poartă e acum păzită de Iofa baci, i-a zis, ai acceptat să te duci? Atunci spală-te pe cap cu el! Și i-o spune cu sinceritate, pentru că în ciuda faptului că Pecica e una din cele mai mari comune ale țării — poate chiar cea mai mare — nu auzise și nu văzuse nici măcar zona prin care se afla sediul cu numele acestă banal. Și cînd a venit prima dată, a intrat în noroi, un noroi adînc și cleios, care i-a ajuns pînă la glezne. În curte era un șopron prăpădit, un pătul plin cu osii vechi și stricate de că-

care-i treaba ta? Atunci fă-o, nu te băga în treaba celuilalt că moare! Și s-au oprit cursurile fetelor care plecau cu camionul la Arad la coafor și ale băieților care plecau la meci, fiecare cu hardughia lui. Lucrurile au început să capete altă față și totul a fost (și mai este) judecat în viziunea lui. Un leu păstrat sau cîștigat e un leu lingă ceilalți și e mai aproape de suta de lei decît cel dinainte. Și lucrurile au început să sporască, pămîntul să asculte și oamenii să descopere că valul ține, că nu e trecător și nu seamănă cu o păcăleală. Spiritul lor de oameni deprinși să aibă putea să înflorească și în formula aceasta, atîta vreme ignorată cu sinceritate dar și cu discreție. Și acum trece un an și după ce fac socoteli, pecicanii de la „Ogorul“ tot mai rămîn cu cîteva milioane puse de o parte, pentru anul viitor. Și sint ani cînd nu le ajung toate degetele unui om ca să-și arate milioanele și, de cum se lasă iarna, de pe la jumătatea lui noiembrie, își pun hainele de panură groasă și căciulile de miel, lăsate pe-o ureche, și se învîrt de colo pînă colo, umblînd ca niște boieri. Aproape că-și cheltuie ziua de iarnă pe nimicuri. Mai selectează un ovăz, aduc zahăr, montează niște uși, mai arunca niște gunoi. Doar la ferma zootehnică e foc continuu. Acolo e ranch-ul inginerului Tuțurigă, un oltean care s-a mulat perfect pe tăcerea pecicanilor, el fiind omul cu vorba, cu organizarea și cu disciplina. Zootehnia e sacul fără fund cu mîlai de clasă. Acolo se cîștigă și se face un rost. Grajdul e un fel de furnal nestins al comunei. Tot bați, tot trudești, dar și scoti. Și de-asta zice bătrînul Iosif Ticu, oberșef la poarta cooperativei, „dacă nu aveam necazul cu piciorul și azi eram la zootehnie“. Ceea ce înseamnă că valul început atunci, prin 1980 de cei doi ingineri Vasilescu nu a fost o păcăleală. Era doar primul mare pas înainte.

BOGDAN NISPOIU ■

Orgoliile unui milionar

după ce l-a dat să nu mai treacă pe la el. Ultima dată cînd l-a văzut era semănat cu iarbă de Sudan și nu ieșise cine știe ce. El, Iosif Ticu, cunoscut mai mult sub numele de Iofa baci a lui Cureau, și-a luat caii și a lucrat la cîmp. Tăcut, minios, monosilabic, neîncrezător, dar harnic. Avea caii lui, Neli și Zina, mama cu fata, și el, pe atunci căruțaș, nu se despărtea de ei nici o clipă. Căra finul, căra griul la botoză, căra porumb, sfeclă, mai toate se făceau cu „motocăruța“ și abia cînd iepele lui au îmbătrînit, cînd se opintea din greu ca să poată scoate o căruță încărcată cu roata intrată într-o brazdă, atunci el, care nu voia să le vadă cum se duc la reformă, s-a lăsat de căruța, a zis că mai bine le lasă să mai tragă o vreme la birji, și s-a dus în zootehnie. A luat un lot de vite și a mers. Ii lua de la „zero la 6 luni“ și-i îngrășa și-i preda și lua alt lot și „scoteam 2.500 de kile de griu, porumb, bană pînă lună. În doisepe ani am crescut 700 de vite“ și mai creștea dacă nu venea seara de 13 decembrie 1980. Se întune-case binișor și el venea de la grajd, călare pe bicicletă. N-a simțit decît izbitura puternică și saltul de pe bicicletă. Cînd

necazul cu piciorul și azi eram la zootehnie! Adică și azi ar mai fi adăugat ceva. A adăuga pentru el înseamnă a avea mai mult. Iar a avea e verbul care definește psihologia țărănilor din pusta Aradului, și mai ales a celor din Pecica. Pecicanul care lucrează la „Ogorul“ nu te scapă pînă nu-ți zice că „noi am scos și opt mii opt sute de kile de griu la hectar, voi cit ați scos?“ Și-n intr-barea aceasta e tot verbul a avea. Noi avem atît? Voi cit aveți? Și contabila sefă, Cruceanu Eniko, spune, la porumb am scos 20.757 de kilograme, și după ce spune cifra așteaptă cîteva secunde, ca să savureze reacția. Cel mai scurt i-o poți rețea unui pecican spunîndu-i că tu ai mai mult decît el, că tu ai scos mai mult griu sau mai mult porumb. Din păcate asta e cam greu. Dacă ai fi reușit o asemenea ispravă ar fi știut și el, asta pentru că în toate hirtuile scrie că Pecica e prima. Și dacă scrie înseamnă că și el e și dacă e, tu n-ai cum să îi mai dai un cent. Pinea ta cit e de mare? La Pecica se face cea mai mare piine din țară, poate și pentru că nimeni să nu poată zice că a lui e și mai și. Și cînd te gîndești că un om, cînd a auzit că altul a ac-

ruță, și chiar în mijlocul curții un vecu cu ușa ștrîmbă. Cum se împăcau toate acestea cu spiritul de oameni bogăți ai satului? Fiecare trăia ca să aibă el. Încă nu învățaseră că toți la un loc pot să adune, fără să se simtă cîștii de puțin lezați în spiritul lor de oameni pentru care sărăcia este suprema rușine. „Nu tu nimic pe sfînta asta de lume, doar pămîntu' și sediu. Și oamenii. Și cizmele care erau prea mici. Nici telefon nu era. Nu-l plățiseră și li se tăiase legătura“. Ciudat este că această imagine nu prea optimistă are o vechime prea mare. Cine o descrie o datează cu aproximație destul de mică în primele luni ale anului 1980. Și cînd s-a pus pe demolat cîrpile, pe betonat curtea, pe zidit și pe construit pivnițe, pașocuri, dormitoare pentru muncitori, unii au zis că o fi ceva, dar nu ține. În cel mai rău caz, e o păcăleală. Și pe atunci inginerul șef al „Ogorului“ a încercat să-i convingă pe toți că doar altă față a vieții îi poate ține la suprafață. Pe brînci, cu iuțea minții, cu un pic de cinste nu se poate pierde. Marea le-ție pe care au învățat-o pecicanii cu un om iute, nervos, scurt și pus pe fapte a fost una simplă. Știi

Să mizgi pe el într-o asemenea situație e ca și cum ai paria pe o mașină care are pe pistă, chiar la plecarea, un zid înalt. Și zidul acesta ar fi acea pagubă de 20 de milioane cu care a preluat el asociația. Atîta doar că e o structură de cîștigător, de om care ori cîștigă, ori crapă. Sau îi duce pe oameni la cîștig, sau în situația de a zice, uite-l pe nebunu'. În fond nu e mare nenorocire. O vreme chiar i s-a mai zis așa. Poate și pentru faptul că este printre foarte puțini nemți care vorbesc mult, repede, agitat. Și cînd vorbește își răsfrînge minciile cămășii, de parcă ar munci. A fost timplar, întii un fel de timplar bîgător de seamă, apoi timplar-timplar, trăind din uși, din ferestre și chiar din mobilă. La un moment dat, prin 1960 a făcut 36 de cereri de angajare ca să poată găsi un loc de muncă în Sinnicolau Mare. Și n-a găsit și s-a prîpășit pe la Dudeștii Vechi, pe un insignifiant post de contabil. De acolo a ajuns contabil șef în satul său natal, Cenad, încercînd să țină o dreaptă socoteală a conturilor cooperativei meșteșugărești. Abia prin 1965 a ajuns la Sinnicolau. Valurile l-au dus pînă acolo încît într-o bună zi a devenit chiar directorul întreprinderii comerciale de stat din oraș. Pe furate și-a făcut și A.S.E.-ul, iar în oraș a lăsat niște urme. A fost și vicepreședinte al consiliului popular orașenesc, și, în mod firesc, după logica mersului înainte, ar fi trebuit să ajungă la Timișoara. Nu s-a dus din motive care-l priveșc. Dar din ce motive a acceptat să preia asociația e greu de spus. În primul rînd era o întreprindere care lucra pentru ziua de ieri. Semăna cu un om bolnav, din cap pînă în picioare. Nici fermele nu aveau cîte o clădire. Sediul fiecăreia era în geanta șefului. Jena financiară avea discreția pe care o pot da 20 de milioane risipite. Și nici nu este de meserie. La pămînt nu s-a prea zdobit. N-a cultivat nici legume, nici fructe. Meseria lui e legată de cifre, nu de cultură. Anul trecut toată pro-

ductia din sere l-a înghețat. A plecat cu stingul. Nu din vina lui a rămas și fără director tehnic. N-are nici contabil șef. El este de toate. Nici ateliere de reparatii nu aveau. Tractoarele erau reparate pe acolo pe unde rămîneau. Și de cînd a venit, nu l-a admirat nimeni. Dimpotrivă, au început să se ferească de el. Pe vreo 40 i-a și dat afară. „Își rupe gitul“ era propoziția care se rostea și se rostotea cel mai adesea pe seama acestui om. Și o spun cei care nu au curaj, care n-au riscat nici să ridice un bănuț căzut în colbul

reușit alții, pentru că nimeni nu a crezut că are vreo șansă. Și de cînd a venit a zis: cine e dispus ca vreme de doi ani să tragă ca la jug? E nevoie de sacrificii enorme. Ca să faci legume — căci asociația din Sinnicolau e specializată pe legume — îți trebuie pămînt. Pămînt este. Gospodărit prost, dar este destul. Îți mai trebuie forță de muncă. Pentru forță de muncă îți trebuie locuri de cazare, condiții, cantină. Fac cantină. Și microcantine la fiecare secție. La două ferme a și reușit să ridice spații pentru 160 de locuri. A început

30% mai mare decît pînă acum. Cu ce? Și-a organizat un sector special de chimizare. Caută cu înfrigurare un specialist. Apoi a pus la cale un program pentru îmbunătățirea bazei tehnice. Avea utilaje pe care de 10—11 ani nimeni nu le reparase decît cu dalta, ciocanul și aparatul de sudură. Și unele noi, absolut inutile, iar altele necesare dar puține. A pus la cale construirea atelierului de reparatii. Și dacă scoate producție, ce face cu ea? A mai făcut un program de reorganizare totală a producției industriale. A început

nute dimineața, cînd minuto seara și aleargă mereu. Toți stau ca pe ieratic. Dacă pierd ore, pierd trenul pe care îl mai pot prinde cu acest om. Și el, Nicolae Schmelzer, zice mereu, ori o scot la capăt, ori ajung singur și incapabil. Așa ride. Prima stație de calcul în Sinnicolau tot băiatul a făcut-o! Și primul simpozion de informatică în cooperatie tot băiatul l-a făcut! Și după cum merge, sint semne că acest om, alături de cei pe care a reușit să-i convingă că toate aceste planuri sint realiste, nu va pierde pariul, dimpotrivă, va cîștiga, chiar mai repede decît se așteaptă unii, deși deficitul care îi trage înapoi poate frîna și un oraș, dărmite o asociație. Dar în fiecare seară echipa de bază se adună pentru un bilanț scurt al zilei respective. Vine Teofil Buruan și șeful de centru de la Cenad, Gheorghe Bir, Alexandru Petruț, de la industrializare, Ionel Bias, șeful depozitului nou, Biegelsteiber Walter, șeful investițiilor, Toma Ciociltca, șeful fermei gospodăria anexă, și încă vreo cîteva oameni de nădejde, dintre cei care au început să creadă. Și prima dovadă că va ieși e chiar această gospodărie anexă. A fost doar o cărămidărie părăsită din care au adunat vagoane întreagi de cărămizi și pietre. Au lucrat la ea aproape 120.000 de ore. Și au reparat totul. Și în aproapele și în cărămidăria părăsită încă de la război de bătrînul Fuleiter au făcut o ciupercărie, o crescătorie de păsări, au cumpărat o turmă de 440 de oi, au adus porci și i-au sporit ca să ajungă la 150, au adus iepuri, nutrii, vaci, albine, cai, au pus vie și pomi. Pe lac au crescut 4.000 de rațe, au făcut o seră pentru garioafe și cînd îi auzi cum zic în cealaltă clădire veche deschidem un han turistic și o cantină cu 400 de locuri. Facem și bureți pe spalier. Nu-ți vine să crezi cîte idei prind contur în fiecare zi și cu ce îndărătnicie le transpun în practică.

VASILE M. TOMUȘ ■

Să schimbi fața pămîntului schimbînd fața semenilor

drumului. Și acum zice, ar fi pentru prima dată în viața mea cînd aș pierde. Dar nu mi-aș ierta-o. Adevărul este că în aceste zile la Asociația economică intercooperatistă din Sinnicolau Mare toată lumea, în ciuda frigului, trăiește încă pe ieratic. Schmelzer, căci despre el e vorba, a luat-o gospodărește, sau nemțește cum zic unii. A citit, a întreprins, a tras cu urechea și apoi și-a făcut niște planuri. Le-a ordonat frumos și le-a trecut pe pannonuri cartonate. Uneori se așază adînc în scaun, prinde cu dinții capătul creionului și se uită la ele. Dacă a greșit ceva? Ce-ar trebui schimbat? Care e următorul pas? Chiar dacă nu recunoaște, tot asta se întreabă din ianuarie 1985, de cînd a preluat instituția. Mie nimic nu-mi cade de sus, zice el. Nici măcar ploaia, atunci cînd îmi trebuie. Și ar mai fi încă o sută sau o mie de motive ca să piardă, adică asociația să rămînă cam tot pe unde a fost. Și totuși încercarea lui seamănă cu un pariu enorm. Pentru că n-au

lucrările la 5 sedii de fermă. După un an sint aproape gata. Patru mai trebuie începute. Numai în 1985 a început 17 obiective. „Îmi trebuie 160 de vagoane de boltari și 17.000 de tone de balast. Plus mîile de tone de bălegar. Apoi necazurile cu pămîntul. Cînd a venit i-au spus că au 790 de hectare irigate. I-a luat din scurt. Pînă la urmă au recunoscut că nu au decît 390. Dar cînd le-a măsurat s-au dovedit a fi aproape 200. Pămîntul lor necotropit de ploii murea de sete de mai mulți ani. De sete și de foame. De peste 30 de ani pămînturile acelea nu mai văzuseră bălegar. Și nimeni nu avea o evidență a culturilor. Puneau usturoi după usturoi, ani la rînd și a doua sau a treia oară planta creștea de parcă ar fi fost cultivată pe un loc în care a căzut o bombă chimică. A pus la cale, pe puncte, ordonat, un program de dezvoltare a producției horticoale. A comandat o agrocărtare a terenului. Caută aproape 200.000 de tone de bălegar. El zice că va scoate o producție horticolă cu

cu contractarea și achizițiile. Le-a pus la punct. Apoi a pus ordine în valorificare. Depozite, livrare, conserve, răcoritoare. A deschis un nou magazin în oraș. În plus, a mai deschis două în întreprinderi. Le aprovizionează direct din cîmp. Vrea să mai deschidă două magazine în oraș. Pentru cîte are nevoie și-a organizat și un sector de construcții. Acum are o echipă de 30 de oameni care lucrează în foc continuu. Vrea s-o mărească la 60 pentru a putea face față zilelor de primăvară, cu vreme bună. În plus, în primăvară vrea să înceapă construirea a 50 de apartamente pentru specialiștii și oamenii muncii de la asociație. Tot cu aceștia trebuie să scoată la capăt programul pentru sere și solarii. Calul e alt program. Numai în 1985 a cumpărat 40 de cai. Anul ăsta umblă după încă 40. Pămîntul bănătean, zice el, s-a făcut rodnic cu puterea cailor. Și le-a pus în vedere tuturor fermierilor să porceadă la organizarea gospodăriilor anexă. Și pentru toate acestea se întîlnește cu toți. Cinci mi-

Înscrisuri în cartea de muncă a noului cincinal:

Cu siguranță, nu va trece mult timp și roboții vor intra în deprinderile noastre. Pe ici pe colo, nu în multe locuri deocamdată, lucrul acesta s-a și întâmplat. Să mai amintim odată de ce sint necesari și folositori în viața noastră prezentă și viitoare: lucrează mai repede și mai exact decât noi, asigurând o creștere uneori spectaculoasă a productivității muncii, atât de importantă pentru o economie; ne poate suplini în cadrul proceselor tehnologice care degajă noxe și temperaturi înalte. Întrebarea nu este dacă ne sint sau nu necesari, ci cum să procedăm pentru a avea roboți cit mai mulți și mai eficienți și într-un timp cit mai scurt.

Vom încerca în cele de mai jos să evidențiem sensurile unei inițiative ieșene pe care o considerăm demnă de a fi generalizată.

Ne aflăm, deci, la Institutul Politehnic Iași și tema discuției pe care o propunem, pentru început, prof. MIHAI GA-FITEANU, șeful Catedrei de de Organe de Mașini și Mecanisme este tocmai robotica ieșeană.

— Consiliul județean pentru coordonarea și valorificarea cercetării științifice a avut inițiativa formării unor comisii de specialiști din diverse domenii tehnice. Comisia de construcții de mașini, metalurgie și robotică, al cărei președinte sint are mai multe sarcini: realizarea unității forțelor de cercetare și proiectare din institute și întreprinderi, depistarea priorităților, asigurarea valorificării mai rapide a cercetării prin atragerea unor specialiști din diferite locuri de muncă. Altfel spus, de roboți nu se vor ocupa un cerc restrins de specialiști, ci, un număr cit mai mare de ingineri, tehnicieni, maștrii, muncitori de înaltă calificare. În acest domeniu pretențiile sint mari și ele sint o urmare a nivelului ridicat atins pe plan mondial. Robotizarea și automatizarea duc la creșterea substanțială a productivității și asigură prin renetabilitate o calitate sporită a

produselor. Plenara Comitetului județean de partid din mai 1985 care a analizat cercetarea științifică a pus un accent special pe aceste probleme. În centrul atenției au stat sectoarele unde automatizarea și robotizarea sint necesare și eficiente, tipuri, dimensiuni, termene. Planul mai larg de acțiune a fost defalcat pe etape. Împreună cu Cabinețul județean pentru organizare economică și socială, specialiștii din producție, proiectare și cercetare au inventariat opțiunile și locuri cu prioritate în acțiunea de automatizare și roboti-

zării. Colectivul din institut și-a îndreptat atenția în mod deosebit către realizarea unor module componente mecanice și de acționare ale roboților. O a treia direcție a activității noastre a fost dirijată spre pregătirea postuniversitară a cadrelor tehnice din întreprinderi. Cu această ocazie se va realiza și o egalizare a tehnologiilor în domeniul de virf. Vom aduna la un loc realizările, căutările, ideile. Un alt aspect pe care nu l-am neglijat a fost acela al roboților simpli, ușor de realizat, accesibili și deosebit de

matrice de piese. Un altul, asemănător ca performanțe, conceput pentru alimentarea a două prese de brichetat ștraifuri de tablă este în funcțiune la IAMAIA Tecuci. Încuiește munca a 4 muncitori. În curs de definitivare a proiectului este un sistem flexibil robotizat — un grup de 3 mașini unelte, asistat de un robot cu 6 grade de libertate, destinat prelucrării unor piese de tipul axelor. Va executa transferul pieselor între sistemul de mașini și depozite. Urmează să fie executat de IMAMUS Iași pen-

În planul de perspectivă avem complexe tehnologice robotizate, capabile să asigure alimentarea mașinilor robotizate. Roboții vor fi conectați la un creier general care analizează comenzi în funcție de starea fluxului tehnologic. Am primit deja în avans comenzi pentru export. În acest domeniu sintem cu o jumătate de pas înainte. Prin performanțele obținute putem concura cu ce s-a realizat în alte țări. Am obținut performanțe de poziționare cu precizii sub 0,5 milimetri, foarte bune pe plan mondial. Firma Tunggram oferă precizii de 5 milimetri, iar firmele japoneze nu dau în prospecte precizii de poziționare. Deci la această clasă de roboți sintem în față. Ne interesează construcția lor în serie, beneficiarii și producătorii care să capete o experiență specifică acestei activități. Pentru realizarea unor prototipuri colaborăm cu 3 întreprinderi, două din Iași și una din Botoșani. Este știut că pentru întreprinderi nu este rentabil să realizeze unicate, Lipsse experiența, produsele au valoare mică, interesul financiar este aproape inexistent. Credem că rezultatele cercetării de pină acum la Botoșani, Timișoara și la noi ar putea îndreptăți crearea unei întreprinderi specializate în producerea roboților. Partea electrică de comandă, de control și alimentare a motorului au fost realizate în cadrul atelierului nostru de microproducție. Roblin 04, al cărui proiect mecanic este terminat, este rodul colaborării cu Electromotor Timișoara care construiește pentru deservirea lui. Robotul REMT 05. Perspectiva diversificării gamei acestor tipuri de roboți este extrem de tentantă. Au multiple posibilități de întrebuințare și se pretează la operații de diverse grade de complexitate. Avem toate motivele să credem că, după o perioadă inerentă de căutări, robotica ieșeană va avea rezultate din cele mai spectaculoase.

OPREA GEORGESCU ■

La Iași, cercetarea și producția în fața unui imperativ al modernizării

ROBOT, GRĂBEȘTE PASUL!

— În institut s-a înființat, încă din anul 1980, un colectiv interdisciplinar format din cadrele didactice ale Facultăților de mecanică și electrotehnică. În anul 1981 am realizat un prototip experimental de robot industrial cu 4 grade de libertate, cu acționare hidraulică, destinat alimentării mașinilor unelte și preselor. A fost unul din primele de acest gen din țară. Este în funcțiune în laboratoarele noastre și este destinat studiului studenților și efectuării unor cercetări privind posibilitatea conducerii prin calculator. Recunoaște piesele dintr-o

utili. Nu trebuie să-i evitam, ci dimpotrivă. Sint numeroase locurile în care pot fi folosiți. Unii dintre ei sint proiectați de studenți în cadrul proiectelor de diplomă.

Pentru informații privind realizările Institutului Politehnic Iași apelăm în continuare la **cnul. dr. LORIN CANTEMIR**, șeful Catedrei de acționări și mecanizări a Facultății de Electrotehnică:

— În institut s-a înființat, încă din anul 1980, un colectiv interdisciplinar format din cadrele didactice ale Facultăților de mecanică și electrotehnică. În anul 1981 am realizat un prototip experimental de robot industrial cu 4 grade de libertate, cu acționare hidraulică, destinat alimentării mașinilor unelte și preselor. A fost unul din primele de acest gen din țară. Este în funcțiune în laboratoarele noastre și este destinat studiului studenților și efectuării unor cercetări privind posibilitatea conducerii prin calculator. Recunoaște piesele dintr-o

utili. Nu trebuie să-i evitam, ci dimpotrivă. Sint numeroase locurile în care pot fi folosiți. Unii dintre ei sint proiectați de studenți în cadrul proiectelor de diplomă. Pentru informații privind realizările Institutului Politehnic Iași apelăm în continuare la **cnul. dr. LORIN CANTEMIR**, șeful Catedrei de acționări și mecanizări a Facultății de Electrotehnică: — În institut s-a înființat, încă din anul 1980, un colectiv interdisciplinar format din cadrele didactice ale Facultăților de mecanică și electrotehnică. În anul 1981 am realizat un prototip experimental de robot industrial cu 4 grade de libertate, cu acționare hidraulică, destinat alimentării mașinilor unelte și preselor. A fost unul din primele de acest gen din țară. Este în funcțiune în laboratoarele noastre și este destinat studiului studenților și efectuării unor cercetări privind posibilitatea conducerii prin calculator. Recunoaște piesele dintr-o

La început, ni s-a cam ris în nas: „Vreți să cunoașteți Electromureșul? Păi, ca să vedeți totul ar fi trebuit să veniți cu elicopterul! Cu mașina, v-ar trebui vreo patru ore, în care să umblați fără să vă opriți nicăieri și fără să puneți nici o întrebare!”

Mai târziu aveam să înțelegem că se proceda cu noi ca și cu toți cei șapte mii de oameni ai întreprinderii: „V-ați propus să faceți o treabă, descurcați-vă singuri! Asta e și... bună ziua!” Nu era de loc un mod de a ne da pe ușă afară, dimpotrivă, tonul lăsa, cum s-ar zice, loc în continuare de „bună ziua”

Singura „declarație” pe care reușisem s-o obținem de la el suna cam așa: „Vreți să vă spun că «mațele» noastre sint introduse în toate «jucăriile» țării?”

Ce fel de om este acesta, pe care l-am studiat cu interes, zile la rind, fără a putea afirma că se poate încadra într-un tipar, cum a ajuns să se facă atât de iubit de cei din jurul său, e greu de spus, dacă n-ai stat lângă el ani în șir, precum oamenii de la „Electromureș”. Dar, o exclamație ca aceea a tinărului inginer Mihai Gheorghie, șeful atelierului de întreținere electrocalorice: „Sint fericit că am avut șansa de a lucra alături de directorul Ioan Oltean!” nu poate să nu-ți rămână întipărită în minte. „Oltean a stat doi ani la masa de lucru să se specializeze într-o ramură care nu este a lui: electronica.” Nici cei cu părul mai înspicat nu ezită să recunoască: „Anii 1981—1982 au însemnat pentru noi o cotitură și inițiator a fost, fără doar și poate, directorul Oltean. Hobby-ul lui e electronica. S-a creat un laborator și am început să încercăm. Am făcut primul aparat stereo. Din mers, fără timp de școlarizare, s-au născut casetofoanele, radiocasetofoanele, deck-ul, apoi amplificatorul. Așa a apărut combina muzicală, s-a ridicat „turnul” — zicem noi. De la mașina de calculat pină aici, mai adaugă Alexandru Györbiri, inginer șef cu probleme de producție, au fost și produse care s-au născut și au murit. Etape intermediare”. Cit despre Ioan Oltean, dă din umeri: „I-am zgîn-

dărit pe coloși. Acu' citiva ani am fi putut fi certai, că nu știam face. Uite, azi știm... că nu le-am dat doar o găină moartă. Peste zece ani, cine știe, poate o să ridem de ce fleacuri ne-am ocupat, așa se dezvoltă tehnologiile. Dar, pomul, pină se face pom, nu-i trebuie ore!”

ei, mereu, etape intermediare. Și asta, pentru că cei șapte mii de oameni vizează, mereu tehnica de virf. Așa a fost de la început, de cînd nu erau decît vreo 170, prin anii '50 și se adunaseră într-o cooperativă meșteșugărească, pe care o numiseră „Ciocanul”. Erau boğați, pe atunci, doar în visuri

de calculat. De la balamale, broaște sau burlane, au ajuns la mașini electrostatice de copiat, la elemente de conexiune electrice și terminale pentru calculatoare. Le deschid ușa, ca beneficiarii, industria nucleară și chimică, minieră și metalurgică, aviația, electronica, industria autovehiculelor.

un moment cheie în orientarea dezvoltarea și modernizarea producției.”

„Electromureșul” se numără și el, astăzi, printre „coloșii” industriei românești, pe care, nu cu mulți ani în urmă își propusese „să-i zgîndărească”. Iar relațiile „de la egal la la egal” au depășit de mult hotarele României, întinzîndu-se cu repeziune, pe toate continentele lumii. Iată, doar un exemplu, aflat, nu de la un om al întreprinderii. Recent, au fost folosite într-o clinică din Franța primele valve cardiace artificiale biologice create la „Electromureș”.

Este cum nu se poate mai adevărat, ț-ar trebui pe puțin vreo patru ceasuri în care să umbli cu mașina, fără să te oprești nicăieri și fără să pui nici o întrebare, ca să apuci, doar să vezi ceea ce înseamnă „Electromureș”. Iar ca să știi mai multe despre oameni, ț-ar trebui ani. Nu-ți vorbesc despre ei și poate că au dreptate în fond, vorbeste de la sine firma pe care au ridicat-o. N-au nici o pornire spre laudă, ci, mai degrabă, își fac un soi de reproș, că, uite, mai e ceva de făcut. Cînd, însă, inginerul Carol Orban se întreabă: „N-am înțeles, de ce trebuie importat, cînd putem face noi?” — e ușor de priceput că muncitorii din secție, care au și executat cu minile și din capul lor zece utilaje care le erau de trebuință și ar fi trebuit aduse de departe, mai gîndesc și altele, tot mai sofisticate, pe măsura produselor pe care le dau. Sau, cînd află că Ioan Oltean este „închis” în atelierul de prototipuri (singurul loc unde nu poate fi deranjat) împreună cu alți citiva „pasionați”, poți fi sigur că, acolo, mai meșteșesc la vreo viitoare mașinărie. După cum, la fel de sigur poți fi, n-o să scoți de la ei nici măcar un sunet despre ceea ce au făcut, nici chiar cînd minunăția asta s-a intrupat aievea.

În rest, dacă nu ră sare ca din pămînt în față ta prin întreprindere, pe Ioan Oltean îl găsești în anticamera biroului cu ușa veșnic proptită cu o scrumieră de perete. Semn că oamenii îi pot trece oricînd pragul.

LIANA MOLNAR ■

Scurte operații pe inima unei întreprinderi

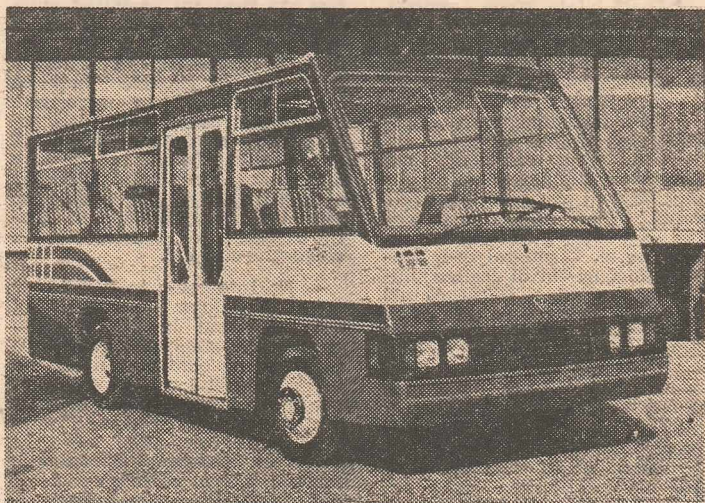

Venisem la Tirgu Mureș știind și noi, cum știe toată lumea, că e puțin probabil să existe o casă în care să nu se găsească un obiect cu emblema întreprinderii mureșene: măcar un fier de călcat, sau un cordon electric. Mai știam că nu există ramură a economiei naționale în care produsele sale să nu-și facă prezența. Aveam se aflăm la „Electromureș” că toate astea sint considerate de

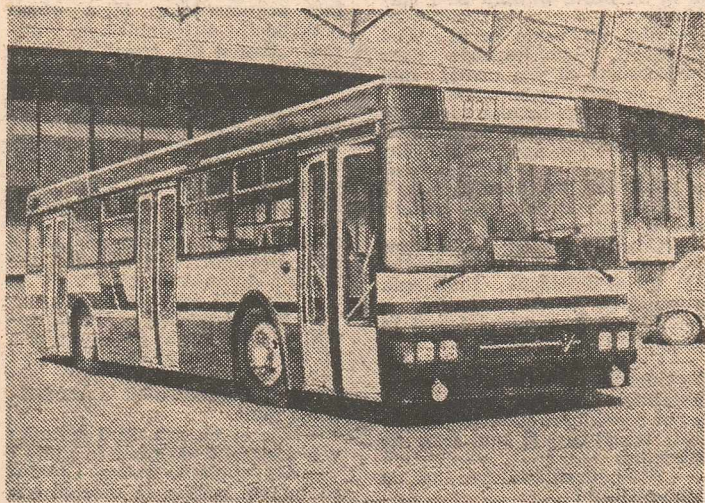
în planuri mărețe și încredere în viitor. Lucrau mașini de tocat roșii, broaște pentru uși, balamale, burlane și vroiau să învețe, să știe, a face mai multe. Au ajuns la mașini de calculat manuale și apoi electro-mecanice. Li s-a părut, mereu, prea puțin. În '69 înființau cele trei secții, de fapt trei fabrici, care, luate la un loc, înseamnă astăzi „Electromureșul”: electrocalorice, conductori, mașini

„Dezvoltarea întreprinderii noastre — ne spune secretarul comitetului de partid, inginerul șef Ion Toader — este rodul politicii industriale a partidului, al sprijinului pe care l-am simțit permanent din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care ne-a vizitat în mai multe rânduri de-a lungul anilor. Fiecare vizită de lucru în unitatea noastră a însemnat

productivitate, calitate, eficiență

„AUTOBUZUL” pe traseul noului

Fotografii de DANIEL GORA

De aici, prin '50, cu 340 oameni o pornea la drum uzina „Tudor Vladimirescu”, profilată pe mașini agricole. De aici, din micile ateliere apărute la întretăierea șoselei Giurgiului cu Ferentarii, i se puneau temelii pentru a se răspunde uneia dintre stringentele nevoi ale țării: dezvoltarea agriculturii care nu putea să-și ia avânt fără batoze, fără dispozitive pentru treierat sau mașini pentru imbrăștiat îngrășăminte. Asta, până prin '56, când, pornind de la alte necesități presante, au început să facă, învățând din mers, remorci dormitor pentru echipe, basculante pentru transportarea produselor agricole, autobasculante, autoizoterme, până și autovidanjoare. Abia în '57 apărea primul autobuz bucureștean — MTV-ul pentru pasageri, de la care au ajuns azi să cucerească lumea. Istoria s-a repetat și pentru troleibuz și pentru autoutilitare. Azi „Autobuzul” are peste 6000 de oameni care duc pe umerii lor o sarcină pe cât de complexă, pe atât de dragă sufletului lor, oameni care, poate mai mult decât altădată, învață din mers pentru a ține pasul cu noul, pentru a face față concurenței pe piețele lumii...

Viața lui Dan Becheru — și ea a lui a altor citorva mii de oameni — s-a legat de „Autobuzul” bucureștean. În ce-l privește, poate spune fără rezerve că a crescut odată cu întreprinderea, devenind unul dintre cei mai destoinici electricieni ai ei. Azi îl regăsim la montaj final autobuze, ca șef de brigadă. Împreună cu cei 34 de oameni din subordine — dintre care doar 7 bărbați, restul fiind femei — reușesc să execute toată gama de produse — confecționare, pregătire instalații electrice — pentru autobuze. Cîștigul acestor ani? — reia întrebarea noastră cu seriozitate — ar fi, zice, faptul că toată lumea, fără excepție, lucrează cu documentația pe masă. Altfel spus, sintem lăsați să înțelegem, toți cei 34 lucrează numai după desen — „hărți” pe care dacă i-ai pune le-ar descifra și în somn. „Și ca ai mei (n.n. — adică, cei 34) sint cei mai mulți din această întreprindere. O spun ca un om trecut prin mai toate secțiile. Prindeam, după ureche, pe vremea începutului. Azi însă trebuie să învățăm temeinic, zi de zi, ceas de ceas! Multe familii s-au închegat aici, la „Autobuzul”. Problemele lor de viață tot aici s-au rezolvat — casă, creșă, grădiniță... E firesc deci ca în cazuri de excepție, să răspundă fără rezerve”.

Iar cazuri de excepție se ivesc! Viața întreprinderii depinde nu numai de oamenii ei, ci și de cele aproape o sută de unități din țară cu care coope-

rează. 80 la sută din valoarea planului întreprinderii e plan de cooperare. Despre piedicile provenite de aici ne-au vorbit nu numai Dan Becheru, ci și alții, precum Gheorghe Marcu de la secția mecanică, șef de echipă la o brigadă complexă, om care nu intră niciodată „în conflict cu șefii” (vrea să spună cu cererile complexe ale întreprinderii!) pentru că băieții lui, polificați, știu să ia taurul de coarne, în orice situație!; și Marian Ionașcu, sudor, la secția presaj, și Macarie Chilbucuteanu, șeful brigăzii la secția caroserie șasiuri. Sint piedici care apar rar, dar cînd apar, sint înlăturate prin răspunsul la apel, fără rezerve...

...Ne aflam la începutul acestui an. Intrase în montaj final, în brigada lui Dan Becheru, un nou produs pentru export — troleibuzul 317 pentru Bulgaria. Toți cei 34 stăteau și se uitau neputincioși la el, nu aveau cablajele electrice necesare, întârziaseră cei de la Tg. Mureș să le trimită. „După câteva zile de întârziere, care ne-au stat ca un ghimpe pe suflet, au sosit mașinile cu cablajele. Era trecut de miezul nopții. Prin telefon am lansat apelul. Au venit cu toții, au pus mâna, le-au descărcat direct în secție — nu mai era vreme pentru adăpostirea lor în magazii — după care au trecut la treaba lor de zi cu zi, dar cu un adaos de efort. Nimeni, adică, n-a stat să socotească orele suplimentare, nesomnul care s-a adunat, planul trebuia realizat, contractul respectat la timp. Altfel cum credeți că am putea ieși pe piață, cu atâtea noutăți care să facă față nu numai cerințelor pieței interne, ci mai ales a celei externe unde, cum bine știți, concurența este foarte mare?”

Despre noutăți cu adevărat impresionante aflăm de la șeful filialei Institutului de cercetări și proiectări pentru autovehicule, Cornel Vladu. Anul 1986 a debutat cu introducerea în fabricația de serie a unei clase de autoutilitare denumită TV 35, 100 din microbuzele acestei clase sint destinate pentru maxi-taxi. De câteva zile, 10 dintre ele se află deja pe traseele bucureștene. Spre deosebire de cele vechi, noul maxi-taxi are un acoperiș suprainălțat realizat din poliester armat cu fibră de sticlă. El, călătorul, poate sta, la nevoie, în picioare fără a fi obligat să se aplece, ca în cele vechi. S-a intervenit și la partea mecanică, ni-l prezintă, în continuare interlocutorul nostru, prin introducerea unei punți motoare noi, fabricată la „Autobuzul”, mai mare decât cea a lui ARO Cimpulung, folosită până acum. Șasiul a fost și el consolidat,

mașina urmînd să reziste cu brio și în situații de suprasarcină. Alte amănunte, precum pornirea mai ușoară a motorului pe timp de iarnă, blocarea și deblocarea ușii prin comanda conducătorului auto ș.a. — nu fac altceva decît să sublinieze că s-a muncit mult pentru nașterea acestui nou autovehicul, mai confortabil, mai fiabil și mai durabil decît cele de pînă acum. Încă un fapt: o variantă a acestui tip de microbuz, prevăzut însă cu aer condiționat, este gata pentru a o porni în lume. Șase bucăți așteptau să fie expediate în ziua vizitei noastre.

Tot ca o noutate a anului este și furgonul sau camioneta cu semiremorcă la care tractorul derivat din tipul TV 35 tractează o semiremorcă amenajată pentru distribuirea de mărfuri în orașe, precum mobilă, navele cu produse generale, produse alimentare (au adaptat și un tip de semiremorcă izotermă). Cu un motor mic, de 68 cai putere, se face transportul a 3 tone marfă în condițiile unei importante economii de combustibil — 30-40 la sută pe tonă/km. Și dacă pînă acum însoțitorii de mărfuri erau mai degrabă „amestecați” cu mărfurile, noul furgon le oferă 3 locuri comode în cabină.

Nici clasa autobuzelor nu a rămas mai prejos. Atenția însă, în ce le privește, ne spune Tiberiu Desseffy, șeful atelierului proiectare-tehnologie, este îndreptată în primul rînd, spre export. Erau deja pregătite pentru expediere în Bulgaria primele 50 de noi troleibuze articulate tip 317 ETR DAC-CEAV-DAR, pe cit de confortabile, pe atât de rezistente. Se aflau în fabricație și primele 10 troleibuze articulate cu bloc logic de comandă care urmează să fie exportate în U.R.S.S.

În sfîrșit, numeroase sint noutățile lui '86 la „Autobuzul”. Ne oprim însă aici cu prezentarea lor din motive de spațiu. La plocare facem cunoștință cu prototipul denumit 211 U.D. — primul dintr-o nouă generație de autobuze urbane care în cursul actualului cincinal va lua locul celor vechi. Arată splendid! Confortabil! Lumina parcă izvorăște din acoperiș, fiind fluorescentă, cabina șoferului, complet închisă, seamănă cu bordul unei complicate nave. Cel mai mult impresionează însă spațiul larg pe care ti-l oferă, cu toate că este prevăzut cu mai multe scaune, 34 la număr, larghețe dată prin fixarea motorului în spatele autobuzului. Oricine l-ar vedea n-ar putea spune decît ca noi: îl așteptăm cu nerăbdare pe traseele vieții noastre!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Știința pîinii

(Urmare din pag. 1)

tuoase idei spun totul despre felul în care, în România acestui sfîrșit de veac, sint privite marile, esențialele probleme ale omenirii întregi. Cultivarea griului, ideea însăși de griu este antirăzboinică, vorbind, de la sine, despre liniște și speranță în viitor.

Da, sintem și vom rămîne un neam de agricultori, de plugari, de iubitori de griu. Da, avem, în plină iarnă, nostalgia cîmpului alintat de molco-ma unduire a spicelor. Da, sintem al griului nostru, nu ne ferim să spunem, să credem asta și să facem tot ce ține de puterile noastre pentru bogăția, veșnic biruitoare, a bobului de griu. Da, ne visăm — și întreprindem într-un atîngerea de către realitate a pragurilor acestor visuri — producții mari, adică ne ancorăm gîndul în speranța bogăției, a plinului din hambare.

Acum, cînd inserarea veacului ce-l aproape petrecut ne duce gîndul și imaginația către zorii altui mileniu, noi, oamenii României socialiste, noi, plugarii increzători în știință, dornici de-a fi mereu, ca virfurile brazilor dintr-un codru românesc, virfuri, noi proclamăm increderea în griu și în știința pîinii drept singură și sigură temelie a progresului, a apropierii — cit de necesare! — a omului de marile semnificații ale trecerii lui prin lume.

Intr-o eră a conflictelor și încercărilor de aplanare a lor, patria noastră provoacă întreaga lume cu adevărat civilizată la competiția loială a pîinii. A liniștii și trudei roditoare, adică, Marele bărbat din fruntea națiunii este — acum, ca de fiecare dată — promotorul unei idei îndrăznețe: aceea de a ne lega mai strîns de pî-

mint și de realele sale nevoi. De a pune știința pîinii în centrul dorințelor și intereselor noastre. Încolo doar o poveste istorisind despre grii. Lucrul la care trebuie să meditam îndelung: în știința cea mare a pîinii nu există scuze ori popasuri. Totul este orînduit după mersul, mereu același, mereu elegant și pur al stelelor de vară, al astrilor pe care-i putem, de acum, imagina traversînd bolta de deasupra unui lan proaspăt de griu, unduit de boarea unei veri pe care s-o putem numi — ca pe toate verile noastre — a belșugului.

Iarna, gîndul la griu este începutul marilor povești de dragoste care precede și domină apoi logodna omului cu natura.

Democrația faptei

(Urmare din pagina 1)

ani, deloc copleșit dar conștient de răspunderea ce i se incredințase, definind în câteva cuvinte activitatea întreprinderii cu conducerea căreia fusese investit spunea: „Timpurile pe care le trăim, ritmul în care lucrăm, planurile de perspectivă pe care ni le-am propus ne obligă să fim buni, să fim la curent cu tot ce e nou în domeniul nostru, să decidem chiar înălțimea la care ridicăm ștacheta noului. Nu se poate altfel”. Argumentele inginerului Gabriel Galan, directorul întreprinderii Tehnoton Iași, sint valabile nu doar într-un domeniu de vîrf ca electronica, ci în oricare altul.

În balanța care cîntărește rezultatele muncii noastre, eroismul și competența, răspunderea și efortul de auto-depășire se rostesc în limba viu și concret al sarcinilor îndeplinite. Existența noastră, existența fizică și cea morală nu pot avea alt punct de sprijin. Apelul permanent, întîlnit pe a-

locuri, la autocritică, la justificări, n-are consistență, nu înlocuiește cu nimic rezultatele așteptate ale muncii noastre. Adevărata autocritică înseamnă în cele din urmă tot faptă. Înseamnă să sesizezi la timp o lacună de organizare, o imperfecțiune în stilul de conducere, un neajuns sau o contradicție și să acționezi cu fermitate în spiritul îndreptării lor.

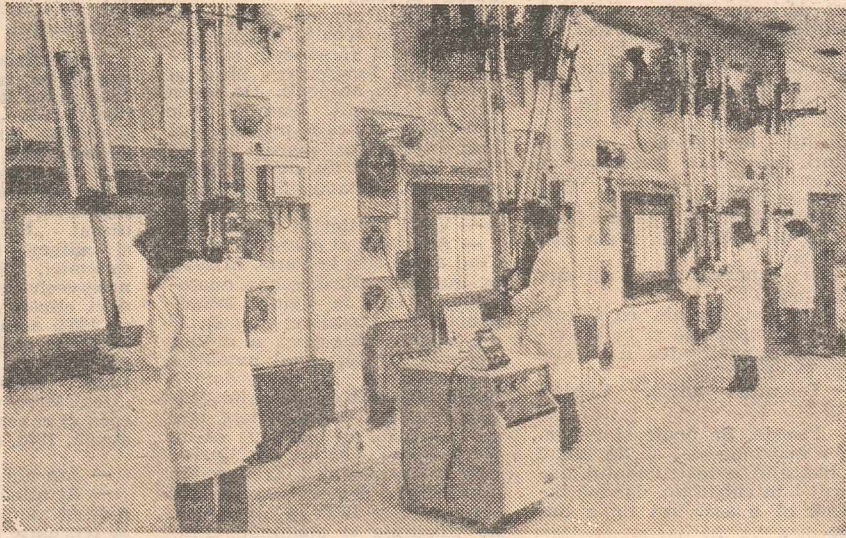
Fapta înseamnă printre altele inițiativă, bună organizare, conducere fermă și suplă în același timp, receptare a noului, dăruire pentru binele colectiv, disciplină, spirit constructiv. Iată de fapt și criteriile după care sint apreciați oamenii muncii din țara noastră. Tot după aceste criterii ei sint retribuți, promovați, aleși într-o funcție sau alta, investiți cu o răspundere sau alta. Adică după fapte.

Baza materială pe care cu eforturi

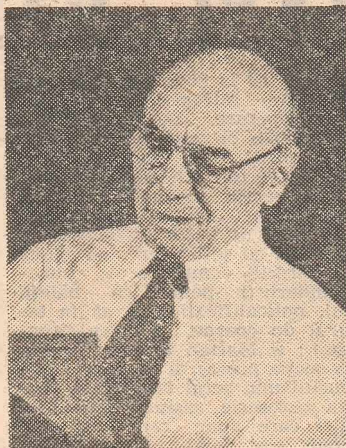
uriase statul a asigurat-o în toate domeniile de activitate: industrie, agricultură, învățămînt, știință este din cele mai bune. Îndeplinirea obiectivelor pe care ni le-am propus depinde numai de felul cum vom munci.

Un adevăr față de care conștiința noastră își susține primul examen: nu avem nevoie de o democrație în care să justificăm lipsurile și să le recunoaștem și să nu facem totul pentru a le îndrepta. Avem nevoie de o democrație care presupune asumarea sarcinilor incredințate cu toată responsabilitatea, îndeplinirea lor cu maximă răspundere pentru a justifica încrederea acordată de partid, de stat și de popor.

Democrația înseamnă libertatea opțiunii. Opțiunea noastră nu poate fi alta decît fapta pusă în slujba idealului pe care singuri ni l-am ales.

„Nu ești medic cu ora, ești medic cu viața”

O străduță care se taie din Brezoianu și care sfârșește în Cismigiu. Imediat pe stînga ei, retrasă din trotuar, casa pe care o caut. Mai degrabă modestă. Sun. Aud citiva pași grăbiți pe scări și-mi deschide un bărbat desore care as zice, la prima vedere, că e între două virste. Mă tem e-am greșit, dar nu-i așa! Imbrăcat într-un costum impecabil și ușor amuzat de deruta mea, academicianul Ion Făgărășanu mă invită să intru. Il am în față pe „unul dintre cei mai reprezentativi chirurzi români din ultima jumătate de secol” („Enciclopedia Oncologică”, vol. 13, Cluj-Napoca, 1984).

— Spuneți-mi, v-ați pus acest costum special pentru mine?

— Nu. Urmează să merg la citiva pacienți. Prin Policlinica „Batiste”, continui să dau consultații, ba chiar mai fac și unele mici intervenții. Polipi, lipoame etc. După-amiază, de regulă scriu, uneori pînă noaptea tîrziu. Pregătesc o monografie dedicată maestrului meu, profesorul Ernest Juvara, pe care îl puteți vedea aici, în acest crochiu realizat de Pallady. Juvara însuși era un desenator talentat.

— Ca și dumneavoastră dealtfel, tovarășe academician. Vom ajunge să discutăm și despre desenele dumneavoastră, dar pînă acolo v-as întreba altceva. Nu vi se pare, ce formulă să aleg?, sub demnitatea dumneavoastră de deschizător de drumuri în chirurgia românească și, deopotrivă, în cea mondială să dați și azi consultații, cînd a-oesteă sînt, nu-i așa, la îndemina unui medic obișnuit?

— Greșești amarnic.

— S-ar putea, dar faceți-mă să pricep.

— Vezi dumneata, contează faptul că nu pot să stau. N-am stat niciodată, tot timpul am lucrat. Dar mai contează ceva, în primul rînd: faptul că oame-nii au nevoie, că le ești necesar, că experiența ta îi ajută. În meseria noastră, indiferent de grad și indiferent de onoruri, n-ai voie să te trazi de-o parte. Nu ești medic cu ora, ești medic cu viața. Poți fi tentat să crezi c-o fac pentru bani. Te înseli. Am tot ce-mi trebuie, dar nu mă pot rupe de muncă. Sentimentul că sînt util mă întinecește.

— Nu poate fi asta și o iluzie?

— Vrei să fii crud? Poate fi, de acord, dar e o iluzie necesară. Intretine.

— Pictura aceea e cumva un Grigorescu? Acolo e un Aman, dincolo un Maxy, cel dinspre balcon e un Ciucurencu...

— Da.

— V-a atras pictura? Ați avut prieteni printre pictori?

— Din păcate, n-am prea avut timp de prietenii. Cunoști cum se întretin, la o suetă, la un pahar, la o piatră... Nu mi-a ars niciodată de așa ceva și n-am știut decît un drum: de acasă la spital și înapoi. Am fost de citeva ori în anturajul lui Titulescu, dar n-as putea spune că am fost prieteni. Nici cu Tudor Argezi, pe care l-am tratat, n-am fost, deși am de el citeva dedicații măgulitoare. Dintre pictori, l-am avut mai apropiat pe Steriadi, care locuia în vecinătate și pe a cărui soție, Leția, am operat-o. Culmea e că tocmai de la Steriadi n-am nici un tablou!

— Și dumneavoastră ați desenat, așa-i?

— Mult și, s-a zis, cu talent. Dealtfel, exprimată și pe această cale, manualitatea e obligatorie în chirurgie.

— Talentul adică. Credeti în el?

— Firește. Se poate și forma, dar e mai bine să-l ai. Se spune că bisturiul e instrumental numărul 1 în chirurgie, dar mă îndoiesc că e așa. Tot mina decide.

— Vă îndoiti sau sinteti sigur?

— Nu mă socotesc atît de inteligent încît să afisez verdicte. Păreri da, verdicte nu. Legat de asta, am să-ți mărturisesc că nu prea îmi vine să-i cred pe cei care, deveniți nume de referință într-un domeniu sau altul, pretind c-au avut de mic o chemare irezistibilă către domeniul respectiv. Care, pasămite, tocmai îi aștepta pe ei, ca pe Mesia! E frumos așa, dar neadevărat. Vanitatea e bună, dar cu măsură.

— De ce e neadevărat?

— Pentru că, din cite am băgat de seamă, în viața mersi de cele mai multe ori pe calea care ti se deschide. Rareori o apuci pe unde vrei. Începutul e cel mai adesea incert și pus sub semnul întîmplării. Abia ce urmează se supune unei legi. Spune-mi, bei o cafea?

Citez din „cartea de vizită” a academicianului Ion Făgărășanu: doctor în medicină și chirurgie (București, 1927); profesor, șef de catedră la Timișoara (1945-49) și București (Spitalul „Carol Davila”, 1949-67); chirurg șef al Spitalului „Elias” (1938-67); dublu laureat al Academiei Române, Premiul Oroveanu (1938), Premiul Grozovici (1940); Marele Premiu „Minerva Medica”, Torino, 1965, pentru filmul științific „Radiomanometria electronică în chirurgia căilor biliare”; membru titular, emerit sau de onoare al Societății Internaționale de chirurgie, al Asociației chirurgilor din Marea Britanie și Irlanda, al Academiei franceze de medicină, al Societății franceze de ginecologie etc.; decorat, între alte ordine și medalii, cu Ordinul Muncii clasa I; medic emerit.

— Mulțumesc. Cărei legi?

— Ca să reușești, trebuie să tragi. Să înveți și să fii serios. Penseverent. Disciplinat. A prezice însă, revin, mă tem că e imprudent. Detectînd o inclinație sau alta, părintii au datoria să-și orienteze copiii, dar greșesc dacă-i fortează. Personalitatea joacă și în alegerea meseriei, un rol imens.

— Dumneavoastră n-ați visat să deveniți medic?

— Copil fiind și plăcîndu-mi căii, am vrut să mă fac birjar. Apoi, căpătînd patina cititului, aproape că învățasem pe dinafară „Cei 3 mușchetari”, mi-am propus să ajung librar. N-am avut, la început, un plan limpede. Dar cînd l-am conturat, m-am ținut de el cu strînsnicie, muncind ca un pâlmaș.

— Vorbeam despre desenele dumneavoastră.

— Priveste aici: în 1924, pe cînd eram student în anul al IV-lea, am publicat în „România Medicală” caricatura profesorului Thoma Ionescu, rectorul de atunci al facultății. I-am arătat revista și a ris. Nu s-a supărat.

— Obișnuia să bea? Nasul îi e mare și rosu.

— Avea o acnee, atîta tot. Deși șef de școală, întemeietor al chirurgiei românești moderne, Thoma Ionescu era blind și apropiat de studenți. De aceea am și îndrăznit. I-am făcut de pildă, o caricatură și profesorului Francisc Rainer, marele anatomist, dar nici nu m-am gîndit să i-o dau! N-avea simțul umorului.

— V-ați limitat la caricatură?

— Am făcut și desen științific. Cînd am tipărit la Paris, în 1938, la Masson, „Recherches anatomiques sur la veine rénale gauche”, am realizat și cele 33 de desene. Lucrarea a produs senzație, ea luminînd patologia varicoceleului, la acea dată o boală enigmatică. Ulterior, citiva francezi, Gillot, Franz, mai știu eu care, au încercat să-mi șterpelească ideile, pretinzînd c-ar fi fost ale lor! Ca să repun adevărul în drepturi, am primit sprijin și, în 1930, în „Probleme de chirurgie și anatomie clini-

că”, am demonstrat că prioritatea ne aparține, că e românească. Nu m-am sfîit, ci am trimis cartea la Paris.

— Și?

— În fata evidenței, s-au întrecut în elogii. Președintele Academiei franceze de medicină, André Sicard, mi-a scris că „vous etez un grand travailleur auquel la chirurgie doit beaucoup”, iar Philippe Monod Broca, secretarul general al Academiei de chirurgie, n-a fost mai puțin îndatoritor.

— Un mare muncitor, dar și, greșesc?, un mare luptător!

— Nu luptam atît pentru mine, înțelegi?, cît pentru prestigiul școlii românești de medicină, de aitea ori nedreptățită. Pentru că ea deține, cu dovezi, priorități multe și contestabile. Nu mai zic de Paulescu, treaba e cunoscută, dar Constantin Daniel și Aurel Babes?

— Ce-i cu ei?

— Au descris tehnica depistării precoce a cancerului uterin prin examenul citologic al secreției din jurul colului cu mulți ani înaintea lui Papanicolau și, în loc să se numească Daniel-Babes-Papanicolau, citodiagnosticul continuă să se cheme numai Papanicolau! Mă întorc la Thoma Ionescu și zic: cîți știu că el, mai întii chirurg general, apoi ginecolog, a creat cea mai radicală tehnică pentru operația de cancer uterin? A supralicita valoarea e, desigur, o eroare. Dar una și mai gravă e să stai cu bratele încrucisate cînd alții, ignoranți sau mai curînd smecheri, caută s-o minimalizeze, trăgînd spuza pe turta lor. Merită să te bați ca adevărul să triumfe; pentru adevăr nu e niciodată prea tîrziu!

— „Enciclopedia Oncologică” scrie că „în chirurgia radicală a cancerului academicianul Ion Făgărășanu are numeroase contribuții și priorități”. V-as ruga să vă referiți la ele.

— Puțini cunosc faptul că România e între primele țări din lume în care problema cancerului a fost foarte serios luată în atenție de autoritățile medicale. La Cluj, imediat după primul război mondial, a fost întemeiat unul dintre cele dintii institute din lume contra cancerului. Sigur, pus sub conducerea unui ginecolog-obstetrician, doctorul Constantin Stanca, el avea în vedere în special cancerul genital, la femei, dar se poate vorbi, și aici, despre tradiție? Se poate. De ce e extrem de utilă „Enciclopedia” despre care amintesti? Meritul profesorului Ion Chiricută și al colaboratorilor săi constă tocmai în aceea că se adresează cu informații noi, de ultimă oră, tuturor medicilor din rețeaua sanitară. În lupta împotriva cancerului oncologul ține, cum se zice, friele. Și, la noi, unde se investesc fonduri mari pentru cadre și pentru aparatură, le ține bine. Dar asta e, după mine, doar un aspect al problemei. În vederea unei depistări cît mai timpurii, și celorlalți medici, indiferent de specialitate, le revine un rol deosebit. Ei trebuie să tragă semnalul de alarmă.

— Si totuși boala canceroasă nu iartă!

— Azi, cu mijloace moderne de depistare precoce și cu tratamentul adecvat fiecărui caz în parte, proporția de cancer vindecate definitiv a crescut și crește mereu. În cancerde de sîn, între cele mai frecvente la femei, vindecările totale pentru formele operate în stadiul I depășesc 85-90 la sută. Procentul e la fel de ridicat și în cancerde colului uterin.

— Haideti să discutăm despre ceva mai vesel! Aveți doi fii care fac medicină, nu?

— Dacă îi ai în vedere pe Radu și pe Dan Făgărășanu, medici primari la „Fundeni”, nu-mi sînt decît nepoți, de la fratele meu care s-a pensionat, ca economist. Necazul nostru e că n-am avut copii. Nu s-a putut, deși altfel mariajul a fost și este ideal.

Academicianul Ion Făgărășanu a publicat, în țară și în străinătate, peste 400 de lucrări științifice. Cartea „Chirurgia ficatului și a căilor biliare”, Editura Academiei, 1967, a fost tradusă în 1972 în engleză (la St. Louis, Statele Unite, și Londra) și în japoneză, iar în 1976 în rusă. Au urmat „Probleme de chirurgie și anatomie clinică”, Editura Academiei, 1980, „Contribuții la progresele chirurgiei și anatomiei clinice”, Editura Academiei, 1982. A mai contribuit, în calitate de coautor, la „Diagnosticul precoce al tumorilor maligne”, Editura Medicală, 1964, „Depistarea și diagnosticul precoce al cancerului”, Editura Medicală, 1973, etc.

— Am nimerit din lac în puț!

— Ai atins o coardă sensibilă, e drept, dar asta e. În ce zi cade 20 februarie?

— Într-o joi, de ce?

— Împlinim 59 de ani de la căsătorie.

— Mulți înainte! Au trecut repede?

— Toată viața trece repede, nu-ți fă griji. Eu însă n-am simțit cînd a trecut, am fost prea ocupat pentru a-mi da seama. Mă liniștește ideea că anii s-au dus cu folos. Cu cărți, cu elevi.

— Ce-a însemnat pentru dumneavoastră timpul liber?

— Cînd eram mai tînar, mă mîscam mult. Ajunsesem să cunosc Bucegii ca pe buzunarele tunicii. Și azi umblu, mai ales prin Cismigiu: fac 2-3 kilometri pe zi. Cismigiu m-a ajutat, a fost ca un al treilea plămîn pentru mine. Făcăt că azi tinerii vin în parc nu atît ca să se aerisească cît ca să fumeze. Ești contra?

— Prefer să tac.

— E și vina noastră. Poate că nu vă explicăm destul.

— Sportul e obligatoriu pentru un chirurg?

— Nu ca să fii campion, ci ca să-ți păstrezi forma. Mișcarea e, în meseria asta, la fel de necesară ca și anatomia. Chirurg fiind, anatomia nu-ți dă numai o cunoaștere în plus, ci mult mai mult: respectul pentru om. Pentru tesuturile și organele lui, pe care trebuie să le păstrezi cît poți. Eu am învățat anatomie topografică și chirurgie experimentală de la Dimitrie Gerota, savant căruia i-am fost asistent și șef de lucrări. La mine, nu se vedea sînge în plagă, iar vindecările per primam erau curente. Poate că o asemenea comparație te va soca, dar un chirurg bun e ca un hoț de clasă: nu lasă urme după el.

— Dintre elevii dumneavoastră care vă seamănă cel mai tare?

— I-am format, între alții, pe Dan Gavrilu, pe Dumitru Burlui, pe Ilie Pavelescu, pe Mihai Cîrstea, pe Branko Stefanovici, deveniți la rîndul lor profesori, șefi de clinici. Înțelegemă, mi-ar fi peste putință să-i clasific!

— Nici nu v-am oerut să-i clasificați. V-am întrebato doar care credeți că v-a urmat mai fidel, ca stil, ca metodă.

— Nu m-am ascuns niciodată și le-am dat cît am putut. Nici ei n-au luat, e sigur, la fel, dar toți au ajuns sus. Mă mîndresc cu asta. Am tot dreptul, nu?

— Să pun problema altfel: care a luat mai mult?

— Cred că Mitică Burlui care era, sîracul, mai îndemnat. Mie mi-a displicut totdeauna brutalitatea actului operator.

— Ați profesat blîndețea și în afara sălii de operație?

— Cît s-a putut. Doar invidia și calomnia mi s-au părut inacceptabile. Restul defectelor le-am considerat slăbiciuni omenesti trecătoare și mai ușor de îndreptat.

— Ați nedreptățit vreodată cu bună-știință?

— O fi făcut-o nu zic nu, dar fără voia mea. În general, am avut fler. La ultimul mare concurs de primariat la care am fost președinte de comisie, i-am clasificat primii pe Mandache, pe Ion Juvara și pe Dan Gerota, chirurzi de elită mai tîrziu, nume strălucitoare.

— Față de Juvara și de Gerota aveți și unele datorii!

— Nu înteleg. Cum?

— Fuseseti elevul unchilor lor, nu?

— În știință, s-o știi de la mine, nu-i loc pentru nepotism. Mai devreme sau mai tîrziu, impostura se demască.

— Am glumit, iertați-mă. Cînd v-a fost pacient Tudor Argezi?

— În toamna lui 1955, dar boala lui era mai veche. O boală cu cîntec, declansată prin 1939. Poetul avea dureri atroce în regiunea lombară, cu iradiatii în membrele inferioare și, la un moment dat, cu fenomene de paralizie. În 1939, l-au luat în tratament citeva somități, între care și Dimitrie Bagdasar, distinsul neurolog și neurochirurg, elev al lui Cushing la Baltimore și, după aceea, dascăl al nu mai puțin renumitului profesor Constantin Anseni. Bagdasar s-a gîndit la o tumoră și, ezitînd să intervină chirurgical, a instituit un tratament radioterapeutic. Nesimțînd însă nici o ameliorare, Tudor Argezi s-a adresat doctorului Grigoriu-Argeș, care pretindea că detine un lichid „secret”.

— Și, brusc, maestrul s-a însănătoșit!

— Da, dar fără ca injectiile lui Grigoriu-Argeș să fi avut vreun efect. Pur și simplu a fost o coincidență. Numai că Argezi a rămas convins că Grigoriu-Argeș l-a vindecat și a scris o piesă de teatru, „Seringa”, în care a făcut praf medicina oficială, ridicîndu-i în slăvi pe „tămăduitor”.

— O ultimă paranteză. În afara de varicocele, academicianul Ion Făgărășanu a adus un aport original, unanim recunoscut, în depistarea falselor imagini chistice ale ficatului, stabilind și un tratament adecvat. A descris și executat, în premieră, noi tehnici de tratament în icterele mecanice, în chistele hidatice etc. A efectuat, ca prioritate mondială, radiomanometria electronică a căilor biliare. A fost primul chirurg român care a introdus examenul radiologic al căilor biliare pe masa de operație, procedînd la cele dintii explorări cu radioizotopi în chirurgie etc, etc.

— Ne întorcem în 1955?

— Cînd, după 16 ani, poetul s-a reinternat la „Elias”, cam cu aceleasi simptome. Afînd că în 1939 i se electrocoagulase un polip sîngerind, m-am gîndit că poate fi vorba desore o infecție a căilor urinare provenind de la vezică, dar am mai observat ceva: că fosa iliacă dreaptă era mai plină, mai păstoasă și deloc dureroasă. Am recurs la o puncție și am scos de acolo 40 de centimetri cubi de puroi. Am injectat apoi streptomycină și, starea generală ameliorîndu-se vîzînd cu ochii, Argezi a părăsit spitalul în citeva zile.

— Știu că ați numit acea afecțiune „Boala Tudor Argezi”, comunicînd-o la col de al XXIV-lea Congres internațional de chirurgie din 1971, dar nu înteleg care e legătura între 1955 și 1939.

— Ce se întîmplase? Radioterapia profesorului Bagdasar lichefiase puroiul care trecuse, prin găurile de conjugare ale vertebrelor, în teaca psoasului, de unde fuzase și se inchistase în fosa iliacă. Grigoriu-Argeș nu intervenise de fapt cu nimic, paralizia fiind provocată de puroiul din canalul vertebral. După ce acesta a migrat, paralizia a dispărut de la sine.

— Cum a reactionat poetul?

— Era mîndru și, ca pacient, foarte dificil. Dar s-a plecat în fața argumentelor. Mi-a oferit o dedicație ditirambică pe volumul „Pagini din trecut”: „Profesorului Ion Făgărășanu, închinaciunea unuia pe care harul intuițiilor sale și mîndria binecuvîntate l-au ridicat din neant”. N-a fost însă singura noastră întîlnire. În 1959, i-am operat soția de un icter grav. Deși Parascchia era în vîrstă, totul a decurs normal și Argezi, incîntat, m-a întrebato „domnule profesor, ce pot să fac pentru dumneavoastră?”.

— Ce i-ați răspuns?

— Mi-am permis o glumă, invitîndu-l să scrie încă o piesă, în care să reabiliteze seringă! N-a scris-o, dar, din cite am aflat, a revăzuto și a modificato mult.

— Zic și eu așa, fără noimă: v-a fost frică de ceva în viață?

— Ca student, m-am temut că nu voi rezista la disecții! A fost marea mea teamă, de care m-am eliberat însă repede.

— De moarte nu vă e teamă?

— Deși sînt împacat cu mine însuși, nu sînt pregătit pentru ea. O poftese să mai aștepte.

— Tovarășe academician, o ultimă întrebare: ce le recomandați chirurgilor mai tineri?

— Să muncească din rîspuțeri, munca fiind prima și poate singura garanție a reușitei. Să nu uite că ce știu azi, mine poate fi, ba chiar e, depășit. Și să învețe măcar o limbă străină. Decît să mergi la un congres, la Paris sau la Moscova, și să nu înțelegi nimic, mai bine stai acasă!

— Îmi retrag cuvîntul. Ați circulat destul prin lume, unde v-a plăcut mai mult?

— În Mexic.

— Ați asistat la o coridă?

— Da, dar la una chirurgicală. L-am întilnit acolo pe De Backey, unul dintre cei mai mari chirurzi vasculari din toate timpurile, un precursor în adevăratul înteles al cuvîntului. M-a întrebato de Pius Brînzeu, pe care-l stia de la Strasbourg, de la profesorul Leriche. Atunci m-am simțit mîndru că sînt român. Cît despre De Backey, l-am invitat în România și a venit, conferențînd la București.

— Coborîm scările împreună. Ne despărțim la fel de sobru cum ne-am întilnit. În afara de bună-ziua nu zic nimic. Doar rememorez a doua dedicație dăruită de Tudor Argezi: „Profesorului doctor Făgărășanu, doftor plin de horuri și dătător de viață și sănătate, odată cu admirația și recunoștința celui care îi sîrută mina binefăcătoare”. I-o sîrută și eu.

— OVIDIU IOANIȚOIA

„Cintarea României”

Un oraș iubește teatrul

Dragostea pentru teatru a călărășenilor este veche și statornică și a dat, de-a lungul timpului, superbe roade. În 1906, ca să înceapă cu începutul, s-a inaugurat în Călărași „somp-tuoasă” clădire a Teatrului Comunal, pe a cărui scenă aveau să evolueze mai toți marii artiști ai vremii. Astfel, unul din ziarele locale scria: „Într-o singură săptămână am avut două reprezentații teatrale și amindouă au fost cercetate de un public care ocupase pînă la refuz sala Teatrului Comunal. Dacă avem în vedere că spectacolele au avut loc în anul 1932, înțelegem că Teatrul Comunal nu avea, nici după aproape trei decenii de la inaugurarea sa, dotarea necesară. Dar asta ar fi totuși, o altă problemă. Importantă era, pe-atunci, ca și astăzi, de altfel, dragostea pentru teatru a călărășenilor. O dragoste care avea să se materializeze, după cum atestă documentele, abia în luna noiembrie a anului 1946, cînd un grup de iubitori ai Thalici, au înființat o mică formație de teatru din care avea să se nască mai tîrziu, primul Teatru Popular din țară. De-a lungul celor 40 de ani de activitate neîntreruptă, Teatrul Popular din Călărași a montat aproape 250 de piese, a susținut peste 2.200 de spectacole, iar numărul total al spectatorilor aproape că atinge milionul. „Între cei ce-au pus în scenă primele piese, ține să precizeze Emilian Șerban, directorul Casei de cultură a municipiului și, totodată, unul din marii „sufletişti” ai Teatrului Popular, i-aș aminti pe Ilie Mița, Sofia Suzan, Alexo Popescu, Florin Dumitrescu, Lucia și Barbu Mihăilescu, Mihai Nițescu, Dumitru Dădărlad, Aurel Boboș, Cicerone Ionescu, iar mai apoi, ca într-un schimb de ștafetă, pe Irina Rădulescu, Aurel Șerbănescu, Ana Negreanu, George Grigorescu, Iolanda Dain, Vasile Mihalache, Georgeta Arghiriadis, Puiu Bercea... La loc de cinste, desigur, se cuvine să amintesc numele lui Aurel Elefterescu, cel care timp de trei

decenii a fost regizorul teatrului nostru”. De-altfel, ca să lămurim în sfîrșit lucrurile, această trecere în revistă a începuturilor Teatrului Popular din Călărași se datorează faptului că la cea mai recentă ediție a Festivalului Național „Cintarea României”, actorii amatori ai Călărașului au cucerit mult învidiatul loc I cu piesa „Băiatul cu floarea”, de Tudor Popescu, un spectacol în care au strălucit Ion Anghel, Gheorghe Dudescu, Gheorghe Paraschiv, Elisabeta Neagu, Silvia Bocia, câ, Liliana Gidea și Maria Frătescu. După cum se vede, o a treia generație de artiști amatori, de iubitori ai Thalici. Totodată consemnarea noastră se mai datorează și faptului că, de curînd, artiștii amatori ai Călărașului au inaugurat noua clădire a teatrului, un teatru în toată puterea cuvîntului, apt să primească pe scena sa cele mai pretențioase spectacole. Au mai participat la inaugurare, ca invitați de onoare, Cleopatra Melidoneanu, Daniela Vlădescu și Dorin Teodorescu și un grup de balerini ai Operei, acestora adăugîndu-li-se și actorul „Naționalului” bucureștean Constantin Dinulescu. Este fără doar și poate momentul să notăm că în același spectacol festiv au evoluat și cîteva din formațiile Casei de cultură, precum corul „Camerata” și corul bărbătesc „Freemătu”, ajuns la frumoasa vîrstă de 75 de ani și ansamblul folcloric „Balada Dunării”, de mai multe ori laureat al „Cintării României”. Revenind la teatru, această veritabilă pasiune a unui oraș aflat în inima Bărăganului, să mai notăm că-i revine Călărașului cinstea și bucuria de-a găzdui, în luna martie a acestui an, primul festival al teatrelor populare și muncitorești din toată țara. O mai potrivită alegere nu se putea. Timp de cinci zile, între 24 și 28 martie, cetatea griului și-a oțelul, statornică și veche iubitoare a teatrului, va fi capitala tuturor actorilor amatori ai țării.

N. VICTOR

Scriitorul — conștiința a vremii sale

AUREL RĂU: „Mă impresionează pulsățiile istoriei transilvane spre toate punctele cardinale”

— Aurel Rău, vă pun o întrebare de o simplitate covârșitoare: cum ați devenit scriitor? Există o anumită rețetă?

— Să mă gîndesc, poate, la vreo rețetă. Dar nu, la o metaforă: urmînd un drum al magilor, după o rază. Printre cuvintele frumoase ale altora, respectiv atracția Literaturii, și printre promisiuni de miraje jucîndu-se de-ascunsul printre cuvintele dimineților și nopților mele. Printre fel de fel de capcane și lighioane. Te trezești, așa, printre ani, de salutat sau de întrebare...

— În multe din poemele dumneavoastră e invocată firese Transilvania. Ce ați reținut, încă de timpuriu, din istoria ei? Ce particularități credeți că are ea în contextul istoriei românilor?

— În primul mei ani literari îmi impuneau mai mult peisajele, realitățile de limbaj, înțiplările din istorie, părțile — cu puține excepții — exterioare ei. Aceasta, probabil, printr-o aspirație firească spre totalitatea românească. Cu anii, am încercat pe undeva ca un regret că n-am forat mai particular în perimetre restrînse din această enclavă de o individualitate distinctă, de rezonanțe europene și mondiale. Cred, între altele, că Transilvania poartă ca un blostem, obsesia dreptății și obiectivității, o repulsie pentru versatili și un gust de

luciditate, o gravitate care-l vine din zăcămintele nu numai etnografice ci și metalifere. Unele din aceste trăsături își au corespondentul în faptele istoriei, altele în matca spiritualității românilor.

— Vă impresionează ceva anume din această istorie?

— Din secole, cum să vă spun, mă impresionează pulsățiile ei spre toate punctele cardinale, care au dat legendele descălecărilor, pulsații cu atît mai energice cu cit energie au presat concentric asupra-i săgețile tuturor deplasărilor de alte populații, în căutările lor de patrii sau de popas. Mi se mai pare interesant momentul stăruirii lui Burebista, în care un fluviu nu este o graniță naturală, deci daco-trac, și respectiv sentimentul Ioan de Hunedoara, pe drumurile Balcanilor, în armee, că Europa poate fi sustrasă Asiei.

— Scrieți o poezie senină, echilibrată, rareori bîntuie de mari neliniști. E vorba aici de o pudoare care vă interzice să vă faceți cunoscuți în gura mare frîmîntărie? Să fie acesta un semn de împotrîvire la ravagiile secolului?

— Nu vă reproșez că folosiți clișee, nici nu știu dacă ale criticii.

— Sînt propriile mele clișee. — Într-adevăr, nu sînt făcut pentru „în gura mare”. Spun aceasta cu toată admirația pen-

tru strigătele care să poată fi auzite prin vîiet. Dar cînd în loc de vîiet e multă tăcere, multă stăpînire a stihurilor, cînd Eol a legat bine sacul... În sfîrșit, Poezia, ca și alte arte, e tot ce vrei și e un dans cu măști. O întrebare ar putea fi dacă întotdeauna masca seninului e pusă pe senin, și a echilibrului pe echilibru. Cînd echilibrul e rezultat al voinței, de multă laudă se poate învrednici. Cînd noaptea nu se lasă întrevăzută, căreia i se spune cu fiecare pas „Nu!”

— Dar acest sentiment de confort pe care-l creează poezia dumneavoastră prin echilibru, prin limpezime de cleștar, nu înseamnă o ignorare a marilor contradicții din lumea contemporană?

— Și ce-i cu ele, cu contradicțiile? Sau ce le pasă lor de contradicțiile lor cu mine? Nu se văd prea multe semne, din păcate, că evenimentele istorice ascultă de cuvîntul poetic. Însă formele de convorbire cu oamenii, deci și cu făuritorii de istorie, contemporanii noștri, infinite sînt. Depind, toate, de condiția de a se fi născut cu poetul odată; dacă sînt scrise, cum spunea V. Hugo, nu cu înaintașii, cu formule gata elaborate, nu „cu ceea ce s-a scris, ci cu sufletul și cu inima ta”. Patetismul oricărui discurs trece întîi pe la acest alt de lipsit de sofisticări daea.

— Dar fiindcă vorbim de contradicții, sintagme ca „limpezime de cleștar” nu intră în contradicție cu altele, cum ar fi o „încifrare excesivă”? Nu vreau să ne despărțim de acest punct al discuției fără a-mi reafirma prețuirea pentru o poezie care pune sub întrebare, ironică, sau aforistică, E cazul și al multor din micropoeemele mele, dar și al altor metafore, de un plîns „intern”, unde oficiile critice nu sînt mai puțin senine și echilibrate, enunțînd calificativul „Judic” trecînd, cum ar spune Blaga, „de grea răsruce”.

— Există un vers în poezia dumneavoastră care să vă exprime ca o parolă în fața celorlalți?

— Există. Dar vi-l spun altădată. Cînd mai veniți la Cluj.

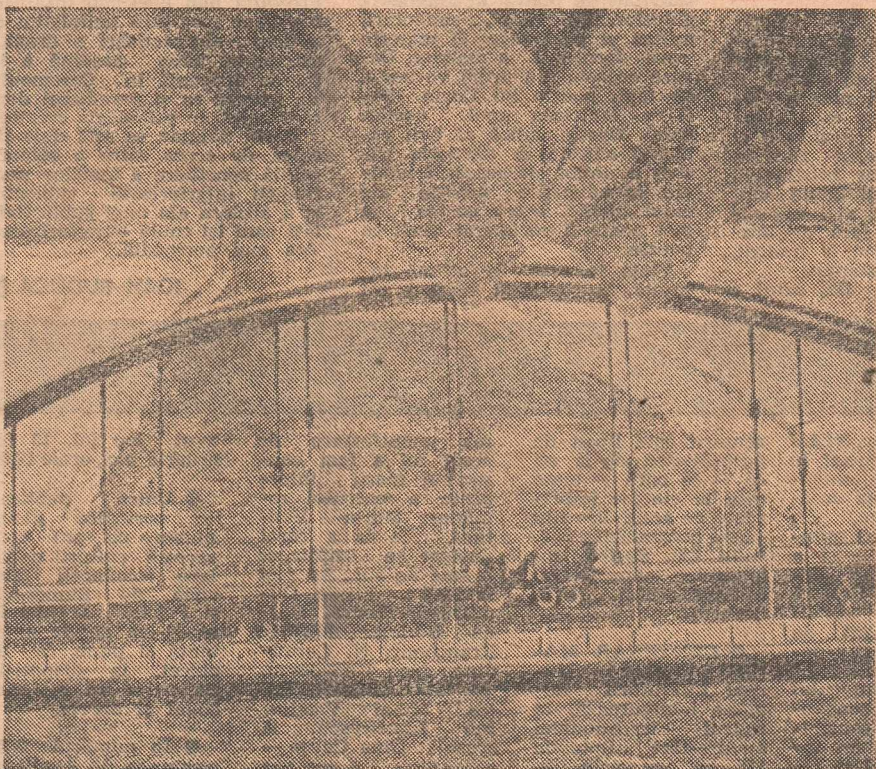
— Totuși...

— Fie „Era bun, / huiduiți-l cu blîndețe...”

GEORGE ARION

Salonul municipal

Dialoguri cromatice

EUGEN POPA: „Magistrala albastră”

Ceea ce-și propune recentul Salon Municipal de pictură, sculptură, grafică, arte decorative și design, găzduit de generoasele și prestigioasele spații expoziționale ale Muzeului de Artă al R.S.R., este o trecere în revistă nu numai a întregii suflări artistice bucureștene, cit și o evaluare a tendințelor, a orientărilor, a modalităților de expresie plastică etc. ce se manifestă în clipa de față în peisajul atît de divers și bogat al artei plastice din Capitală. Și dacă vom spune că, privit numai din acest punct de vedere, actualul Salon nu se deosebește de celelalte, nu vom greși cu nimic, întrucît orice manifestare de acest gen, cu o cit mai largă participare, va ilustra, de la sine, liniile de forță ale unui moment dat din evoluția însăși a artelor plastice bucureștene. Cu toate acestea, actualul Salon se singularizează, totuși, prin marile număr de tineri artiști, prezenți pentru a doua sau a treia oară pe simezele unei atît de prestigioase manifestări, fapt ce vrea să însemne un asalt colectiv pentru afirmare, pentru impunere în atenția opiniei publice, a iubitorilor de frumos. Pe de altă parte, o altă singulară notă a actualului Salon ar putea fi considerată expunerea unor lucrări mai vechi sau de dată foarte recentă. Ne referim la cele lucrări ce au fost de curînd expuse la Dalles, într-o expoziție omagială de amplă deschidere și semnificație. În fine, ca să limităm intructiva lista particularităților ce definesc Salonul, vom remarca spațiul larg oferit plasticienilor care beneficiază de-a această dată de trei săli, la parter (pentru pictură și sculptură) și de alte cîteva săli, la etaj, pentru grafică, arte decorative și design. Cu un atît de mare spațiu la dispoziție, actualul Salon a reușit să mulțumească aproape pe toată lumea, fără a face vreun rabat la ca-

litatea artistică, la exigențele juriului. În profida unei impresionante diversități, expoziția etalează totuși, o unitate ce se traduce într-un dialog calm, fără emfază sau false ostentații, iar meritul instaurării acestei atmosfere revine, firește, celor ce-au meditat asupra panoulării (operație extrem de dificilă atunci cînd este vorba de-un mare număr de artiști, inclusiv expresii plastice), dar și juriului ce-a înțeles și acceptat compatibilitatea unor atît de diverse viziuni plastice. Firește, accentul cade și de-a această dată pe marile compoziții apoteotice, mărturisind marile cititorii ale socialismului în ultimele două decenii, drept pentru care vom consemna lucrările semnate de Constantin Nițescu, Vladimir Șteran, Vasile Pop Negreșteanu, Geta Mermeze, Eugen Palade și alții. În rest, cu excepția cîtorva portrete, datorate în special sculpturii de mici dimensiuni, Salonul face un elogiu adus peisajului sau naturii statice, semn că artiștii au redescoperit frumusețea clipei, a dialogului cu natura, dulceața unei reverii interioare, cit mai familiare cu putîntă. Dorința de mărturisire a gîndului intim, sopțit cu delicatețe și căldură, cu o cuceritoare sinceritate, au scos în evidență cîteva zeci de lucrări ai căror autori, mai tineri sau mai vîrstnici, impuși pe deplin atenției, sau aflați în plină afirmare, fac dovada că artiștii sînt pe cale să recucerească un teritoriu liric de anvergură. Fără pretenția că am putea trece în revistă toate lucrările ce ne-au atras în mod deosebit atenția, vom consemna totuși cîteva nume, așa cum le-am descoperit pe simeze, deci nu neapărat într-o ordine valorică: Eugen

(Continuare în pag. 11)

VICTOR NIȚA

Viața culturală la zi

Un poem pentru patrie

Alba Iulia

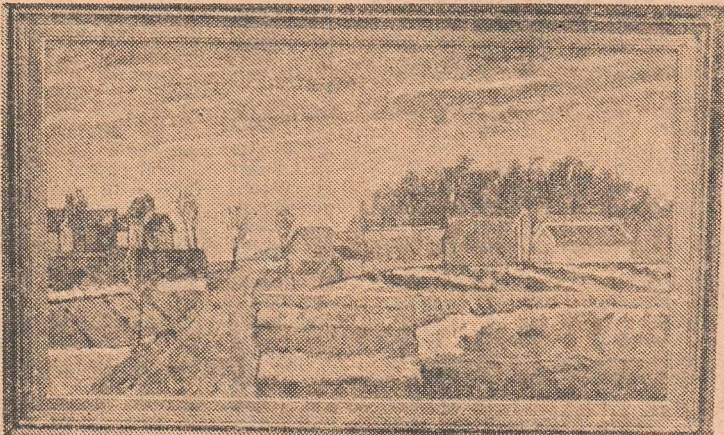
Alba Iulia, Iulia Alba,
Mireasa disperării noastre,
Mireasa deșteptării noastre,
În grația neamului meu te-ai gătit.

Pe sub brațele tale intră pe cal alb
Mihai cel Viteaz.
Ce nuntă divin românească !
Ce cununie din veac oșteptată !

Colina ușor ridicată pe virturi
E Muntele nostru cel Sfânt.
Pelerinaj face fiecare român
Să semneze-n țărână cu fruntea
La picioarele tale.

Ca orbit se ridică apoi.
Și trăiește
Din lumina ta albă, de nuntă.

CAROLINA ILICA ■

GHEORGHE NICOLAE : „Peisaj”

Trei par să fie temele principale ale poeziei din volumul **Ceremonia de trecere** („Albatros”, 1985) de Dorin Sălăjan, poet încă tânăr al cărui debut cu **Nașterea cea mare** (1980) vestea un remarcabil talent în direcția unui expresionism post-blagian, marcat de vizionarismul pietros al unui Ion Gheorghe din cea mai bună poezie a sa.

Să numim aceste teme pentru a le discuta, apoi, pe rînd: tradiționalul sentiment al dezrădăcinării, tipic ardelenesc; cronica mitologizată a unei copilării-adolescențe-tinereti pentru care satul cu valorile lui spirituale este **matern**, **materia**, **matrix**; viața la oraș.

Dezrădăcinarea. E o temă al cărei paradox l-a observat Marin Preda în **Imposibila întoarcere**. Dorin Sălăjan îl trăiește din plin „Peste memorie aplecat cu evlavie”, descoperindu-se un Ianus bifrons: pe de o parte, copilul crescut lângă coarnele plugului, lângă coasă ori țapină, iar pe de altă parte,

cel de azi „Inchipuind / Paradoxale destine de eroi literari”. Altă dată acest sentiment ia forma binecunoscutului huiiri a vicții la oraș: „Iată-mă ciine surd la vinătoare / În Capitala asta egolatră / Totul este cîștig și o pierdere / Desfid viața de indoială / Micile meschinării interesul primează / Urăsc uneori această viermuială acest Babel / Liota de trepăduși de la porțile redacțiilor”. Eticismul subtextual al unei asemenea atitudini nu este mai puțin ardelenesc și nici, cu atât mai puțin, lipsit de contradicții. Paradoxul lamentoului de dezrădăcinare (stare-sentiment pe care Goga a ridicat-o la puterea unei semnificații simbolice — ruperea de transcendența locului natal) apare atunci cînd acesta este rostit din interiorul unei forme culturale pe care a făcut-o posibilă chiar dezrădăcinarea. Marin Preda n-ar fi scris **Moromeții** dacă ar fi rămas cu Bisica, iar Dorin Sălăjan n-ar fi scris volumele sale de versuri dacă... Irezolvabil în

limbaj, ca orice paradox autentic, și acesta continuă să ilumineze o contradicție creatoare de lirism, iar poezia acestei contradicții n-asteaptă ca valoarea să-i fie măsurată în kilometri. La orice distanță geografică de rădăcinile tale,

Nostalgiile ardelenene

Țința ta le poartă în ea. Dezrădăcinarea e aparentă, dar născătoare de poezie. Autenticitatea acestei poezii nu poate fi alta decît aceea a puterii de a-ți asuma **pină la capăt** propria ta ființă, cu paradoxul ei aparent cu tot. Dorin Sălăjan are acest bun simț existențial, tot așa cum are și bunul simț al limbajului, care să-i aproximeze drama cea fără de dramatism, care e una a gândirii, iar nu una a existenței.

Cronica satului. Da, satul e

păr cu semiologia textului, care acreditează ideea că literatura se naște din literatură, autorul ocolește cu deferență această tot mai tiranică opinie, încredințându-se că opera e o formă de viață. Nu se sfiește, în acest sens, să-l contrazică și pe venerabilul Borges, desigur cu eleganță tactică.

Care este secretul marilor opere, cum se încheagă ele din existență, adesea contradictorie, a autorilor, iată întrebările la care Lucian Raicu revine frecvent, cu o tenacitate provocată nu doar de curiozitate, ci de neliniștea propriei sale ființe. Explicațiile, cite le găsește, se organizează pe o temă goetheană: numai insuficientul este creator. În sens mai larg, autorul vede

năpraznic cu care scriitorul luptă în fața hirtiei. Unghiul de analiză nu e nici sociologic, nici psihopatologic; interesează aici doar fenomenologia creației, traectul întortocheat al devenirii operei, pe parcursul căruia vede aliniindu-se și mult repudiata inspirație, desigur fără a elimina din calcul doza de artificialitate pe care creația o presupune, **poetica** adică: „Nici scrierea, nici consumul scrierii nu sînt activități de rutină, întoarcerea la înțelesurile autentice ale actului (de „inspirație” în scriere și deopotrivă în lectură) se impune ca o necesitate măcar în conștiința unora, a celor care păstrează și transmisit (mai departe)”. A scrie, a crea, în viziunea lui Lucian Raicu, nu e deloc un lucru simplu. Atitudinea e întotdeauna de respect, de mirare nesfîrșită.

Pasiunile criticii

În această carență un gol de ființă, o frustrare existențială: „Stările de: inspirație, iluminare; cele creatoare și productive; cele de revelație, de intensitate și spori — sînt imediat precedate de (și citeodată seamănă cu) imaginea lor răsturnată. Mare atenție, deci, la stările de: gol, pustiere, absență, neputință, incapacitate, neliniște sterilă, negăsire a locului, plic-tiseală, panică interioară, nerăbdare, agitație fără obiect. Precum și la cele de: umilință, proastă părere de sine, precaritate, remușcare (provocată de trecerea vană a timpului), depresiune, deprimare, pierdere a senzației de «rost» (în lume) și a speranței (...) Plinurile din goluri se ivesc”. E aceasta o temă romantică a creației? E adevărat că suferința a fost exaltată de romantici; dar Lucian Raicu precizează degrabă (a mai făcut-o și în cărțile precedente) că nu mai crede în mitul mizeriei materiale, nici în acela al bolii fizice, care vexează creatorul, consumindu-l în mod steril. Autorul **Scenelor** vorbește, cum am zis, de golurile ființei, un chin mult mai subtil și mai

Tema goetheană, de care vorbeam, pare să se fi răsfrînt de astă dată și asupra autorului cărții. Reflecțiile de aici parcă nu mai au acea jubiție discretă din volumele anterioare, tonul însemnărilor nu mai e atât de optimist și de încrezător. Investigația criticului trece dincolo de opera comentată, găsindu-și obiect în propria-i existență. O notă de melancolie aspră, de dezabuzare și scepticism, de retracilitate în fața vieții străbate cartea de la un capăt la altul și în această modificare de umoare trebuie să vedem o identificare tot mai pronunțată a scriitorului cu existența, o asimilare a literaturii cu viața. Cine vorbește în aceste reflecții, criticul sau scriitorul? Desigur, scriitorul: „Cît de puține lucruri mă mai interesează, puține, din ce în ce mai puține, dar cu o forță a interesului încă mai acaparatoare. Vreme rece, ger sufletesc, aproape întuneric”. Tema creatorului, descifrată la Thomas Mann, la Tolstol, la Brebeanu s-a mutat, încet și insidios, la Lucian Raicu.

Fie că relatează în ton reflexiv, confesiv ori analitic, autorul **Scenelor din romanul literaturii** păstrează un stil adulator, cu cadențe și inflexiuni ciudate ale frazei, prin care izbuște marea performanță de a reda demnitatea creației și de a ne convinge de această demnitate.

RADU G. ŢEPOSU ■

mamă, materie și matrice. De altfel, imaginea mamei este cea mai frecventă în **Ceremonia de trecere**. A mamei reale și a mamei, așa-zicînd, transcendente. Tatăl real nu lipsește, dar cel transcendent e doar invocatie. Materia lumii natale e depusă în memoria subiectiv-personală și în cea impersonal-mitică a poetului. Dorin Sălăjan scrie în vecinătatea modalității din **La liliaci**-i lui Marin Sorescu, dar o face cu tonul solemn, pavat cu suavițate de piatră, al longheorgheicilor. Întimplări, simboluri, mituri și personaje. O materie care formează o matrice. Despre aceasta din urmă vorbește, de fapt, poezia lui Dorin Sălăjan. Matricea unui **nostos**, natal, firește, adică al firii ră-tăcînd odiseic în memoria pasivă a anilor de-acasă. Nostalgie, în aducerile aminte ale eului poetic, acest **nostos** nu mai poate fi recuperat decît ca poezie.

Viața la oraș. În ultimă instanță, și această temă e tot

tema vieții la sat. Aceasta e perspectiva tuturor tablourilor de stare din poezia lui Dorin Sălăjan: „O boală domnească s-a strecurat în măruntaie / Rîndunica s-a incubat în creierul mic / Dintele de aur e un străin în propria gură / Merg de parc-aș veni și visez de-a-n-picioarele / Aud cuvinte de nerostit / provenite din al noulea cer / Gesticulez de unul singur pe stradă / Luat de mașina vieții cum se spune / E dureros de greu să rîmii nu însuși”. Prezentă mai ales sub înfățișarea unor meditații neliniștite și a unei abstractizări a dramei spirituale, tema citadină e la fel de aparentă în **Ceremonia de trecere** ca și paradoxul dezrădăcinării în psihologia creației.

Dorin Sălăjan se află deja pe calea de acces către o remarcabilă conciliere a temelor unei tradiții interiorizate subiectiv și a celor ale unei subiectivități care își caută exteriorizarea cea mai personală.

IOAN BUDUCA ■

CAP LIMPEDE

● Discul Electrecord de cîntece pentru copii intitulat sugestiv: „**PUI DE MESTERI MARI**” (în interpretarea corului de copii **Vocea primăvera**, dirijat de Claudiu Negulescu) este o înmă-nunchere a 16 bijuterii muzicale semnate de profesorul și compozitorul **NELU IONESCU**. Ele fac parte dintr-o vastă și valoroasă operă didactică și concertistică pe care ilustrul dascăl a închinat-o cu dragoste, blîndețe, pasiune și — nu în ultimul rînd — îndemn metodic, „ce-

lor mic”, celor care fac parte din „marea lume a sincerității”, cum o caracteriza un alt mare iubitor al cîntecului pentru copii: **Ioan D. Chirescu**. A prezenta analitic cele 16 cîntece imprimate pe acest disc ar fi o încercare absolut inutilă, atîta vreme cît ele au străbătut — din glas în glas, din școală în școală — lungul și latul țării decenii întregi, fiind prezente, atît la lecții, cît și pe scenele de concertate pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii: Japo-

nia, Australia, Germania, Uniunea Sovietică ș.a. Valoarea lor — și nu aprecierile subiective — le-a înaripat și le-a îndreptat zborul către inimă și către cugete. Atributele instructiv-educative de care mamestrul, strîns legat sufletește de activitatea didactică, a știut să le selecteze și să le includă în conturul artistic bine precizat, au făcut ca ele să fie prezente în foarte multe manuale, culegeri, îndrumări metodice... Cunoscător, pînă la amănunte, al fol-

clorului copiilor, **NELU IONESCU** a turnat în tipare aproape autentice întreaga sa creație. Se înțelege, din acest adevăr, că autorul a dorit — și a reușit — să dea copiilor din țara noastră un repertoriu românesc, strîns legat de viața lor afectiv-patriotică. Structura cîntecului dă la iveală o concepție comună, o sensibilitate comună, un îndemn comun către rezolvări artistice din cele mai fericite! Păcat că ascultătorul și, implicit, cititorul pre-

zentării este lipsit de posibilitatea de a ști că — se pare — toate cele 16 cîntece imprimate pe acest disc sînt scrise pe versurile poetului **I.U. Soric**, colaborator apropiat al compozitorului. (**D.D. Stancu**).

● **CENTENAR MARIA VENTURA**. Muzeul Literaturii Române inaugurează, în cadrul tradiționalei manifestări „Rotonda 13”, un nou ciclu — **Rotonda T** — dedicat evocării unor personalități de seamă ale scenei românești. Pri-

ma manifestare de acest fel a fost consacrată mării interprete a teatrului românesc **Maria Ventura**, de la a cărei naștere se împlinesc o sută de ani. Au fost invitați: **Silvia Dumitrescu-Timică**, **Neana Berlogea**, **Nicolae Brancomir**, **N. Carandino**, **Jean Georgescu**, **Al. Raicu**, **Marieta Rares**, **Mihai Vasiliu**, **Ion Zamfirescu**. A prezidat **Dina Cocea** — președinta Asociației Oamenilor de Artă din instituțiile teatrale și muzicale. **Rotonda a**

avut loc joi, 13 februarie a.c., orele 17,00.

● Unica publicație periodică (două numere pe an) consacrată culturii populare românești „**Revista de Etnografie și Folclor**”, se află în al 30-lea an de existență și pune, ca de obicei, la dispoziția cititorilor un material bogat și divers.

● În numărul 2/85, secțiunea de Studii se deschide cu investigația lui **Ion T. Alexandru** privind „rădăcinile folclorice” ale

Atelier literar

G. Dumitrescu

O. Clanca: Din nou citeva lucruri interesante: „360 de grade“, „Stingere“, „Erezie“ (nefinisată pînă la capăt).

Cristi Oprescu: Din ce în ce mai slab (le-ai stricat pînă la urmă și pe cele care aveau ceva, un semn, un punct de plecare...). Se pare că am păcătuit prin exces de optimism în ce privește evaluarea puterilor și perspectivelor dv.

Mugurel Grosu: Prăpădiți prea mult timp cu așa-zisele dv. poezii, bătaie de cimp, fără înțeles, cu multe vorbe al căror sens nu-l cunoașteți etc. La această vîrstă e mai avantajos să citești (cit mai mult) să te pui la punct cu ortografia și, în general, cu cerințele școlii, acordînd exercițiilor literare un loc mai puțin acaparator și „cronofag“!

Rupal: E un plus de densitate și de echilibru, cu unele rezultate demne de atenție (mai ales „Autoportret“, dar și „Flule nu rătăci“, „Singurătăți MDMCCCXXVI“). Cîteva piese rămîn simple ghirlande metaforice, efemere și indoielnic delectabile. Dar această manie de a colecționa și juxtapune în neștre metafore, fără valoare funcțională, ajunge să compromită cîteva texte interesante, cum ar fi, mai ales, „Deschideți brațele“ (unde firul central al poemului este neînțeles „bruiat“, silit, pînă la urmă sufocat, de o vervă metaforică voioasă și facilă, care aglomerează, îndeasă, o cantitate incredibilă de poante și gajuri, cele mai multe, neinspirate, centrifugale, ieftine uneori — „desuiri

verzi“, „poșeta albastră“, etc. etc.), ori „Goana spre“ (vers. 4-9, un „ghem“ similar, încă mai deplasat și mai grosier) și „Cine vă leagă“ (cu „fracul“ și „duelul“ etc.). Probabil că senzația „balastului“ de-aici vine, dar indiferent cum i-am spus, aceasta pare să fie principala problemă cu care aveți a vă confrunța (de pe acum, ziceam mai sus, cu unele rezultate fericite). Așteptăm să ne retrimiteți dactilografiate textele pe care le-am remarcat.

A. Filip: Recoltă slabă. Doar două pagini de menționat. (oarecum): „Marea“, „Testament“.

Tim, Ionică Bucă, Iacob Roman, Iuliu Drăghici, Suzana Mitaca (? Indescifrabil), **Elena H. Titulescu, Lia Bill, Nicolae R., Cintes Cilia, Andreea Pătrașcu, A.-L. Dunkler, R. Bălsanu, Mădălina Bădulescu, Sergiu Danielescu, Lucian Soare, Dobrin Fănică, Liucore Taliu, Const. Nic. Petrescu, Elena Domoleanu, Iani Albertina, Dan Starcu, David Schuster, Maria Csizmad, Niță-Dimbovițeanu, Gh. Iordache, Nicușor David, Ana Ivanovici, C. Dev.-Mehe-dinți:** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ERATĂ: la „Atelierul“ din numărul trecut, din cauza unui rînd sărit, prima jumătate din coloana de nume (pînă la **Camelia Vinea**, inclusiv) nu primește răspunsul cuvenit. Care este: „încă nu, mai trimiteți!“

Vă propunem un nou poet: Celia Bănuț

DESCINTEC

Ascultă ghiocul. Nu auzi o mare? Și totuși, dacă încerci cu degetul, nu e ud.

Nu e nimic în ghioc. Mai puțin decît nimic — e o mare cu semnul minus, marea care-ar fi trebuit să fie și nu e. E o înșelăciune.

PRELUDIU LA NEBUNIA FAUNILOR MEI

Seară de seară, sub geamul meu apar faunii (cu ochi castanii cu părul înel) și încep să danseze caraghios pe să ridă, să cinte...

Cite unul mai lenș intins în iarbă își uită acolo parfumul (ca de trifoi ca de urzică) iar eu vin, prind seama subțire și v-o arăt.

Cită poezie! spune cineva. O, și asta nu-i nimic, dac-ați vedea faunii!

BUCURIE

Pe cimpul fără sfîrșit plouă din aspersor. Roșiile rămîn brumate, transpirate, gîfîind ca de hirjoană.

Cite una prea coaptă — sau prea nebună sare în frunze, bufnînd.

Entuziasmul ei se rostogolește în cercuri concentrice pînă la mine.

Cronica literara

de Valeriu Răpeanu

Triumful poeziei

În toamna anului 1945, pe străzile centrale ale Ploieștiului, sau mai bine zis pe acele străzi care mai rămăseseră după atrocitatea de bombardamente ce distruseseră, desfigurase, mutilase și urțise orașul, putea fi văzut un elev de vreo șaisprezece-șaptesprezece ani, înalt, uscat, cu părul veșnic fluturînd în vînt, totdeauna grăbit, privind undeva în depărtare, desprinzîndu-se cit se poate de repede de cei ce se plimbau pe strada Franceză, în așteptarea ziarului de după amiază. Schimba cîteva vorbe și se precipita parcă spre casă, avînd sub braț un teanc de cărți. Din toată înfățișarea și gestică sa, din privirile sale distrase, se recompuca imaginea unui poet. Așa credeam noi, cei mai mici, că trebuie să fie un poet. De la vărul său, dirijorul de cor de atunci, medicul de astăzi Gheorghe Mihăileanu, am aflat că elevul cu numai un an mai mare decît noi, deși părea mai matur, era într-adevăr poet și mai poseda pe deasupra și o frumoasă voce de tenor. L-am cunoscut imediat, și cîțiva ani am frecventat aceleași cînacluri, cercuri unde dezbăteam, cum ar fi zis Bacovia, „probleme sociale“, aceleași șezători și festivaluri și mai ales redacția ziarului **Flamura Prahovei**. Ne plimbam pe bulevardul ai cărui castani mai reuseseră să ascundă rîmile orașului. Mi-am dat de atunci seama că e un suflet de poet, un om pentru care contingentul era redus la un minimum necesar vieții cotidiene, pe care nici el nu-l prea lua în seamă, restul plîndînd în sferele poeziei, ale artei, ale muzicii. Cînd, cum și de unde acumula cultura sa atît de vastă, era un mister. Aveam într-adevăr profesori foarte buni și de la ei am învățat foarte mult. Cărțile din biblioteca Ploieștiului fie dispăruseră, fie erau pe cale de dispariție, fie erau dispersate, fie zăceau prin funduri de pivnițe. De aceea, astăzi cînd îi citesc volumul selectiv în „Biblioteca pentru toți“, intitulat **Magnolie și fum**, volum însoțit de o temeinică prefață semnată de Eugen Simion, îmi dau seama că trăsătura esențială a scrisului său a fost dată de acest contact permanent al poetului cu lumea ideilor și a frumosului.

Și-a tipărit primul volum de versuri elev fiind, cîntînd cu foarte puținii săi bani de adolescent venit dintr-un sat de pe valea Teleajenului la tipografiile lui Dimitrescu-Toboc, Ionescu-Savantu și Lenuta Pavelescu, pînă cînd și-a văzut versurile înmănușate în placheta **Liturghii negre**, sub egida tipografiei Presa noastră. G. Călinescu, care-i publicase o poezie în **Năruș** nu putea fi insensibil la acest timbru poetic, care, deși naviga în apele lui Bacovia, vădea o elevație a gândului, o maturitate a meditației și, repet, o cultură care îmbrățișa toate domeniile frumosului și care, dădea versului său gravitate și maturitate. A urmat apoi o perioadă de studii în filosofie și „al doilea debut“, cu volumul **Enescu. Suită lirică**. Era în 1959, la cîteva luni de la primul Festival Enescu și, deși în strofele poemului mai aflăm ecouri ale unei înțelegeri folclorizante a operii celui ce a scris **Oedip**, recitîndu-le acum ne dăm seama că viziunea sa depășea net înțelegerea epocii și că multe din cele ce s-au spus mai tîrziu despre Enescu erau conținute în metafore de o mare puritate și vibrație.

De atunci a început cariera poetului Vasile Nicolescu, a cărui producție o analizează comprehensiv Eugen Simion și care nu a avut drept principiu fecunditatea, omniprezența, ci o exigență față de sine care ne face astăzi, cînd îi recităm selecția din întreaga sa creație poetică, să-l considerăm nu numai un poet în adevăratul înțeles al cuvîntului, ci unul din poeții reprezentativi ai ultimelor decenii, unul din glasurile poetice distinse, de o elevație a gândului și a sentimentului tulburătoare. Să nu ne sfiim să spunem acest adevăr într-un moment cînd zgomotul riscă să copleșească sunetul propriu al poeziei, cînd cuvintele așezate în vrac pe hîrtie nu mai au nimic din vibrația sufletească a imaginii, cînd cantitatea ce se răstoarnă agresiv spre noi tinde să asfixieze ideea de calitate. Poezia lui Vasile Nicolescu, așa cum ne apare din volumul **Magnolie și fum**, așa cum s-a alcătuit de-a lungul a patru decenii, s-a născut la confluența unui suflet de poet cu ardoarea unui intelectual ce a asimilat organic o cultură care a fost însăși viața lui. Nu e o poezie cerebrală, uscată, nu e o poezie de transcriere seacă a unor impresii dintr-o expoziție. Vasile Nicolescu a vibrat la tot ceea ce e frumos, la tot ceea ce genul uman a creat mai ales și mai subtil surprinzînd esențele. De aici poezia poeziei lui, cea nobilă interioară, acel suflu învălîntor de frumusețe pe care-l simțim prezent, fie că se oprește în fața pinzei unui maestru flamand, fie că se întoarce la universul copilăriei sale de la Podenii Prahovei, fie că poposește pe Acropole, fie că descifrează tainele lumii animale. De aceea, din titlurile volumelor și ciclurilor acestor culgeri de poezie în adevăratul înțeles al cuvîntului aș alege ca reprezentativ pentru creația sa poemul numit **Lumea diafană**. Dacă prin diafan înțelegem suprema transfigurare a ideilor și a trăirilor unui intelectual sensibil la tot ceea ce frămîntă sufletul omeneș, la tot ceea ce reprezintă chemare către culmile împlinirii sufletești prin frumos și în numele frumosului.

Am în față cînd scriu aceste rînduri primul său volum de versuri tipărit cu exact patruzeci de ani în urmă, în orașul nostru natal, pe strada M. Kogălniceanu nr. 12, și culgerea **Magnolie și fum**, ce constituie nr. 1239 al „Bibliotecii pentru toți“. Le privesc, le recitesc și văd între ele drumul parcurs de la modesta plachetă apărută într-un modest atelier artizanal, la volumul aflat într-o colecție de mare tradiție și care consfințește triumful poeziei.

La Operă

● Una din cele mai îndrăgite opere din repertoriul mozartian, **Flautul fermecat**, pe afiș vineri 21 februarie (ora 18), are ca interpreți pe Florin Diaconescu, Eleonora Enăchescu, Elena Simionescu, Elvira Cirje, Mihaela Agachi, Lucian Marinescu ș.a. Dirijează Lucian Anca.

● **Trubadurul**, unul din monumentele creației lui Verdi, reunește în distribuție, sub bagheta dirijorului Cornel Trăilescu, pe baritonul Nicolae Urziceanu (De Luna), soprana Sanda Șandru (Leonora), mezzosoprana Lucia Cicoară-Drăgan (Azucena) și tenorul Constantin Ene (Manrico). Spectacolul va avea loc sîmbătă 22 februarie, ora 17.

● **Inepuizabilul Figaro din Bărbierul din Sevilla**, interpretat de Lucian Marinescu în matineul (ora 11) de duminică 23 februarie, este întovărășit, în distribuție, de Ștefaniță Lascu (contele Almaviva), Marina Mirea (Rosina) și Alexandru Moisiuc (Bartolo). La pupitru Carol Litvin.

● Duminică seara, la ora 18,

Lacul lebedelor. În fruntea distribuției (Odetta-Odilia) stă balerina Daniela Constantinoiu omniprezentă în slujirea muzei Terpsichora, alături de Florin Brîndușă în Siegfried, Mihai Spiridonescu în Rotbart și Viorel-Berinde în Bufonul. Dirijor Petre Sbarcea, de la Filarmonica de Stat din Sibiu.

● Iarăși din repertoriul verdian **Traviata**, marți 25 februarie (ora 18). În conducerea muzicală a lui Carol Litvin principalii interpreți vor fi Victoria Bezetti, Florin Diaconescu și Lucian Marinescu.

● Miercuri 26 februarie (ora 18) un spectacol **coupe de balet** compus din **Rapsodia Română nr. 1** de George Enescu, **Boțero** de Ravel și **Carmen** de Bizet-Scdrin. Principalii interpreți sînt Madeleine Vasilescu, Mihai Spiridonescu, Daniela Constantinoiu, Mihai Tugearu, Ștefan Bănică.

● Din repertoriul german în această săptămînă figurează opera **Freischütz** de Weber. În rolurile principale: Monica Teodorescu, Gerda Radler-Anca, Adrian Ștefănescu și Anatol Covali (debut în rolul Max). Dirijor Lucian Anca.

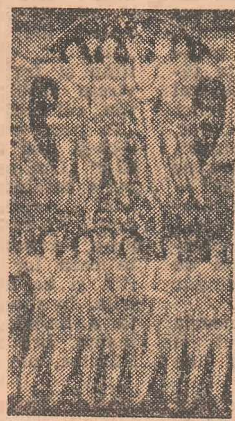
Dialoguri cromatice

(Urmare din pagina 9)

Crăciun, Cercul Florica, Uta Elena Chelaru, Daria Dup, Florica Horciung, Alice Palodian, Mircea Bazuca, Luminița Tudor, Alexandru Nancu, Gheorghe Anghel, Marin Gherasim, Vlad Ciobanu, Gheorghe Șaru, Corneliu Ionescu, Luca Mihu, Narcis Teodoreanu, Constantin Pacea, Rodica Xenia Constantin, Radu Costinescu, Filip Dragos, Andrei Romoșan, Pavel Bucur, Victor Postelnicu, Constantin Foamete, Aurelian Bolea, Romeliu Copilas, Doru Drăgușin, Horia Cucerzan, Viorel Mărginean, Ion Alexandru Boanchiș, Gabriela Adoc, Ion Popescu Negreni, Vasile Grigore, Ion Grigore, Spiru Vergulescu, Rodica Lazăr, Nicolae Drăgușin, Margareta Sterian, Benone Șuvăilă, Pavel Codiță, Brăduț Covaliu, Bogdan Pietriș... Ne-am referit, după cum ușor se poate vedea, doar la săliile de jos, la pictură și sculptură, urmînd ca în numărul viitor să ne exprimăm și în legătură cu grafica, artele decorative și designul.

prozel lui Ștefan Bănuț (p. 91-110). Merită reținut aici efortul de a depăși simpla inventariere a elementelor folclorice din scrierile lui Ștefan Bănuț, evidențîndu-se modul în care acestea sînt integrate în operă, cum funcționează ele acolo, modul de semnificare și de poetizare sub pana autorului cult. ● În **Ucenicia lăutarului**. Speranța Rădulescu întreprinde o cercetare de tip sociologic, bazată pe informații de

teren și de arhivă, asupra modului de învățare a muzicii de către lăutarii din mediile tradiționale și din zonele cele mai renumite pentru această profesie, scoțînd în evidență fazele „ucenicii“ în procesul formării unui bun instrumentist. ● O serioasă cercetare aplicată, cu metode și tehnici moderne, oferă studiul **Nicoletel Coatu**, **Mecanismul combinatoriu al basmului tip 300** cu basmul tip 303 A. Th., în

perspectivă comparată în care modelul propian de analiză structural — morfologică este aplicat unui mare număr de variante, stabilindu-se raporturile existente între cele două tipuri de basme, provenite din arii culturale (geografice) diferite. ● **Kitschul ca tradiție** (p. 135-141) de Irina Nicolau și Ioana Popescu propune o perspectivă incitantă, prin noutatea ei, asupra acestui fenomen văzut, de regulă, ca un pro-

pus contemporan, de prost gust, de cele mai multe ori, opus formelor tradiționale. Or, demonstrează autorealitatea, Kitschul are el însuși o tradiție, determinată din punctul de vedere al cercetătorilor culturii, nu al consumatorilor acesteia. ● În cel de al IV-lea set de **Fișe pentru un dicționar de folclor** (p. 142-151), Nicolae Constantin se ocupă pe rînd de **Anechote**, **Descindec**, **Funcție**, **Funcționalism**, **Func-**

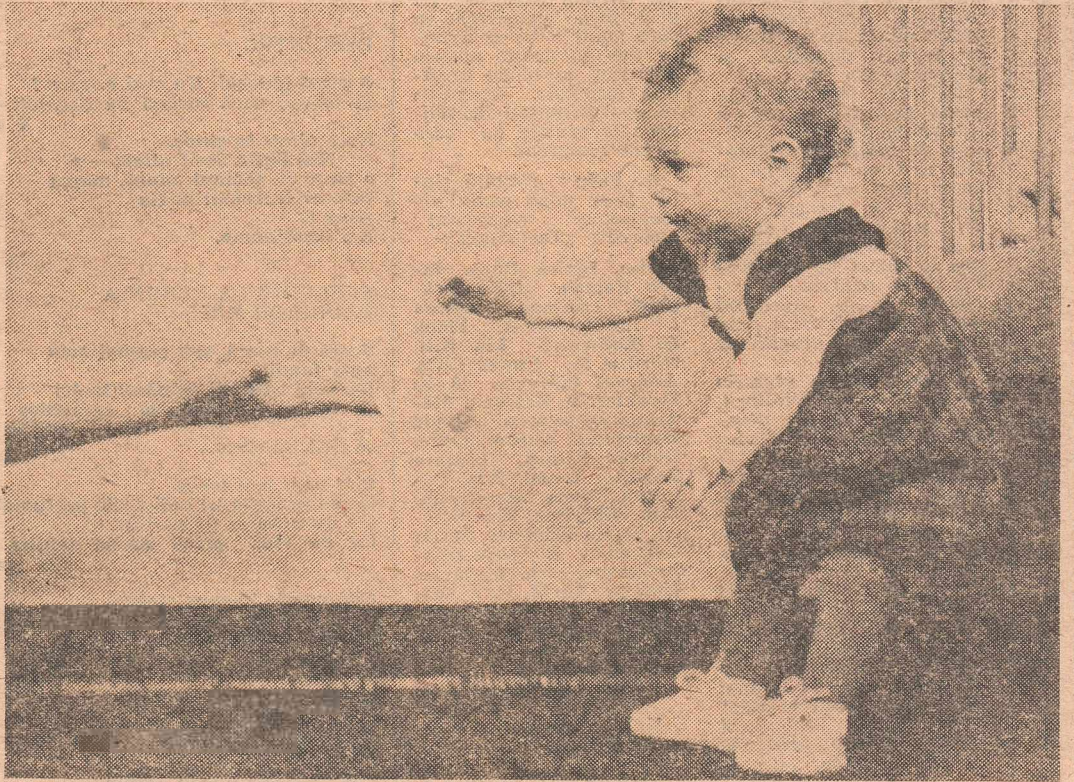
ționalitate, iar în secțiunea de **Materiale**, regretatul Adrian Fochi consemnează împlinirea a 100 de ani de la apariția colecției antologice **Doine și strigături din Transilvania** (1885), de I. U. Jarnik și Andrei Birseanu, a cărei ediție critică a fost realizată de chiar autorul consemnării în 1968. ● Din rubrica de **Note și recenzii** reține cu precădere atenția amplă prezentare făcută de prof. Tiberiu Alexandru

cărții: Constantin Brăiloiu, **Problems of Ethnomusicology**, Edited and Translated by A.L. Lloyd, Cambridge University Press, 1984. ● Ca o întregire, pe un alt plan, a profilului savantului vin **Amintirile lui Ion Diaconu despre Constantin Brăiloiu**, consemnate de Iordan Datcu. În total — un număr cu un sum-mar complex, echilibrat, cu contribuții de certă valoare științifică. (Const. Nicolae)

Printre mugurii creșcuți, Să-l mîngii și să-l săruți

Tudor Arghesi

Boișoara, sat din miez-noaptea Vilcii, sat bătrîn, scris în brisoave încă din 1394, este, ca atâtea sate ale românilor, un sat al copiilor. E un fel de țară a lor (nu-i casă fără patru-cinci, iar cele cu șapte-opt ori mai mulți se numără nu pe degete, ci cu cîrdușii), deci un pămînt de gingășie și frăgezime; altfel cuprins într-o natură măreată, cu ceruri vaste și munți sălbatici, acoperiți de zăpezi eterne. E ca un „Fairy Land“ sau un „Disneyland“ al Carpaților, în care stăpîni peste peisaj sînt parca nu munții, ci omul și care mișună pe sub streșina lor.

Am trăit această senzație în iarna asta, în seara ajunului de An nou. Ninsese în valuri și, sub razele ferestrelor aprinse sărbătorește la toate casele, înotau prin zăpada înaltă sute și sute de copii colindători. La Boișoara, ca în atâtea așezări străvechi, cîndva colinda tot satul. Acum, de ani și ani, colindă numai copiii. Dar ce frumoase, ce tulburătoare, ce unice mai ales unice, sînt aceste colinde ale copiilor, nemaivăzute prin alte părți! Merg cu colindul, de Anul Nou, toți copiii satului, ei fac o ceată pe care uita mare abia o încap, și, dintre ei, cîțiva intră în case cu „colindele“ (un fel de toiegele sculptate, făurite de ei), lovind cu ele cerdacul, stîlpii și vatra, întind cu ele focul. Gospodari care de ani și ani folosesc aragazul acum fac focul în vetrele răcite de mult. Colindatul cu „colindele“, spun folcloriștii, e cel mai „roman“ dintre colindele românești, la fel se colinda și pe vremea strămoșilor de pe Tîbru, de calendele lui ianuarie. Așadar ei, acești copii ai Boișoarei, răscolind focul latin din vetre, ne leagă de-a dreptul cu colindul-matrice, cu glasul dinții al ființei noastre.

„Să vă fie casa casă / Și cu mulți copii la masă!“ urau mulții copii, într-o variantă locală a străbunei povești despre Bădica Traian.

Era în zilele în care, la București, în Piața Palatului, în fața miilor de soli ai noilor generații ale țării veniți să-încine tradiționala urare de

sănătate și viață lungă, președintele României dădea glas emoționantei sale chemări — izvorite din înalta grijă față de destinul neamului — „**pentru ca, așa cum se spune în povești, să avem permanent un popor tînăr, un popor cu tinerețe fără bătrînețe.**“

În Boișoara Vilcii, acest sat-muzeu al vechimii noastre, dar atât de viu și de proaspăt prin fragedul său aluat uman, prin miile de copii care-î umplu cu soare casele îngropate acum în grei nămeți, povestea tinereții fără bătrînețe e la ea acasă. Sat frumos, sat-bijuterie de arhitectură și artă rustică, sat-feerie a spectacolelor naturii, dar sat de munte, cu pămînt slab și rece, nevolnic pentru recolte; sat în care truda și existența omului au fost aspre dintotdeauna, dar sat al copiilor, sat-leagăn al vieții. „Noi n-am fi dăinuit pe stîncile astea, ne spunea unul dintre tărani locului, pe numele lui Ion Ruhăt, dacă n-am fi făcut copii, mulți copii, care să ne ducă numele și puterea pe pămînt și prin vremuri“. Neamul Ruhaților se știe aici, neclintit din rădăcini, de peste cinci veacuri. Într-un înscris din 1451, dat de Vladislav voievod moșnenilor Boișoarei, e pomenit un Dumitru Ruhăt, cu fiii și cu nepoții lui. De peste cinci veacuri, stirpea bărbătească a Ruhaților nu s-a stîns, purtată prin cronică nu în caleașcă de aur, ci în umilă dar zdravănă căruță de țară, minată de aprigi feciori peste bolovanii munților și ai timpurilor. Ion Ruhăt are șase feciori, feciorii au și ei copii, cel mai mare dintre copiii lor sînt și ei părinți. În seara ajunului, în casa lui Ion Ruhăt, tată de băieți și „tată de fîntîni“ (așa i se zice în Boișoara, căci e mare meșter la săpatul fîntînilor), s-au scos din țîțîni toate ușile și s-a întins, din mesele puse cap la cap, o lungă masă șerpuid prin toate odăile, ca să încapă în juru-i copiii, nevestele lor, nepoții și strănepoții. Cu totul, peste 80 de suflete.

Sîntem, cum spuneam, într-un sat bătrîn, bătrîn ca și timpul, hrisovul din 1394 înconorînd de fapt o strălună is-

torie, cu începuturi la izvoarele neamului. (În vatra Boișoarei e și o peșteră care se cheamă „Cula lui Decebal“, marele rege avîndu-și pe-aici una din taberele de regrupare și odihnă a oștilor după înfrîntările cu dușmanii.) Matrice a vechiului sat pastoral românesc, crescut direct din trunchiul dacic, cu cununa latinătății purtată mindru și teafăr pe frunte, acest sat ne spune, prin povestea lui și a fiilor lui, povestea neamului, în nestrămîntată-i și falnică-i devenire.

Ne-am amintit, ascultîndu-l pe Ion Ruhăt, de o mai ve-

rouă al basmului, e rostul însuși al vieții („mai bine fără soare și fără ochi decît fără copii“, spune o altă zicătoare), e certitudinea dăinuirii noastre sub soare („românul nu moare!“). Măsurile stabilite recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din caldă și înaltă inițiativă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru „**tinerețe fără bătrînețe**“ a neamului dau acestor vechi adevăruri și vechi nobleți ale ființei noastre temeiuri de nouă și luminoasă desăvîrsire.

Ne aflăm acum citva timp într-o comună din Oaș, Gherța

ran înauțit cu știința mineritului, și el bine clădit, care ne-a pofțit la masă. Ne-am trezit iar în plină copilărie, în cercul ei magic, din care viața ne-a expulzat de mult, dar la care ne întoarcem mereu, fic și numai în vis, ca la o Arcadie. Ca pe vremea copilăriei noastre, nici unul din cei 15 nu s-a așezat la masă înaintea părinților, nici unul nu s-a repezit la mîncare decît după ritualul tăierii piinii (o piine „cit roata de car“, vorba unui autor de poezii bucolice), săvîrșit de tînărul tată după obiceiul strămoșilor. În tăcerea cucernică a tuturor, piinea a

cu
căr
„I
pro
tabl
ghei
de
și n
nu
repe
Ace
spo
fam
prir
il
ant
deci
A
Doc
naș
Loc
scri
abu
al
de
„Sfi
cop
E
Pop
care
cu
prin
arip
Ac
rat
înăl
plin
foai
ale
gile
pră
că
ții,
sau
aici
rul
nu
ajun
oan
și l
ung
D
un
dar
ale
Căc
șoa
nur
cite
(Fă
rul
păr
cito
oan
duc
tale
șul
năs
plu
șco.

Măria-sa puiul omului

che și, din păcate, cam uitată carte, „Problemele evoluției poporului român“, tipărită în 1910 și semnată de ilustrul savant care a fost dr. Gr. Antipa, membru al Academiei Române. Vorbind despre continuitatea și rezistența noastră („miraculoase“, cum zic istoricii de aiurea) prin viforele atitor potrivnicii ale veacurilor, savantul așază, între factorii ce explică „miracolul“, și „dragostea de copii“ a românului, aliată cu „puterea lui de reproducție“. „Puterea de reproducție — scrie Gr. Antipa — care e una din marile garanții ale viitorului unui popor și o dovadă de sănătate a organismului său fizic și social — s-a conservat la poporul nostru nealterată. Coeficientul natalității e printre cele dintîi dintre toate țările Europei“. (Din păcate, cel al mortalității infantile, fruct tragic al sărăciei și bolilor, era și el „printre cele dintîi“, cu consecințele demografice pe care le știm.) „De altfel — continuă Gr. Antipa — zicătoarele că «Românul nu piere» sau «Românul are șapte vieți» sînt cea mai bună dovadă de conștiința ce o are el singur de puterile sale“.

Copilul, la român, e bucuria și mindria casei, e stăpînul și zeul ei, e „micul domn de

Mare. Era la ceasul amiezii, sunaseră clopotele școlilor, și pe ulițe (de fapt pe străzi, străzi asfaltate sau pavate, vegheate de case mari, toate frumos zugrăvite sau scump smălțuite cu plăci de ceramică) era o invazie de copii. Ne-a atras atenția un grup de nouă voinici, cel mai mare să fi avut 15 ani, cel mai mic 6-7. Cei nouă mergeau ținîndu-se de mîini, baring strada ca un lanț. Un lanț viu, mișcător, zornăind de chicote și de risete, în fața căruia trecătorii, zimbînd, se dădeau la o parte. „E o ceată de «haiduci», cu «căpitanul» în frunte!“ ne-am zis, amintîndu-ne de jocurile copilăriei, și, stîrnînd de frageda amintire, ne-am luat după ei. Da, erau „haiduci“, dar erau în același timp și frați, nouă frați de vîrstă școlii, prislea într-a-nția, cel mai mare într-a nouă. „Te pomenesti — ne-am mirat — că-ți mai fi și alții pe-acasă!“ „Om mai fi — ne-a răspuns cel mare, fixîndu-ne cu ochi severi. Sîntem cîșpe frați. Ai mai mici is acas“, nu-s de școală“. I-am urmat în casa lor cea mare, înflorită și ea în zugrăveli măestrite, în pragul căreia îi aștepta o tînără femeie trușeșă, mama. Era acasă și tatăl, Ion Sfirțioc, om de 37 de ani, tă-

fost despicată cu cuțitul în patru, cele patru colțuce au fost tăiate la rîndu-le în felii egale, copiii primindu-și porția după vîrstă și sex (întîi cei mici și fetele). Masa a fost bună, nu un banquet, dar cu bucate ales pregătite și cu „dulce“ (gogoși) la urmă. Re-trăși mai tîrziu în camera pentru oaspeți, l-am întrebat pe Ion Sfirțioc cum izbutește să hrănească și să îmbrace atîția copii. Sigur, a recunoscut, e greu, cîteodată e chiar foarte greu. Dar nu numai el „izbutește“, „izbutesc“ toți cei din Gherța, căci toți au copii destui (un frate de-al lui are 12), au „izbutit“ și părinții lor; și asta într-o vreme cînd nu erau minele cu cîștiguri bune și nici marile înlesniri pe care le face azi statul familiilor cu copii. Iată, el numai ce-a înaintat cerere pentru un „Aro pe motorină“ și l-a și primit ca să poată face cu el aprovizionarea familiei. Iarna trecută, din aceleași motive, i s-a dat pentru Aro-ul său dezlegare de la restricțiile de circulație. Înaintea de a ne despărți, Ion Sfirțioc ne-a invitat să vedem „odăile copiilor“, citeva camere cu mobile noi, cu duduitoroabe sobe-ursoaice răsbind smîrnă de lemn bun, cu jucării trînite prin colțuri și

Fotografii de ELENA GHERA

le stejar pentru
sint oamenii cu
— exclama într-o
itorul Paul An
pentru ei „ideea
se exprimă patri
r, iar îmbătrânirea
cident tragic, ci un
tineretii „suitoare“
ee de crestere“, de
levenire in timp a
element conductor
rec energiile nea-
e... în sufletul
la... mai profund
ate inchipui.
at aceasta și în
suiului, locul de
ai Victor Ion Popa.
scriitorul l-a de-
de sus, într-un
ic, într-un fantastic
unui om cu aripi
în acea carte a
fofeze“ pe care,
it-o toți.
ii lur Victor Ion
și de țaran, (despre
ii zic că a existat
că a trăit cindva
și-a prins pe umeri
idrilă și a zburat.
moldav ar fi zbu-
ci până acolo, ci la
ocorilor, contem-
și destinul lor de
dar aripi le (sau
ui) erau prea fra-
ript și flăcăul s-a
neant. Se mai zice
t într-un zbor și al-
umai au încercat,
ui au vrut, dar de
în legendă, adevă-
rile se amestecă;
ne ajunge atât, ne
legendă există, că
lui au, asupra lor
și revelația unui
te un sat micuț,
comunei Vișoara,
tre alte întemeieri
are și un liceu.
ești, ca și în Viș-
ing cite 40—50 de
omnă și se nasc
de copii pe an.
cotim, zice prima-
și pe copiii cu
locului, dar mun-
i la oraș, care ca
„cu pretenții“, își
e gravide la spi-
i moderne ale ora-
registrează noi
Care copii um-
grădinițele, apoi
liceul, unii din ei

ajungind și în facultăți, fiind-
că azi „pot zbura“, pot ajunge
„oricât de sus“. A „zburat“ din
sat Ivănica, fată de țaran, și,
după niște ani, s-a întors „to-
varășă doctor Ivănica Pirciu“,
medic la noul dispensar. A
zburat de-aici Emil al lui nea
Bălan și s-a întors ca inginer
al C.A.P.-ului. Unii, firește, nu
s-au mai întors, sint prin Bucu-
rești, prin Iași, prin Suceava,
sau cine mai știe pe unde, du-
când acolo tot dorul de neacu-
prinsuri ale unui sat care, prea
legat cu prapoane istorice de
glia din care se naște și în
care se îngroapă, se bucură
totuși cind vreo odraslă de-ai
lui se avintă „sus“. Așa cum
s-a intristat de moarte cind
flăcăul cu aripi de lemn s-a
prăbușit în neant.
„Vedeți dv., ne spunea pri-
marul, omului nostru i-a fost
drag de cind se știe să aibă
copii, mulți copii, să-i stea
roată în jur, să-l tragă de
haină ori să i se cafare pe
grumaz (nu mai sus, căci a
știut și știe să-i crească în res-
pect și cuviință!). Cum să nu-
fie drag, azi mai mult ca ori-
cind, să aibă plozi, cind nu
mai e țarul care-i ținea legați
de sărăcie și foame, cind are
cu ce să-i crească și cind stal-
tul nostru îi stă alături în
creșterea lor; și cind mai știe
și că, dacă plodul are un dar
al lui, o istețime a lui, o stea
în frunte, poate ajunge „ci-
neva“ pe lumea asta!“ Sigur,
s-ar putea zice că e mod cam
pragmatic, cam prea „terestru“
de a privi chestiunea (și asta
tocmai în satul flăcăului-zbu-
rător intrat în legendă!), dar
faptele infățișate de primar
sint totuși fapte.
Dodeștii, sat micuț, dintr-o
zare a Prutului. Văzut de sus,
din unghiul cocorilor, e și mai
mic, e cit un punct. Un punct,
unul din multele de pe harta
țării, din care se nasc, la tul-
burătoare dimensiuni, viața și
viitorul nostru. Se nasc copii,
mulți copii.
„Fericii sint oamenii cu
progenitură“, fericit neamul
care-i are, căci prin ei, prin
acești oameni cu dragoste de
copii și cu dreaptă răspundere
față de ziva de mine a vetrei
și țării, neamul trece în mine
puternic și spornic, cucerin-
du-și sub soare un loc al său.
ILIE PURCARU

COPII MULTI SI FRUMOSI

să și ferească părinții, să se bucure țara!

El umbla de pe la 15 sau 16 ani să se întâlnească, la poartă, cu fetele, dar era luat în ris. Există în această parte a Moldovei, la Bădeana Vasluiului, un fel de drept moral pe care ți-l dă satul, prin părinți, să umbli cu fetele. Ai voie să le cauți și să stai în poartă, în văzul lumii, de vorbă cu ele, dar numai atunci cind știi și poți să construiești o casă. Așa că Ion Butucanu, în urmă cu 30 de ani, cind a pornit să umble cu Adela, femeia sa de atunci și de azi, în văzul lumii, știa să construiască singur o casă. Și o dovedise. Avea casă făcută de el și femeia îl privea cu admirație.

Atit as vrea să mai spun, în soanță, înainte de a trece mai departe: casa — casa ca enciclopedie a meseriilor esențiale, ca drept de a stăpini și de a te lăsa condus, ca examen de intrare într-o ierarhie socială — s-a păstrat pînă azi în Bădeana. Casa, casa ca punct de plecare într-o odisee. Adela, și asupra acestei observații voi mai reveni, n-a ieșit decît arareori din granițele comunei (niciodată din granițele ei morale), dar de cite ori a venit vorba, în lunga duminică, despre momentul căsătoriei, mi-a spus ce era de spus începind cu verbul „a porni“. Călătoria asta a ei, lungă cit viața, străbate — prin echivalente — întreaga planetă. Scurtă sau lungă, atit cit va fi, viața unui om, privită de el însuși cu un imens respect și cu pudoare, reprezintă, la vreme de pace, un egal al oricui, reprezintă, pe orice fel de vreme, o investiție pentru eternitate.

Adela (are 45 de ani și se consideră o femeie foarte tină) s-a născut într-o casă cu mulți copii. Ea nu are decît 9, dar mai vrea: „citi ori hi, atitia facem“. Paraschiva, soră-sa, are 10 copii. Adela are și frați care au făcut facultate și au făcut și copii. Bădeana este, în Vaslui, satul cu cele mai multe familii cu copii mulți.

Născuă într-o asemenea familie, crescîndu-și frații mai mici, Adela a învățat de la mama sa „rostul de viață“ al unei femei: să aibă copii și să-i îngrijească. Și a mai învățat ceva: să-și ajute la muncă bărbatul, cind îi e lui mai greu, dar să-l și facă s-o iubească, să și-l păzească, să nu se mai poată despărți de ea.

Cind s-au căsătorit, ea avea 17 ani, iar el, Ion, 25. Cel care a oficiat căsătoria a mai luat din anii lui Ion și a mai pus la ea, căci, după lege, nu aveau voie. Dar satul le-a dat voie pentru că el făcuse o casă și se întorsese cu bine din armată, iar ea venea dintr-o casă cu copii mulți, nu își supăraseră părinții și era gata să-și urmeze, la o adică, bărbatul chiar împotriva părinților și a lumii întregi.

Au avut împreună trei case. Casa făcută de el de flăcău a fost luată de ape. Din a doua s-au mutat cind le-a crescut familia. Au avut împreună și au crescut copii: Gelu (28 ani), Aurel (26), Lenuta (24), Săndița (18), Geta (16), Marcel (14), Fănică (11), Mariana (9), Adi (6).

I-am întregat citi copii au. Mi-au răspuns că șase. Nu făceau o glumă. Știam că au nouă și i-am întregat iar. Au încercat să înțeleagă ce vreau să spun și mi-au spus că nouă, ce mă mir așa?, dar că au șase, trei fiind însurați. La ei, copilul însurat este privit ca un egal, i se uită trecutul prin care l-ai

indatorat, nu se așteaptă de la el să-și achite vreo datorie, părinții se bucură să-l vadă că le calcă pragul și îl tratează cu atenția și sfiala cu care tratezi un străin căruia, odată, la greu, i-ai făcut un bine, și vezi că, după ce s-a ajuns, nu te uită, că trece deseori să te vadă.

M-au pofțit înăuntru, spunîndu-mi că, dacă îi adună pe ei lor toți într-o zi, e nuntă, și dacă nimeresc la un prinz, dau peste cumetrie. În această ofi- ciere continuă pe care o prile- juiește o casă plină de copii, am auzit atitea cu tîlc, încît abia pot să aleg și să-mi odihnesc sufletul lăsînd citeva sub con- dui: vorba de revoltă a Ade- lei către bărbatul ei (în tinere- țe): „mă duc înapoi la mama, că sint mai mulți“. Ion (spunîndu-mi mie): „mai mergeam și eu să mînc la ei acasă, că unde sint atitia, e mîncarea mai bună“.

Tuturor copiilor, părinții le spun băieți. Fetele nu se supără. Cind unei fete i se spune „băiet“, se simte alintată.

Cea mai grea încercare: să ne lămurim asupra virstei fiecărui copil în parte. Celor însurați li se cunoștea cu exactitate virsta. Cu ceilalți am procedat din aproape în aproape. Asta nu e considerată o chestiune impor- tantă. Asupra virstei unui copil, a lumii în care s-a născut, în special, existau păreri opuse: a mamei, a tatălui, a fratilor de

lei să o cheme la horă, acesta îl răspundea că o trimite imediat, dar ore în sir nu mai ieșea nimeni în curte. Adela știa că fusese chemată, dar își întreba tatăl cu glasul îndoit a rugă- mințe: cine fusese la poartă? „Niste drumeti. Cereau să-i primesc în gazdă“. Dacă Adela insista, primea cite un „cardi- nal“, asta însemnînd, în vorba lor, suduială.

Casa lor pe lingă camerele mari și încăpătoare mai are și un chiler. Chilerul este o camere mai scundă. Aici dorm fetele, că e mai calduros. „Oastea“ doarme în camere. Cei mici dorm cu mama. „Aștia-s ai măicuței, să-i iubească“.

Ion n-a vrut să plece la oraș. Nici nu i-ar fi dat voie femeia. Cresc animale pe lingă casă. Au vacă, vitel, citeva oi, taie doi porci pe an. Ultimul pe care l-au tăiat avea 300 kg, „cit un ghiță“. Au crescut și două-trei vaci. Le trebuia lapte pentru copii. Pășări au 70. Fac multe norme la C.A.P. fiindcă mun- cesc tot anul.

El a mai fost prin țară. S-a dus la Galați și la București. Dacă bărbatul trebuie să colinde ceva înainte de a se insura, atit cit să știe unde e satul lui pe hartă, femeia — e dreptul ei moral, de care nu se înstră- necază — călătorește în primul rînd la copiii care pleacă de acasă, căsătorindu-se pe alte meleaguri. Fata cea mare a Adelei s-a măritat la Galați. S-a dus s-o vadă. A călătorit 3 ore, i s-a părut imens.

Se gîndesc că ar fi să modifice casa. Dar nu e nevoie urgentă. Copiii au crescut și trebuie să-i poarte. „Dacă ei au tot, nouă nu ne lipsește nimic“.

Băieții învață de mici să ridi- ce plugul. Ion îi întrecăbă cit au arat. Ei răspund: „o grapă“. O grapă înseamnă doi metri lăți- me. Ion spune cu plăcere: „acuma e bine să muncești, că fără muncă nu faci nimic în viață“.

Duminica ei cumpără bere, fac plăcintă și stau la masă în- tre „băieți“. Seara „băieții“ fac lectii. El mai pleacă din cind în cind „la deal“. La deal, înseam- nă la C.A.P. C.A.P.-ul nu e pe deal. Această vorbă, ca pretu- tindeni, indică locul unde se muncește. El e îngrijitor la vite. La 6,30 se duce să- oca guno- iul și să le pună de mîncare.

Stă acasă de la 10 la 14. De la 14 la 18, se duce iar la deal. După ce se întoarce, aduce o căldare de apă la pășiri, își su- praveghează „băieții“ cind se joacă (și supraveghează jucîndu-se cu ei), mai taie un buț de lemne. În fiecare duminică își învață copiii cite ceva. Îi în- vață cit e ceasul. Îi mai învață ca, atunci cind trec pe lingă un om, „c-a hi străin, c-a hi neam, c-a hi vecin“ să îi dea respec- tuos salutul. Străinul, neamul sau vecinul o să știe că pe copil așa l-au învățat părinții. Altfel, o să zică: „Mă, Butucanu aista are băieți mulți și nu le mai dă stăpînire“.

Privesc o partidă de sah în- tre Ion și Gelu, fiul cel mare. Copiii și nepoții stau pe lingă un lighean cu floricele din pă- pusoi și mîncă veselii, cu gura plină. Apoi plăcintă cu bostan și cu mere.

Ion: „Înfrumusețasc bătri- nțile copchii astia“.

Adela: „Bucuriile noastre nu- mai de la copchii vin“.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

CASA CEA ADEVĂRATĂ

virste apropiate. Pînă la urmă, s-au pus certificatele pe masă. Oamenii astia n-au făcut copii pentru bani. Adela are 10 frați. Ea a primit prima alocatie „la al cincilea băieț“. Femeia e cheia lumii. Cum au crescut? „Uite, mă uit la ei și nu știu, spune Ion. Cind erau mici, toate erau tăbărite. Dup-ai-a, ai mari i-or crescut pe cei mici“. Medi- cul venea și pleca imediat atunci cind se nășteau ei. Adică n-avea ce face. Femeia este pu- ternică și curată. Înainte era o rusine să vină medicul. Acum trebuie să vină, n-ai ce-i face, dar e bine să nu aibă nimic de făcut. Cu vremea, „s-au chirpît“ cu atitia copii. Îi luau cu ei la cîmp de cind erau de țîță. Ea îi hrănea, îi adormea și se întor- cea la ei cind îi auzea plîngînd.

Această familie este o familie obișnuită în Moldova. După felul cum s-au luat ei și alții de virsta lor, se iau și cei tineri de azi. La un an de zile după ce s-a măritat, a făcut primul copil. „Pentru primul este cel mai greu, nici la mîncare nu se prea îndeamnă cind e unul singur“. Cel mai respectat este în- totdeauna fratele mare, ăla care are grijă de toți. Cel mai iubit este cel mai mic. Dar toți sint învățați să fie cinstiți de părin- ții lor, care sint oameni cinstiți. „Am muncit prea mult, spune Ion cu năduf și cu mindrie as- cunsă. Vagoane de lapte am ridi- cat“. Și-au învățat fetele să fie cum a fost Adela. Cind Ion trecea pe la tatăl Ade-

Mămica
zice că
fetița ei
este cea mai
frumoasă!

Fotografie de MARIANA AGARICI

Gîndind la ceasul ce-a trecut,

Dan

Alessandrescu

Cel mai frumos cîntec din lume

Mi se solicită, în calitate de laureat „Flacăra”, un text. Cu unul care sînt mai familiarizat cu bisturiul și cu pensa decît cu condeiul, privesc cu sîcîlă la coala de hîrtie și ezit. Despre ce să scriu? Despre faptul că, de pildă, asistînd atîtea și atîtea nașteri, m-am convins că nu există bucurie mai mare pe lume decît aceea de a fi mamă, de a avea copii, cît mai mulți copii, din care să scoți, cu nesfîrșită dragoste și cu grijă, celăluți de nădejde pentru patriată. Pe care s-o jaci și astfel mai puternică, mai respectată. Momentul în care proaspăta mamă își vede pentru prima oară copilul, uitînd de toate incertățile nașterii, e unul fără egal, satisfacția aceea sublimă dîndu-ne nouă medicilor, o mereu reînnoită încredere în viață, întinerindu-ne.

Despre ce să scriu? Despre faptul că, acordînd o înaltă atenție mamei și copilului, partidul și statul le-au creat, cu precădere în ultimii 20 de ani, și le crează continuu cele mai bune condiții. Ar fi la acest capitol multe de spus, dar am să mă limitez la a menționa că în 1956, cînd mi s-a încredințat conducerea Maternității „Polizu”, aceasta avea abia 200 de paturi și, provenind dintr-un fost spital de traumatologie, cuprîndea destule improvisații. Azi, în urma modernizărilor succesive, ultima din 1982, ea numără 576 de paturi, iar serviciile pe care le asigură, grație personalului și dotării tehnice, nu sînt cu nimic mai prejos decît cele oferite de cele mai pretențioase clinici de orîndue.

Despre ce să scriu? Poate că am și scris. nu? Închei prin a vă spune, iubiți contemporani, că nu există cîntec mai frumos pe lume decît primul fișat al noului născut, semn că dintr-o viață s-a înfiripat o altă și că ele, îngemănate, dau un sens mai adînc și trăinicie demersului nostru pe pămînt. Numai așa, prin cît mai mulți copii, vom avea o țară și mai mîndră, și mai înfloritoare.

Ioan

Codorean

În slujba sănătății

Transformările de esență pe care le-a cunoscut țara noastră după Congresul al IX-lea al P.C.R., de cînd la conducerea partidului și statului nostru

se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-au reflectat benefic și în planul ocrotirii sănătății poporului. În acest context, al unei griji permanente și deosebite pentru sănătatea oamenilor, au fost înființate pe întreg teritoriul țării, unități spitalicești utilate cu aparatură modernă și încadrate cu personal de înaltă calificare, în cadrul cărora laboratoarele de medicină nucleară constituie un adjuvant prețios, capabil să ofere medicului practician de diferite specialități informații diagnostice de mare sensibilitate. Se răspunde astfel deziideratului de a depista diferitele boli în faze incipiente, cînd intervenția terapeutică este salutară.

Referindu-ne succint la posibilitățile de investigare a patologiei prin intermediul medicinei nucleare, domeniu în care școala românească s-a dezvoltat, prin contribuția unor distinși specialiști ca Benedict Gheorghescu, Gheorghe Jovin, Alexandru Constantinovici, Tiberiu Pop, Ligia Simionescu, Marcel Miclutea, Sabin Cotul, Leonard Dimitriu, Nicolae Voiculesc, Gheorghe Bugeac, trebuie menționat că ea își oferă datele prin tehnicile scintigrafice, radioimunologică și radiochimică, fiecare dintre acestea fiind în măsură să furnizeze informații precise, obiective, repetabile și reproductibile ce completează și amplifică performanțele diagnostice. Astfel, scintigrafia permite în prezent abordarea diagnostică a unui spectru larg al patologiei, de aportul ei beneficiind practic medicii de toate specialitățile — internști, oncologi, cardiologi, endocrinologi, urologi, neurochirurgi și neurologi. etc. Spre exemplu, într-un domeniu strict de referință cum este cel al afecțiunilor pulmonare, scintigrafia permite studiul perfuziei pulmonare, furnizînd date care nu pot fi obținute prin alte mijloace de mare valoare în decizia operatorie pentru maladiile care necesită intervenție chirurgicală. Subliniem și aportul prioritar al acestei tehnici în evidențierea trombo-embolismului pulmonar, urgență medicală și chirurgicală majoră în care stabilirea rapidă a diagnosticului și instituirea promptă a intervenției terapeutice sînt esențiale pentru salvarea vieții bolnavului. În aceeași măsură, scintigrafia îngăduie urmărirea seriată a evoluției bolii și eficacitatea tratamentului instituit precum și depistarea eventualelor recidive.

Prin racordarea calculatorului la camera de scintilație este posibilă în prezent vizualizarea dinamică a circulației creierului, cît și a rinichilor sau altor organe, cu valoare deosebită în depistarea unor afecțiuni cum sînt hemoragia intracraniană, hematomul subdural, accidentul cerebrovascular major, atacul ischemic tranzitor, cancerle primitive și metastazele intense vascularizate, leziunile arterei renale etc.

Nu putem să nu amintim, chiar foarte pe scurt, ca descoperirea procedurii de marcarea in vivo a hematiilor circulante (1977) și studiile dinamice în sistem computerizat au deschis cardiologiei posibilități nebănuite de evaluare scintigrafică neinvazivă, precisă și rapidă, a unor parametri cum sînt fracția de ejecție a ventriculului sting, cinetica globală și regională a peretelui miocardic ventricular, volumele ventriculare, debitul cardiac etc., indicatori de mare valoare în supravegherea bolnavilor de inimă și care permit aprecierea performanței cardiace atît în repaus, cît și la efort.

În ceea ce privește analiza radioimunologică, menționăm că ea nu necesită administrarea unor agenți radiofarmaceutici, determinările efectuîndu-se în afara organismului din lichidele biologice prelevate. Testele radioimunologice prin dozarea unor substanțe de interes biologic (hormoni, enzime, antigeni tumoral, anticorpi circulanți etc.) oferă date diagnostice de mare acuratețe în evidențierea unor boli suspecionate clinic, cum ar fi diferite endocrinopatii, cancer cu diverse localizări, afecțiuni cardiovasculare, hepatopatii, boli reumatismale etc.

Gama informațiilor datorate investigațiilor puse la dispoziție de medicina nucleară este întregită de tehnica radiochimică. Ea asigură explorarea sistemului hematopoetic cu referințe edificatoare în determinarea duratei de viață a hematiilor, lo-

cul de producere și de distrucție a acestora, aprecierea dinamică a metabolismului fierului (ferocinetica), facilitînd identificarea organelor în care are loc acumularea fierului și gradul de incorporare a acestuia în hemoglobina, precum și stabilirea volumului sanguin circulant, plasmatic și hematocrit, cu relații deosebite în stabilirea mecanismelor de producere a diferitelor anemii și sindrome hematologice.

Pentru efectuarea tehnicilor scintigrafice se utilizează în prezent radiofarmaceutice care induc efecte radiobiologice minime admise de normele internaționale de radioprotecție (C.I.R., M.I.R.D.) și de cele din țara noastră, valoarea informațiilor diagnostice depășind cu mult eventualul risc. Refinerea față de aceste investigații, atunci cînd sînt indicate, ar priva pacientul de o explorare avantajoasă într-un moment hotărîtor pentru viața lui. Altfel în țara noastră radiofarmaceuticele recomandate și dozele maxime admise sînt reglementate prin acte normative ale Ministerului Sănătății.

Desigur, cum este lesne de observat, referirile asupra domeniului de aplicabilitate a medicinei nucleare au avut un caracter succint, ele urmîrînd să ofere o imagine de ansamblu asupra posibilităților de explorare a patologiei prin tehnicile pe care le oferă în prezent această specialitate medicală, care rămîne susceptibilă de reale perfecționări, sub toate aspectele, în funcție de descoperirile obținute în domeniile adiacente. De altfel, de puțin timp s-au introdus în practica clinică tomografele computerizate de emisie, care inlesnesc explorarea scintigrafică a diferitelor organe în plan tridimensional. Efectuarea de secțiuni tomografice la diferite niveluri de profunzime a organelor cerebrate oferă date de ordin morfologic și funcțional de mare sensibilitate în depistarea precoce a unui mare număr de boli. Este numai un exemplu care dovedește însă din plin că scintigrafia nu și-a epuizat întregul potențial diagnostic, că este capabilă să și amplifice performanțele și să și lărgască sfera de aplicabilitate. Concomitent cu perfecționările ce pot fi aduse în continuare aparaturii de detecție și de prelucrare computerizată a datelor obținute, descoperirea unor noi radiofarmaceutice electivă va deschide posibilități nelimitate de identificare tisulară sau a unor activități biochimice celulare.

Alexandru

Mica

Cîntecul popular românesc — o profesiune de credință

Cu mai bine de un deceniu în urmă, după ce zăbovisem un timp printre milenii de civilizație și spiritualitate orientală, japoneză și coreeană, ca bursier al statului român la Universitatea „Kim Ir Sen” din Pyong-Yang — R.P.D. Coreeană și, mai apoi, în spațiul cultural slav, în perioada studiilor universitare de la București, desăvîrșite printr-o lucrare de doctorat tratînd despre ipostaze ale fantasticului în romanismul european (N. V. Gogol și E. T. A. Hoffmann), minot de o dragoste fierbinte, inmu-

gurată încă din anii copilăriei, petrecută pe meleagurile vlăscene ale Putineului, pentru poezia și muzica populară tradițională din sudul țării, am poposit, nu fără o oarecare sfială, la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din Capitală, unde distinsul prof. univ. Harry Brauner conducea laboratorul de etnomuzicologie.

Ascultîndu-mă, cu receptivitatea și intuiția niciodată dezmințite, profesorul a hotărît fără șovăială să-mi îndrume pașii în fascinantă aventură a cunoașterii și a dezvoltării sufletului ingenuu al țărânului român, în care mă relansam cu o pasiune ardentă, de nestăvilît.

Au urmat ani de neostenite căutări în arhiva sonoră a Institutului de cercetări etnologice și dialectologice, prin alte arhive și publicații uitate de vreme sau colecții celebre, în care înaintașii adunaseră, lăsîndu-le măturie vie în timp, nestemate folclorice poetico-muzicale, dovezi emoționante ale trecerii noastre prin istorie.

Am început cu Daniel Speier (1653—1658), codexul lui Ion Căianul (1680), codexul Vietoris, colecția Academiei cehe (1730), Istoria Daciei Transalpine (1781) a elzețianului F. J. Sulzer, Allgemeine Musikalische Zeitung — Leipzig (1818 — 1814 — 1822), Eftimie Murgu (1831), ajungînd la celebra culegere a lui Anton Pann, „Spitalul Amoruului sau Cîntătorul Dorului” (1830) și la culegerile elevilor săi: Gheorghe Ucenescu, Pană Brănescu, Oprea Dimitrescu, ardelean, Inochentie Kitzulescu, Demetriad etc., conținînd cu cele 4 caiete de melodii valahe (62 de piese) ale lui I. A. Wachman, cîntecule și jocurile române ale lui H. Ehrlich (15 melodii), cele 9 caiete de melodii române (41 de piese) ale lui Al. Berdescu (1860—1862) și încheind cu vestita culegere de melodii și poezii populare muntenești a lui D. Vulpian (1885—1891), cuprinzînd 1931 de piese.

Au urmat înregistrările pe fonograf din primele decenii ale secolului nostru efectuate de D. G. Kiriac, Gh. Cucu, G. G. Breazul, Ion Chirescu, Constantin Brăiloiu, Harry Brauner, Mihai Pop, Paula Carp, Ilarion Cocișiu, T. Alexandru, Emilia Comișel, V. D. Nicolescu și pe benzi magnetice datorate folcloriștilor M. Kahane, E. Nestor, Ghizela Sulișanu, Adrian Vicol, Adrian Fochi, Al. Amzulescu și Dumitru Stancu.

Conștient de valoarea incontestabilă, documentară, dar și artistică a multora din creațiile cuprinse în aceste colecții de cîntec românesc, am hotărît a readuce la lumină o parte din ele, într-un moment cînd am socotit că această întreprindere poate umple un gol în cunoașterea ce mi se părea insuficientă, îndeosebi de marele public, a trecutului istoric al cîntecului nostru popular, gîndind că aceasta ar putea produce chiar un reviriment, o autentică primenire a cadrului general de afirmare a cîntecului folcloric actual, confruntat, din ce în ce mai insistent, cu atentări de tot soiul la conținutul său valoric.

Am selectat astfel cu grijă și migală, păstrîndu-le pure, neîntinse, peste 300 de melodii reprezentative pentru zonele folclorice ale Cîmpiei dunărene și cele subcarpatice, însoțite de texte poetice dintre cele mai izbutite, apropiindu-mi-le intim, retrăindu-le cu incandescență și dăruire pînă la confundare patetică, valorificîndu-le interpretativ într-un efort artistic de temeritate creatoare.

Reînviîndu-le, alături de virtuozii ai artei noastre folclorice, între care violoniștii Floarea și Marin Cioacă, cobzarii Ion Zlotea și Marin Cotoantă sau dirijorul Florian Economu, prin înregistrări în studiourile RTV și la casa de discuri „Electrecord” (unele din piese intrînd în „fonoteca de aur” a RTV) am putut retrăi înfiorați înfierbîntatul an 1821, alături de vitejii panduri ai lui Tudor din Vladimiri, atmosfera clocotitoare de răscruce pregătita și declanșată de luptătorii revoluționari de la 1848, clipa primei uniri de la 1859, momentele de exaltare a voinței naționale de la 1877, anul marilor răscoale țărănești de la 1907, primul război mondial, în care efortul jertfei noastre supreme a fost incununat de făurirea statului național unitar român, precum și eroicul moment al izbăvirii naționale din 1944.

O veritabilă frescă a societății românești a prins astfel contur strălucitor în reconstituiri so-

nore fără precedent, prin reeditarea modalităților de interpretare, acompaniament (armonizare) și organologie (specifice fiecărei epoci parcurse).

Unele din aceste momente (1877, 1907, 1944), astfel talmăcite, au constituit coloana sonoră a unor filme de scurt-metraj pentru marele și micul ecran realizate de Studioul Cinematografic al Armatei și, respectiv, de Televiziune.

Dar pasionanta noastră aventură în universul simfiriei naționale nu se încheie aici. În primul trimestru al anului, sub cupola bătrînului Ateneu, vom inaugura un nou ciclu de concerte sub genericul „Mari culegători de folclor poetico-muzical românesc”. Tot în cursul acestui an casa de discuri „Electrecord”, sperăm, va edita primul album de 10 discuri, cuprinzînd o parte din înregistrările efectuate cu cîntece populare din Valahia, pînă la începutul secolului, în care vom include și mai multe texte populare culese de V. Alecsandri pe melodii notate de un anonim și descoperite, în ultimii ani, de muzicologul Viorel Cosma în biblioteca „V. A. Urechia” din Galați.

Am fost întrebant, nu o dată, de ce un om cu o astfel de pregătire intelectuală găsește necesar să se preocupe atît de insistent de abordarea științifică a procesului de culegere și valorificare a tezaurului nostru folcloric ce s-ar părea rezervată în exclusivitate, specialiștilor în domeniu.

Întrebarea nu m-a mirat foarte mult, deoarece, era firesc ca și demersul nostru, ca orice lucru care n-a mai fost făcut, să producă multora o explicabilă nedumerire.

„Arheologia muzicală” a fost determinată de nevoia acută a revenirii la izvoare, căci nu trebuie să uităm cum am incolțit și cum trebuie să creștem, dăinuind prin veacuri.

Oricare ar fi orizontul cultural spre care tindem, niciodată nu trebuie să ne îndepărtăm de trînzir artistică ale propriului popor, să ne înstrăinăm de noi înșine, ci, dimpotrivă, prin prisma unei deschideri spirituale cît mai largi, să ne cunoaștem mai adînc istoria și tradițiile, să ne prețuim țara și neamul mai mult.

Marin

Moraru

Actorul în lume

Chiar dacă încerc sentimentul că mă repet și că am mai vorbit aproape în aceeași termeni despre profesia mea, nu pot rezista ispitei de a consemna cîteva dintre etapele care marchează împlinirea actorului cu personajul său, cu ambianța în care trăiește, cu publicul căruia i se adresează. Voi afirma, mai întîi, un adevăr al meu, care multora li se va părea neverosimil. Fiecare rol înseamnă pentru artist o compoziție. Chiar și acele roluri care, din afară, par a se plia perfect personalității interpretului. Dar cine dintre noi își dezbătuie adevărata, intima sa personalitate? Oare nu sîntem cu toții supuși dorinței de a apare în fața celorlalți altfel decît sîntem? Nu din întâmplare, iată, lecțiile de actorie încep prin a te învăța să măninci, să vorbești, să mergi, să gesticulezi în fața spectatorului. Și nu din întâmplare această ființă cu mișcări de ochi, cu mișcări de urechi, care devine partenerul tău principal, te stimulează, dar te și transformă.

Pentru a ajunge la personaj, trebuie să începi prin a-l cunoaște: cercetînd mai întîi din lecturi și iconografie epoca, punînd personajul în relație cu mentalitatea timpului, răspun-

lucrînd la vremea care vine

zînd la foarte multe întrebări de genul cînd, unde, de ce, descoperind pînă și gestică aceea unică a personajului de a intra în relație cu obiectele (dacă vom privi cu atenție în jurul nostru vom constata că fiecare din noi avem un fel anume de a apuca un pahar, de a îmbrăca o haină, de a ne așeza pe un scaun etc); încercînd să ne imaginăm comportamentul personajului și în afara textului și a celor trei pereți ai scenei; descoperindu-l mereu, pas cu pas și pretutîndeni. Nu după un orar anume, ci într-un proces îndelungat și continuu. Iar cînd acest proces s-a cristalizat, nu mai ai nimic de făcut. Personajul ti-e cunoscut și prinde viață scenică fără efort. Fiindcă tu cunoști mai mult decît are el de făcut. Și e foarte important ca această cercetare să nu se facă doar la modul lucid, concret, ci și afectiv.

Aș mai semnala un lucru: actorul nu creează numai rolul lui, ci și mediul ambiant. El este acela care transformă decorul de mucava într-o cetate, butaforia în obiecte adevărate. El este acela care îi transformă chiar și pe partenerii lui...

Toate rolurile pe care le faci, te pecețuiesc. În bine, în rău, nu știi. Imi este clar un singur lucru: că actorul poartă după el, în lume, inconștient, pete ale partiturilor interpretate. Partituri care i-au adus un plus de cunoaștere. Care l-au îmbogățit. Datorită acestui fapt, un actor se află într-o continuă evoluție. Cel ce a fost ieri nu va mai fi mîine. Oare eu însumi știu despre mine, astăzi, cine sînt?

B.P. Hasdeu afirma cu îndreptățire: „Limba unui popor se confruntă și se identifică cu naționalitatea lui”. De aceea limba română, în formele ei cele mai înalte, constituie expresia specifică spiritualității sale, aportul la tezaurul culturii sale. De-a lungul veacurilor, limba literară și-a sporit necontenit strălucirea prin opere în care originalitatea gândirii, a imaginației și-au găsit corespondențe desăvîrșite în creația estetică. Începînd cu marii noștri cronicari, aspirația spre desăvîrșirea cuvintului scris sub îndemnul nobililor idealuri umaniste, și pînă în contemporaneitate, generații succesive de scriitori au contribuit la ceea ce constituie astăzi patrimoniul literaturii naționale.

Fără a transforma opera marilor scriitori în fetiș, exemplul lor va fi întotdeauna îndemn la meditație, fiind menită să dăinuie în viitor.

Melania Ursu

Înfrîngerea, niciodată

Se împlinesc în acest an 25 de stagii de cînd am absolvit Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” din București. Experiența adunată în toți acești ani de viață și scenă mă îndreptățește să spun că nu mi-am trădat crezul de-a „face” teatru cu dragoste, pasiune și dăruire, străduindu-mă să lupt continuu cu inerția, comoditatea, cu imposibilul. În toată existența mea artistică am adunat în suflet bucurii și tristeți, succese și insuccese, perioade de vîrf și stagnare, dar niciodată nu am acceptat înfrîngerea, pentru că am crezut și cred în teatru, acest „TEMPLU AL ADEVĂRULUI”. Ca orice adevăr, nici acesta nu poate fi contestat. El există în noi, prin noi, pentru noi!

Teatrul cere slujitorilor săi TALENT. Talentul este un dar. Fără muncă, fără seriozitate, fără pasiune, fără responsabilitate față de actul artistic, totul se risipește în neant.

Atunci cînd treci concret „să lucrezi” la ceea ce se cheamă a fi un fapt artistic, ceea ce și se părea a fi lucruri de mult bine știute devin tot atîtea necunoscute, afirmațiile devin întrebări, aceleași cuvinte încep să însemne altceva! Din străfundurile memoriei răzbesc incredibil de vii anumite clipe ale vieții tale. Aparente capricii ale memoriei devin deodată instrumente ale muncii artistice. Începi să construiești, apoi strici din nou și iar construiești. Ti-e frică de tine că s-ar putea să nu poți. Te cuprind întrebările, e peste puterile tale să stăvilești îndoiele. Vin mai multe răspunsuri la o întrebare și iar te întrebă care o fi oare cel adevărat sau măcar cel mai aproape de adevăr...

Una peste alta, muncile lui Sisif îți par o dulce joacă de copil.

În toată această muncă destinată procesului de creație intervin luciditatea, pasiunea și dăruirea. Actorul nu apare ca un simplu executant, ci este un creator. El vine în întâmpinarea regiei cu datele sale, cu talentul și personalitatea sa.

În cei 25 de ani de teatru am avut șansa de a lucra cu regizori importanți ce au contribuit la modelarea și perfecționarea mijloacelor mele de exprimare scenică. Un gând pios pentru cei dispăruți: Moni

Ghelerter (profesorul meu), Radu Stanca, Marietta Sadova, Crin Theodorescu, Gheorghe Harag; adevărate succese în muncă am realizat cu Sorana Coroamă-Stanca, Victor T. Popa, Zoe Anghel, Alexa Visarion, Kincses Elemér, Dan Micu, Alexandru Tatos, Mihai Mănușiu.

Din primul meu an de teatru (cu o absență de două stagii, jucate la Teatrul Național din Tirgu Mures, unde am și predat arta actorului la Institutul de teatru), joc pe scena Naționalului clujean, cea dintîi și marea mea dragoste. Am interpretat pînă acum aproximativ 90 de roluri din dramaturgia clasică și contemporană, românească și străină. Dintre personajele cele mai dragi mi-au rămas în amintire Lina („Să nu-ți faci prăvălie cu scară” de Eugen Barbu), Ea („Nu sînt turnul Eiffel” de Ecaterina Oproiu), Corifea („Ifigenia” de Euripide), Otilia, Gologan Niculina și Maricica Tunsu („Opinia publică” de Aurel Baranga), Katherina („Femeia îndărătnică” de W. Shakespeare), Sonia („Unchiul Vanea” de Cehov), Ecaterina („Pasărea Shakespeare” de D.R. Popescu), Nora („Casa care a fugit pe usă” de Petru Vintilă), Lizzie („Omul care aduce ploate” de R. Nash), Fedra („Fedra” de Racine), Reporteria („Interniu” de Ecaterina Oproiu), Madame Ubu („Ubu rege” de Jarry), Lady Macbeth („Macbeth” de Shakespeare), Adelaida („Sosecă deseară” de Tudor Muștescu), Ea („Cerulea deasupra noastră” de Ecaterina Oproiu), Antigona („Antigona” de Sofocle). Ultimele trei roluri sînt și cele pe care le joc în prezent și care mi-au adus nenumărate bucurii.

Din filmele în care am jucat, cel mai însemnat pentru mine este Doamna Chajna din „Întoarcerea lui Vodă Lăpușeanu”, în regia Malvinei Ursianu, și Palaghia Roșu din „Munți în flăcări”, în regia lui Mircea Moldovan. Celelalte roluri din filmele „Muntele ascuns”, „Mere roșii”, „Misterul lui Herodot”, „Președinta” au constituit pentru mine experiențe mai mult sau mai puțin interesante.

În tot ce-am mărturisit pînă acum n-am făcut decît să dovedesc încă o dată dragostea mea statornică pentru teatrul nostru, de al cărui tezaur trebuie să ne îngrijim ca de propriii noștri copii.

Neagu Udroui

Torentul de semne

Planează, în jurul informației, adevăruri binecunoscute. Ele privesc acuitatea nevoii de informare, caracterul vital al acestui proces — la scară individuală, a societății — demersul pus în serviciul dinamizării traseelor informaționale. În paginile de istorie ale civilizației umane se distinge fără dificultate filigranul devenirii comunicării, în anevoiosul efort de a găsi căările limpezi către echilibru. Ne-ar fi greu să privim informația și trăirile ei în afara ambițiilor de progres ale omenirii. Tumultul existenței a dimenționat risul în cascadă al informației, preocupată să-și taie drum spre cutiile de rezonanță ale utilității. O informație depozitată în ascunzișuri inaccesibile este, pînă una alta, anulată de incapacitatea noastră de a o folosi. Un om înzestrat de asemenea lingouri, de nepus în valoare, nu este cu nimic mai bogat decît cel ce nu le are de-

loc. La fel de adevărată — teorema inversă. Despre informație ca putere se vorbește și se scrie în avalanșă, fiind aduse în discuție argumente de incontestabilă forță pentru a demonstra ceea ce de fapt toată lumea știe. Deținătorul de informație aparține unei caste privilegiate, existența sa fiind marcată de avantajele ce decurg de aici. Clasa proprietarilor de informație, clasa săracilor la acest capitol... Oricum zice, radiografia la zi a situației existente, la scară planctară, ne dezvăluie și o astfel de față a lucrurilor. De la datele privind starea vremii, la cele despre proprietățile distructive ale focurilor nucleare, de la ultimele cunoștințe referitoare la războiul pe frontul comertului la cunoștințe despre bogățiile minerale, potențiale, de pe Lună, de la cursul bursei la gradul de toxicitate al pesticidelor. O uriașă listă de subiecte condiționează pulsul normal al vieții pe pămînt, etalonînd coatele sale de calitate. Accesul la informație se definește drept una din premisele esențiale.

Epoca modernă a reușit să acrediteze un statut nou informației ca parametru al civilizației, să-i confere ample și profunde valențe modificatoare.

Informația, vorbind de cea tehnică, este născută din virtutul frământărilor creativității și se dovedește combustibilul de necontestat al noilor ascensiuni tehnico-stiințifice. Explozia informațională a apărut ca o expresie particularizatoare a unui anumit timp al realizărilor umanității. Ca o problemă de rezolvat. Se insistă asupra forței de tăifun a fenomenului informațional. Ni se dezvăluie amplitudinea fără precedent a unde de soc, presiunea extraordinară a nămeților de informații născuți de jur-impjurul nostru. Rata de creștere a numărului de documente tipărite în domeniile științifice, tehnic și economic este aproximativ de două ori mai mare decît rata oricărui alt fenomen social sub formă de activitate umană.

Ce ne facem? Încotro o apucăm? Unde se află cheia rezolvării tuturor angoaselor venind din nevoia de a face față, cu foloase maxime, torentului informațional? Cum ne descurcăm în dorința de a cuprinde totul, de a valorifica totul? Informația a încetat de mult să existe — dacă a fost vreodată în această postură — ca obiect al îndelnicirilor de timp liber. Dar acum, ca niciodată, provoacă dureri de cap, troianul de întrebări legate de colectarea, selecția, prelucrarea, stocarea și difuzarea informației.

Cînd în birourile funcționarilor și gazetărilor de acum un veac apărea cu coafură de domnișoară scoasă la hal, pretinzînd a fi declarată regină, mașina de scris constituia o promisiune. S-a vorbit exaltat despre elanul de necrezut pe care l-a imprimat practicii de a dicta. S-a născut o nouă atitudine în comportamentul oamenilor zilei: vorbitul în fața mașinii de scris, ca și cum aceasta ar fi fost în stare să preia inflexiunile vocii, oftaturile, ridicările din sprincene, grimasele, mersul brațelor prin aer, toate făcute pentru a sublinia sensul și relieful frazelor. Mașina de scris era decretată drept uealta salutară în învățarea lecturii, scrisului, ortografiei și punctuației. Multe s-a crezut. Multe s-au și împlinit. Dactilografele au pătruns cu dezinvoltură în spațiile de lucru din oficii și redacții, pe vasele de război și în birourile romancierilor. Industria textilă a tresărit cu plăcere la solicitarea de a-și dezvolta un departament special pentru îmbrăcăminte proaspătului regiment profesional. Poeti precum Eliot și Pound și-au modelat glasul interior al versului pe ritmul și inflexiunile mașinii de scris. Dar lucrurile au rămas aici: mașina de scris n-a devenit, afirmă McLuhan, careta de aur care să ne încinte privirile. S-a retras în cele din urmă sub o husă de duzină, pentru a-și rumega speranțe într-o longevitate fie și precară.

Pentru a-și îndeplini acest rol de catalizator al schimbării informația trebuie să ajungă acolo unde este nevoie de ea. Să circule. Să pătrundă prin uși indeobște închise. Să sară garduri de regulă înalte. Să aibă pașaport la universalitate. Aici se nasc obsesiile tehnologiei. Din înțelegerea necesității de a face față unor pretenții oricînd catalogabile drept exagerate dar niciodată satisfăcute îndeajuns.

Era o vreme cînd ambițiile circuitului informației conțineau în registrul coordonatelor de duzină. Sistem de mult în zodia extraordinarelor ofensive ale informației exercitate asupra cîmpului tehnologic. Acolo stau dispuse reușitele de ultimă oră sub ochiul necruțător al pretențiilor. Se dorește mai mult. Se cer performanțe mai înalte. Se pledează pentru înțelegerea imperativelor reale ale vremii. Tehnica indubitabil avansează. O face cu privirile furisate în urmă, acolo de unde, amenințător, evaluează rezultatele și formulează pretenții, torentul informațional. Cuvîntul de ordine: nimic nu trebuie considerat a fi ultimul cuvînt!

Mircea Veroiu

Credința în film

Bineînțeles existența mea se contopește cu filmul. Dar acum, la maturitate (ca om, nu ca cineast), încep să cred că adevărata credință în film se manifestă cînd nu-l faci! Paradoxul acesta cere o mică explicație. Vreau deci să spun că foamea dureroasă de cinema începe cînd termin un film. Așa încît, dacă, la rîndul meu ar trebui să dau sfaturi (poate prea devreme) aș povățui întru conservarea „de dintre filme”, întru visarea amară la lucruri dorite și nefăcute.

Cîndva, ele ajung totuși pe ecran, cel puțin în cazul meu așa s-a împlinit. Nu întotdeauna ajung cînd trebuie, sînt de multe ori oboseite, sau forțate în context, dar devin vizibile, atît pentru tine cit și pentru ceilalți. Această vizualizare a unor dintre obsesii mi se pare drumul spre cinema-ul acela al „tău”, uneori chiar de neconfundat.

Sofia Vicoveanca

Buiacă de dor

Mi-am imaginat că mi-e greu, că trebuie să fac popas și să-mi scot un spin din călcîi, după ce-am alergat desculță, buiacă de dor și frumos pe lume, prin roua unei pajiști din obținele noastre. Aceasta a fost trăirea cînd m-ați premiat dumneavoastră și oamenii cei aleși și buni. Apoi am visat că trebuie să mă ridic și să-mi pun optincile, să-mi scot din trăistuța mea de azi și de demult comoara de grai și de șapte ale vieții. M-a îndemnat să alerg mai departe datorită față de muncitorii, țărani, mamele cu mulți prunci, pentru care cînt de aproape douăzeci și șapte de ani. Fie ca ei să mă ajute ca trecerea anilor să nu mă doboare și să le mai bucur încă toate sărbătorile de obște și de suflet.

Plafon Pardău

Memorie

Caietul acesta l-am găsit la Stralsund, te iubeam,

Gertrude, mici pescăruși de înfîntîț tipau că Polul Nord se-aude. Și gloanțele curgeau nu-n gol, tăiau cu aripi ca oțetul, căci blestematul cel de Pol încă n-a încheiat rezelbul. Ne ascundeam prin răchitișuri închiriate pe secunde tubirea plină de ocolisuri: vinat de-aici și de oriunde. Era și-o limbă ilegală spre care năspustit-a chipuri tembelitate oea fatală, pînă am pierit pe sub nisipuri. Sîntem și-acum îmbrățișați pe cel de mare fărîm pustiu. Dar nu săpați! Dar nu săpați! Sînt doar schelete și-i tirziu.

Al. Rosetti

Gînd despre limba literară

Vigoarea și suplețea limbii literare este determinată de limba popularului. De altfel,

CULTUL ADEVĂRULUI

Între științele umaniste, istoria revendică un loc privilegiat. Nu se poate concepe un patriotism veritabil în afara culturii istorice și, de asemenea, nu se poate concepe o cultură istorică menită altul decât acela de a fortifica permanent sentimentele patriotice. Aceste adevăruri nu sunt acceptate numai între hotarele noastre și nu sunt proprii doar conștiinței noastre, pentru că nu există națiune fără trecut și patrie indiferență la temperatura devotamentului fiilor ei. Însă aici, la Dunăre și Carpați, unde fiecare clipă de dăinuire a oamenilor și a întocmirilor lor instituționale nu s-a îngăduit altfel decât prin jertfă, ele au o putere de seducție și irințire mult mai profundă. Nu întâmplător, literatura română cultă începe prin cronicarii înfiorați de nestatornicia cuplului a vremurilor. Nu întâmplător, în cultura română modernă, istoriografia reprezintă în capitolul fundamental. În sfârșit, nu întâmplător, și în zilele noastre, cărțile de istorie dispar din vitrinele și rafturile librăriilor ca și cum n-ar fi fost, iar în bibliotecile țării, mereu, cele mai frecventate volume sînt cele ce deschid o fereastră spre frământatul calvar românesc.

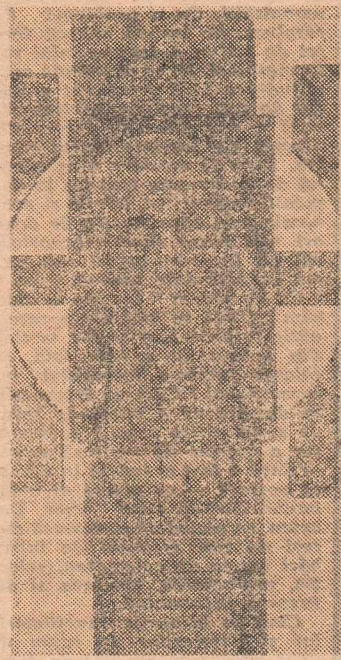
Avem în acest domeniu o tradiție făurită de personalități de prim rang. Și este firesc să fie așa. Marii istorici nu s-au născut niciodată acolo unde pacea și liniștea fac zilele să semene unele cu altele pînă la indistincție. Totuși, orice tradiție își epuizează fermentul atunci cînd generațiile succesive nu îi adaugă și nu îi sporesc substanța și semnificațiile, limpezindu-i în același timp orizontul și cărările spre viitor. Și în ceea ce ne privește, nu încapem vreo îndoială, putem afirma cu deplină certitudine și mîndrie că pleiada actuală a istoricilor români își împlinesc datorită cu prisosință. Perpetuînd o tradiție, ei au îmbogățit-o în spirit. În prelungirea reputației unor iluștri înaintași, școala contemporană românească de istorie se bucură astăzi de autoritate și recunoaștere, pe temelii unui corpus de opere în continuă desăvîșire. Întrucît beneficiază de un climat prielnic și stimulator. Caracteristica primordială a acestui climat fiind cultul adevărului.

Încă din 1965, în cadrul primei sale întâlniri cu oamenii de știință și cultură de diferite formații, apoi în cuvîntările sale cu largă rezonanță, prilejuate de aniversările unor momente importante din trecutul poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a așezat temeliele unui nou avînt al științei istorice românești. Peceata concepției sale clarvăzătoare cu privire la lupta românilor pentru independență națională, libertate socială și progres multilateral o regăsim și în programul partidului și o reînfrînăm afirmată, cu o remarcabilă consecvență, întruna îmbogățită, în toate împrejurările care necesită o poziție, o clarificare, o sedimentare a eforturilor comune pe un făgaș mai ferit. Din acest punct de vedere, un moment de culminanță l-a constituit mesajul adresat de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele României socialiste, participanților la congresul istoricilor întrunit cu cîțiva ani în urmă la București. Iar de atunci, însăși implicarea activă a istoricilor români în dezbaterile angajate în diverse foruri și reuniuni internaționale s-a desfășurat sub semnul aceleiași generoase concepții despre misiunea în timp a națiunii române, despre idealurile ei pasnice, despre unitatea dialectică dintre trecutul, prezentul și viitorul ei.

După 1965, imperativul rescrierii istoriei românilor, în principalele ei sevente, era mai actual ca oricînd. Nu numai în virtutea încreșterii acumulării de date și cunoștințe noi, destinată ea însăși să provoace un salt calitativ în dezvoltarea oricărei științe, ci și ca o reacție viguroasă la opticele deformatoare care rezervaseră poporului nostru un rol subaltern în istorie și ne împovăraseră țara cu vinovății care nu i-au aparținut. Meritul deosebit de a argumenta și de a încuraja această necesitate i-a revenit tovarășului Nicolae Ceaușescu. Nu numai opera sa teoretică i-a înscut pe istorici să adopte o nouă viziune, ci și activitatea sa practică, de zi cu zi, îndemnând de-a-i cinsti la adevărata valoare pe premergători,

în ceea ce îl privește, a fost întotdeauna dublat de gesturi concrete. Prezența sa tonică în miezul marilor noastre comemorări, participarea sa activă la reinstalarea în dreturi a unor atitudini și instituții tradiționale ale poporului nostru, aportul său direct și nemijlocit la rememorarea unor personalități și momente din trecutul mai apropiat sau mai depărtat al națiunii au sfîrșit prin a impune, cu forța exemplului personal, o atmosferă de demnitate într-o știință îndelung periclitată de compromis și concesie, care nu înseamnă nimic în afara rectitudinii și intransigenței morale. În acest context, stăruința permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu în revelarea adevărului, și numai a adevărului, a produs roadele așteptate.

Nu stă în intenția noastră să realizăm în cuprinsul acestor rânduri un inventar al controverșelor limpezite de știința istorică românească în ultimele două decenii. Dar trebuie să reliefăm realitatea că în nici o perioadă a procesului dezvoltării spirituale a poporului nostru ascensiunea istoriografiei nu a fost mai spectaculoasă și mai palpabilă. Vasta bibliografie legitimată de acești ani de continuă emulație stă la îndemîna oricui. Ea nu este mărginită și nici unilaterală, dimpotrivă, se deschide aprehensiv spre toate orizonturile trecutului românesc. Și aduce în toate mai multă lumină. De asemenea, bibliografia la care ne referim are nerv și adresă, ax

ideologie și ținută etică. Dincolo de controverse obiective, determinate de insuficiența datelor cu privire la un aspect sau altul al unei intersecții istorice date, ea tranșează cu curaj și controverse subiective, create mai aproape sau mai departe de noi prin tenacitatea suspectă a promotorilor unor interese tulburi. Pe fața aceasta a lucrurilor, adevărul nu a rămas niciodată dator minciunii și ipocriei. Faptul este verificabil.

Și s-ar mai cuveni ceva spus: în anii glorioși ai Epocii Nicolae Ceaușescu istoria s-a vrut și se vrea mai mult decât un teren de dispută pentru cercuri înguste de specialități. Nicidecum împotriva acestor cercuri de specialități, ci în deplin acord cu aspirațiile lor, istoria a devenit o cauză a celor mulți, a întregii națiuni. Poporul și-a reamintit cîtece pe care unii le-ar fi dorit uitate rosteste în libertate cuvinte și nume care păreau abolite, omagiază la lumina zilei întâmplări și eroi cărora nimeni nu mai îndrăznea să le tulbure nemurirea. Secretul adînc al acestui larg partizanat popular constituindu-l, înainte de toate, puterea de persuasiune a unei demnități militante, a climatului de adevăr încetățenit în știința istoriei în anii ce au urmat Congresului al IX-lea al partidului. Climat care a îngăduit și un spor considerabil al conștiinței civice românești, în toate straturile sociale.

Implicit, ne aflăm înaintea unuia dintre cele mai importante cîștiguri ale Epocii Nicolae Ceaușescu. Înaintea unui cîștig în patriotism, deci înaintea unui cîștig de esență, menit prin excelență duratei.

MIHAI PELIN

Dacă în 1940, Nicolae Iorga putea să considere că „Istoria Banatului nu s-a scris pînă acum”, de atunci, dar mai ales în ultimele două decenii, istoriografia română s-a îmbogățit cu un șir de ediții de izvoare și lucrări fundamentale despre trecutul acestei provincii românești. Damaschin Mioc a dat ediția integrală a *Cronicii Banatului*, redactată de Nicolae Stoica de Hațeg (1751-1833), scriere ce oferă informații de cel mai mare interes într-o limbă savuroasă, făcînd din cronicarul bănățean (era născut la Mehădia) un scriitor român vrednic de toată atenția, iar Costin Feneșan a editat un volum de *Documente medievale bănățene (1440-1653)*, texte esențiale pentru cunoașterea structurilor socio-economice ale societății feudale în Banat.

Aceluiași inimos Costin Feneșan îi datorăm tipărirea unui izvor de mare însemnătate: raportul întocmit în anul 1774 de Johann Jakob Ehrler, înalt funcționar al administrației austriece, *Banatului de la origini pînă acum...*, imagine atotcuprinzătoare a acestui colț de pămînt românesc, intrat, după pacea de la Passarowitz (1718), sub stăpînire Imperiului habsburgic. Cu un ochi atent și cu o minte ageră, Ehrler a înregistrat conștiințios și riguros aspectele de bază ale Banatului — populație, economie, administrație etc., de pîșind prin bogăția, varietatea și seriozitatea informațiilor și datelor transmise pe contemporanul său Francesco Griselin, autorul unei *Istории a Banatului timișorean*, apărută în 1780.

Ținărul medievist Alexandru Diță, care, la început de drum în istoriografie, face dovada stăpînirii unui bogat arsenal de erudicție, a început publicarea în revista „Transilvania” (1965/11) a unui serial intitulat *Banatul în 1774. Contribuții demografice și statistice*. Investigația lui se înscrie în noua direcție de cercetare reprezentată de demografia istorică. Concepția materialist-istorică și, sub influența ei, școala de la „Annales” (prestigioasă revistă franceză fondată de Lucien Febvre și Marc Bloch) au relevat însemnătatea cunoașterii numărului, structurii, repartiției teritoriale și mișcării populației pentru înțelegerea fenomenelor istorice. Din acest interes s-a născut o adevărată disciplină, cu tehnici de investi-

ga și concepte specifice, ilustrată astăzi printr-o literatură bogată în întreaga lume. Istoriografia românească s-a arătat deosebit de receptivă față de această nouă direcție de cercetare, preocupările ei pentru demografia istorică reflectîndu-se într-o lungă serie de contribuții importante.

Alexandru Diță, la curent cu întreaga problemă și mișcînd cu ușurință terminologia acestei discipline (densitatea populației, indicatorul de arealitate etc.) a pășit, pe baza textului întocmit de Ehrler, la examinarea datelor privind populația Banatului pentru a reconstitui structurile geodemografice ale acestui teritoriu românesc, astfel cum ele apar în anul 1774.

Prima parte a studiului său este consacrată structurii teritoriale și geografiei așezărilor rurale. Pe temelii unei minuțioase analize, el relevă „ponderea copleșitoare a terenului agricol” de 64,26% din ansamblul fondului funciar și desprinde un șir de constatări importante precum absența marilor proprietăți nobiliare, adică a sistemului domanial cu întregul său mecanism de exploatare a țăranilor cultivatori aflați pe teritoriul său; preponderența micilor proprietăți țăranesti libere; largile posibilități oferite de configurația socio-geografică a teritoriului pentru creșterea populației.

În ceea ce privește habitatul bănățean, autorul consideră drept trăsătură caracteristică „caracterul esențial rural” al

caracterul de cercetare imagologică și armonios împletită cu cronica raporturilor dintre cele două țări și popoare — de structură social-economică, politică, culturală, confesională, mentalitate etc. — se poate vorbi de o îndelungată vechime a raporturilor dintre țările române și a ceea ce avea să devină, în 1776, republica nord-americană. Este ceea ce demonstrează, în urmă cu aproape un deceniu, o primă monografie înregistrată de istoriografia românească pe această temă: *Imaginea Lumii Noi în țările române și primele lor relații cu Statele Unite ale Americii pînă în 1859* (București, Ed. Academiei, 1977). Autorii acestei lucrări — dr. Paul Cernovodeanu și dr. Ion Stanciu, cercetători ai Institutului de istorie „N. Iorga” — au reușit să ofere, pe baza sintetizării unei bogate literaturi de specialitate și a desprinderii unor importante funduri arhivistice românești și americane, o contribuție științifică reală, dublată de o pleoadă implicată pentru cauza înțelegerii, prieteniei și colaborării între cele două țări și popoare. Dublul mesaj al cărții a fost corect recepționat în cercurile specialiștilor de peste Ocean, care au manifestat interes față de autenticitatea și modernitatea cercetării istorice românești. La dispoziția istoricilor americani, dar și a publicului cititor din S.U.A. dornic a cunoașterii raporturilor țării lor cu o țară din răsăritul Europei care-și afirmă tot mai rășpicat vocația ei de independență și de promovare a păcii și colaborării între toate statele lumii, se află, de pușină vreme, versiunea în limba engleză a lucrării menționate: *Distant Lands — The Genesis and Evolution of Romanian — American Relations* (New York, Columbia University Press, 1975, 282 p., colecția East European Monographs, nr. CXCXV).

Nouă și meritorie manifestare internațională a școlii istorice românești contemporane, lucrarea, în noua sa ediție ce extinde de ancheta de specialitate pînă la 1880 — amarcînd „începutul relațiilor politice și comerciale regulate între cei doi parteneri ca state egale” — păstrează ca-

Flacăra — anul XXXV — Nr. 8 (1 601) — 21 februarie 1986

Istorie și demografie

(Țara Banatului)

ale acestui teritoriu românesc, astfel cum ele apar în anul 1774.

Prima parte a studiului său este consacrată structurii teritoriale și geografiei așezărilor rurale. Pe temelii unei minuțioase analize, el relevă „ponderea copleșitoare a terenului agricol” de 64,26% din ansamblul fondului funciar și desprinde un șir de constatări importante precum absența marilor proprietăți nobiliare, adică a sistemului domanial cu întregul său mecanism de exploatare a țăranilor cultivatori aflați pe teritoriul său; preponderența micilor proprietăți țăranesti libere; largile posibilități oferite de configurația socio-geografică a teritoriului pentru creșterea populației.

În ceea ce privește habitatul bănățean, autorul consideră drept trăsătură caracteristică „caracterul esențial rural” al

gritășii teritoriale, a autonomiei și independenței, serios amenințate de ofensivă cuceritoare a Imperiului otoman, mediile lor cărturărești — în special, din Transilvania — au recepționat de timpuriu știrile despre noul continent descoperit de genovezul Cristofor Columb, intrat mai apoi în conștiința umanității cu numele florentinului Amerigo Vespucci.

Celelalte secțiuni ale lucrării examinează, cu aceeași rigoare științifică, primele contacte directe ale țărilor române cu ținărul stat american născut în urma războiului de independență (1775-1783). Ponderea revine, cum era și firesc, sec. al XIX-lea, corespunzînd unei „constante amplificări a legăturilor Statelor Unite cu lumea apusă”, iar pentru Principatele danubiene cu începutul procesului „de modernizare a structurilor instituționale și administrative care a permis integrarea lor în structurile economice internaționale”. „Acestea au accelerat posibilitățile de contact direct între Moldova, Țara Românească și Statele Unite ale Americii. În această epocă (al patrulea deceniu al sec. XIX — n.n.) chiar dacă nu fără fluctuații, se pune baza economică stabilă a relațiilor politice dintre România și Statele Unite. Urmarea, ca un corolar firesc, a fost înființarea primelor reprezentate diplomatice americane în România” (11 iunie 1880). Realizarea statului național în 1859 — primul pas în cadrul procesului de unificare națională a tuturor românilor — și dobîndirea de către România a independenței de stat depline, în 1877-1878, precum și începutul revoluției industriale la capătul căreia S.U.A. vor deveni una din marile puteri mondiale au amplificat raporturile lor bilaterale, integrate „în ansamblul firesc al relațiilor internaționale moderne”.

În totul, noua ediție a lucrării lui Ion Stanciu și Paul Cernovodeanu constituie o excelentă retrospectivă istorică a acestei epoci în care „spiritul prieteniei a fost descoperit atît de poporul român, cît și de cel american”.

FL. CONSTANTINIU

Cartea de istorie

ROMÂNII ȘI LUMEA NOUĂ

S-a tipărit la New York un studiu istoriografic de la București privind istoria relațiilor țărilor române cu Statele Unite ale Americii

române, de la mijlocul sec. al XVI-lea, „primele noțiuni despre descoperirea și existența Americii, desprînse din vechi atlase, cosmografii și relatări de călătorie”, cît și „reversul medalei”, surprinderea știrilor „despre țările române — mici principate din acel sud-est al Europei dominat de puternica împărăție otomană — care au putut ajunge în sec. al XVII-lea pînă în coloniile engleze din America de Nord” ce au constituit nucleul viitoarelor State Unite. Se ține sublinierea autorilor că, deși țările române își concentră, la mijlocul sec. al XVI-lea, totalitatea forțelor proprii în scopul salvărdării inte-

MIRCEA SUCIU

Ce să fac, nu-mi pot îndepărta din memorie „clipa astrală” a tinărului scoțian Alexander Fleming, când a descoperit mușcăușul ce salvează în fiecare zi pe Pământ milioane de oameni. În autobuzul 12 cu care străbat Păcurarii Iașilor în drum spre „Antibiotice”, revăd filmul cărții lui André Maurois și resimt atmosfera din laboratorul furtunosului dr. Wright, detector și magnet de talente, genii și inteligențe inegalabile, unde nu se putea pătrunde fără deosebite virtuți științifice. Analogia mă acaparează mai mult, când pătrund în munca și biografia inventatorului Ștefan Luca, inginer chimist, unul dintre zecile de mii de cercetători ai lumii care și-au legat viața de acest miracol al secolului XX, mereu în avalanșa noului, aducându-i prinos harul său. (În lume ființează azi peste 150 de laboratoare mari unde se sintetizează anual circa 10 000 de compuși din clasele antibioticelor mai noi din care doar unul are șanse să ajungă medicament. Se editează chiar o reputată revistă internațională — **Jurnalul de antibiotice** — a cărei redacție se află în Japonia, pentru a nu mai vorbi despre numeroasele fabrici, firme și chiar, concerne producătoare, aflate într-o concurență tot mai ascuțită, concurență poate cea mai profitabilă pentru știință și pentru om). Ștefan Luca s-a născut într-o familie de țărani din comuna Ivesti, județul Galați iar în viața sa, ca și în aceea a fiului de fermier din nordul Scoției, întâmplarea, un sir de întâmplări a jucat roluri însemnate. A ajuns la Facultatea de Chimie industrială din Iași fără o înclinație anume, fără olimpiade ori antrenamente pe parcursul școlărității pentru această disciplină, constrins de anumite împrejurări și de spiritul său aplecat spre științele pozitive. Acolo, pe băncile amfiteatrelor, i-a descoperit intimitatea, frumusețea, însemnătatea, precum și-a descoperit însușirile proprii ca intelectual — curiozitatea, tenacitatea, puterea de dăruire urci ideii, puterea de acțiune — ce s-au „sintetizat” într-o pasiune pentru o știință pe cit de veche pe atit de nouă și de fabuloasă, niciodată cunoscută îndeajuns. N-a terminat cu 10 — acel 10 uneori, dacă nu de mai multe ori, suspect —, ci în jurul aceluia 8 serios, muncit, cucerit. A fost repartizat, alături de mai mulți colegi, la întreprinderea de antibiotice Iași care atunci, în 1969, făcea pași importanți în alinierea la stadiul mondial. O șansă foarte mare pentru generația tinăra de ingineri chimiștri ce-i trecea pragul. Nu mai știe, nu-și mai aduce aminte prin ce s-a putut remarca în secția de producție unde a fost trimis ca stagiar, se poate ca de vină să fi fost neostoița sa curiozitate ce lăsa urme și care să fi atras atenția inginerului șef de atunci al fabricii, Sabin Ionescu, răspunzător în această calitate și de compartimentul de cercetare ce se infiripa. Cu alte cuvinte, l-a cooptat pentru ceea ce va deveni curind de la un modest serviciu la un complex Centru de cercetări pentru antibiotice Iași. Sabin Ionescu s-a dovedit a fi un Mecena al nucleului de cercetare „a avut ochi, spune Ștefan Luca, dovedit de faptul că niciunul dintre tinerii pe care i-a recrutat, nu i-au dezmințit așteptările, nu l-au dezamăgit. Sarcinile noastre erau să elaborăm tehnologii

de fabricație și să perfecționăm tehnologii pentru noile antibiotice pe care întreprinderea începea să le abordeze, din ultimele generații ce-și făceau loc pe plan internațional. Noi veneam de pe băncile școlii cu acele cunoștințe teoretice de ultimă oră, cu entuziasmul specific, cu dorința de afirmare și cu ambiții mari de a atinge piscurile, ori, pe aceste însușiri și date a mizat mentorul nostru, și, parcă, n-a greșit. Peste 3 ani ajunge, cam în același mod, în aceeași echipă de cercetare un nou absolvent de la Chimie industrială, Eugen Diaconu. A lucra alături de Ștefan Luca ajunsese, un fel de favor, era deja inventator, — la 28 de ani deținea, singur ori în colaborare, câteva brevete — își leagă numele și munca, de cea a colectivului care a izolat și a purificat pentru prima oară în România, printr-un procedeu original, **nystalina și oxitetra-cicelina**, tipuri noi de antibiotice la ora respectivă. Ii va lega o prietenie demnă de marile cupluri științifice. O prietenie infiripată pe afinități și temperamente comune, dar mai ales pe concepțiile privind rostul și răspunderile cercetătorului, infiripată în zilele și nopțile dăruite laboratorului și eprubetelor, absorbiți de fenomene și reacții, dincolo de scurgerea timpului, când un covrig ori un corn împărțit în două însemnau de-a dreptul un fastuos dîneu... Cine nu știe că în știință, mai ales în

lei mai acerbe competiții. „Degeaba faci un produs bun, astu nu mai este suficient azi dacă îl faci scump; la o licitație te înlătură cel care asigură și indicii economici. Aici este bătălia cea mai ascuțită. A variantelor tehnologice menite să dea indici superiori de calitate, adică o puritate cit mai înaltă, unui antibiotic dar la un preț de cost mai redus”. Aici s-au aliniat, se aliniează și cercetătorii români prin care „Antibiotice” Iași a ajuns o firmă de prestigiu pe piața mondială. Aici au lucrat, cu toată dăruirea și pasiunea lor cuplul Luca-Diaconu, ca și numeroasele colective ce s-au tot diversificat de la primul nucleu și pină azi, profesionalizându-se pe tipuri, clase, generații de antibiotice mereu în multiplicare. Fiecare țară, fiecare firmă aproape, a ajuns să stăpânească tehnologiile ei de fabricație, să dețină inițiativa pentru unele grupe de peniciline, iar unele dintre tehnologii au perfecționat ineseși produsele, ajungind astfel chiar la antibiotice noi, naturale, care diferă de penicilina clasică G, și superioare acesteia, au apărut în urma unei descoperiri făcute în cadrul unor demersuri tehnologice, descoperire socotită la fel de importantă ca însăși descoperirea lui Fleming. Și anume aceea că nucleul de bază din structura penicilinei poate fi acilat, cum se spune în chimia antibioticelor, poate fi manipulat prin alte reacții. Așa a pornit și demersul tinerilor noștri cercetători în obținerea **ampicilinei sodice cristalizate** ca produs mai pur și mai valoros terapeutic de cit se cunoștea pină atunci, putând fi administrat **parenteral**, adică injectabil. Cum se obținea în lume? Pentru a vă face o idee, desfaceți o capsulă de ampicilină și lăsați-o o vreme descoperită. Avind higrscopicitate mare veți observa că se granulează, atrage apa ceea ce o și impurifică iar efectul terapeutic scade. Este o explicație extrem de simplificată, desigur, dar destul de sugestivă pentru a înțelege unde și cum au acționat cei doi cercetători. Apa ce rezultă din reacție la sinteza ampicilinei se îndepărta prin evaporare, prin distilare în instalații speciale, pe fluxul tehnologic, dar evaporând apa nu se asigura și puritatea produsului, prin urmare nu i se confereau proprietățile farmacologice la nivelul cerut de medicină și absolut obligatoriu în materie de medicament. În plus, tehnologia scumpea produsul, evaporarea termică însemnând consum de energie. Ideea cercetătorului român, atit de tinărului chimist Ștefan Luca, a fost de a cristaliza ampicilina prin concentrarea într-un solvent organic inert, eliminând apa prin distilare sub vid. „Am obținut astfel un produs într-o stare de puritate mult mai avansată, eliminând dîntru început posibilitatea apariției agenților de degradare, deci cu efecte terapeutice ridicate și totodată mult mai ieftin. Fără instalații noi, doar prin adaptări la ceea ce aveam, cu alte cuvinte o tehnologie robustă, valabilă, încă multă vreme. La început n-am fost conștienți de valoarea tehnologiei, știam doar că nu este cuprinsă în literatură. Abia cînd O.S.I.M. ne-a brevetat-o, după analizele comparative întreprinse cu tehnologiile aflate în băncile internaționale de brevete, și ne-a acordat titlul de invenție am înțeles că am mers pe o cale proprie, a noastră. Pe noi ne interesau atunci mai puțin titlurile, și brevetele, aveam de amplasat fabrica noastră și antibioticele românești în competiția de valori a lumii. Să asigurăm oamenilor din țară, din producție proprie, medicamente de valoare dar să și cucerim piața externă”.

La Expoziția mondială a tinerilor inventatori de la Plovdiv

ROMÂNIA — 8 MEDALII DE AUR

Ampicilina sodică

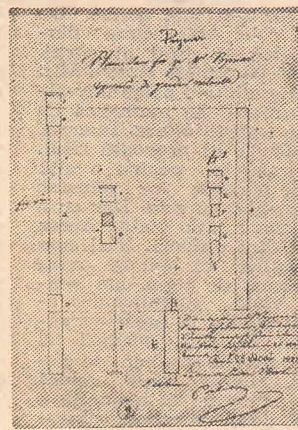
chimie, dacă n-ai surprins un fenomen atunci cînd el s-a petrecut, poate să nu se mai repete identic niciodată iar o importantă descoperire să nu albă loc ori să fie cine știe pentru cit timp aminată?! „Sînt anii noștri romantici, frumoși dar și rodnici”. Acei ani — cit au lucrat împreună — nu sînt mai mulți de 6—7, dar pentru ei se numără în intensitate lor, în acumulări, în ceea ce ei au făcut, și au făcut atîtea lucruri cite pot să încapă cam în 20 de brevete de invenții pentru fiecare. Practic, au pus la punct tehnologii pentru **oxitetra-cicelina** românească, pentru **ampicilina sodică**, **ampicilina trihidrat**, pentru obținerea **metilcelinei** ca și pentru o serie de produse din clasa cea mai modernă a penicinelor lumii de azi, clasa cefalosporinelor, cu o importanță terapeutică deosebită, cu un spectru antibacterian foarte larg, nesperat și nevisat chiar nici de marele Fleming, cu proprietăți calitative superioare. Antibiotice semnalate în literatură, dar procedeele lor de obținere industrială rămîind teritoriul ce-

Brevetul s-a publicat în 1976, cercetarea se încheiase și începuse să se producă după acest procedeu, cu 4 ani în urmă. Expoziția mondială de la Plovdiv din 1985 îi confirmă încă noutatea internațională și valabilitatea. Gîndiseră pentru viața lungă tinerii noștri cercetători. Școlă de chimie românească își găsește cu fiecare generație discipolii în chiar ramurile ei cele mai noi. În orașul lui Petru Poni, tradiția nu putea avea alt destin. Cei doi s-au despărțit. Sînt azi maturi — Ștefan Luca a împlinit 40 de ani, Eugen Diaconu, 37. Fiecare conduce alt laborator și fiecare s-a înconjurat de tineri. Tocmai de aceea gîndul nostru aduce iarăși în prim plan imaginea și analogia micului laborator, modest și retras în care lucra un tîcut și încăpățînat scoțian, Alexander Fleming.

CICI IORDACHE-ADAM

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

„Condeul portăreț fără sfîrșit”

Poporul român se poate mindri cu faptul că primul brevet de invenție românească cunoscut are drept obiect un instrument de cultură. Este vorba de tocul rezervor al lui Petrache Poenaru, a cărui istorie deplină se dezvăluie abia acum, cînd am izbutit să obținem întregul corp al brevetului (în arhiva Bibliotecii Academiei figura doar actul de atribuire — 2 file și o parte din memoriul descriptiv — 1 fi-lă). Rostind în 1889 o cuvîntare consacrată lui Poenaru, pe care îl socotea pe drept cuvînt „părinte al școlilor noastre românești”, Alexandru Odobescu, îi schițează copilăria și adolescența, apoi participarea sa la „zavera” din 1821, ca secretar al lui Tudor Vladimirescu, pentru a evoca după aceea anii studiilor sale la Viena și Paris, cînd „subvenținea” modestă ce primea din țară nu îi ajunge pentru trai și cheltuielile de studii. Aici un pasaj din cuvîntarea lui Odobescu ne atrage în mod special atenția:

„Petrache Poenaru se ocupă la Paris și cu scorniri în micile industrii practice. Am văzut cu mirare că, la 25 mai 1827, el obține de la guvernul francez un brevet de invenție pe cinci ani, pentru un condei portăreț fără sfîrșit, alimentîndu-se însuși cu cerneală; **une plume sans fin, s'alimentat d'encre d'elle mème!** Ce păcat că dessemnele anexate la acel curios document oficial nu mai există, căci am fi cecrat să trăgem folos din invenținea compatriotului nostru”.

Acum „desemnele” le avem, față de cele 3 file cunoscute anterior, dispunem de totalitatea celor 9 file care alcătuiesc întregul document. Ele includ cererea de brevetare, adresată Ministrului de Interne al Franței, la 26 aprilie 1827, memoriul descriptiv integral (3 file), planșa cu cele două figuri, avizul pozitiv al Comitetului consultativ al Artelor și Manufacturilor de pe lîngă Ministerul de Interne, datat 8 mai 1827 și semnat, între alții, de ilustrul chimist și fizician francez J.L. Gay-Lussac, în sfîrșit, Certificatul de atribuire a brevetului, — acesta, cum arătăm, cunoscut, purtînd nr. 3208 din 25 mai 1827.

Studiind memoriul descriptiv în raport cu planșa, rezultă că tocul rezervor, stîlou, conceput de Petrache Poenaru, adică condeul care „poartă călimara în el”, era conceput ca un instrument ușor și perfect etans, maleabil, cu un rezervor mare, pentru o folosință îndelungată; mai mult, capacul se fixa modern, prin presiune și nu prin însurubare, iar penița era interschimbabilă.

Prin A este notat rezervorul, vizibil atit în fig. 1, cit și separat în fig. 2 (dreapta), realizat dîntro-o pană de lebădă, material elastic, prezentînd, totodată, un orificiu natural. Pe acest corp al stîlouii apasă degetele în cursul scrisului, așa încît cerneala să se scurgă continuu spre penița. Rezervorul A este introdus cu capătul său inferior în bucașă metalică D; atunci cînd tocul este închis, această bucașă se fixează în capacul H, reprezentat și separat, în mijlocul planșei, jos. Acul conic I este fixat în fundul capacului H și în virful acestuia pătrunde, cînd tocul e închis, într-un orificiu, blocînd scurgerea inutilă a cernelei. Cu capătul său superior, rezervorul A pătrunde în bucașă filetată metalică B, deasupra aflîndu-se bușonul C, prin care se introduce cerneala (la deșurubarea bușonului). În fig. 2, pe lîngă corpul-rezervor, sînt reprezentate cele trei piese concentrice D, E, F, — dintre care ultima primește, tot prin presiune, penița G.

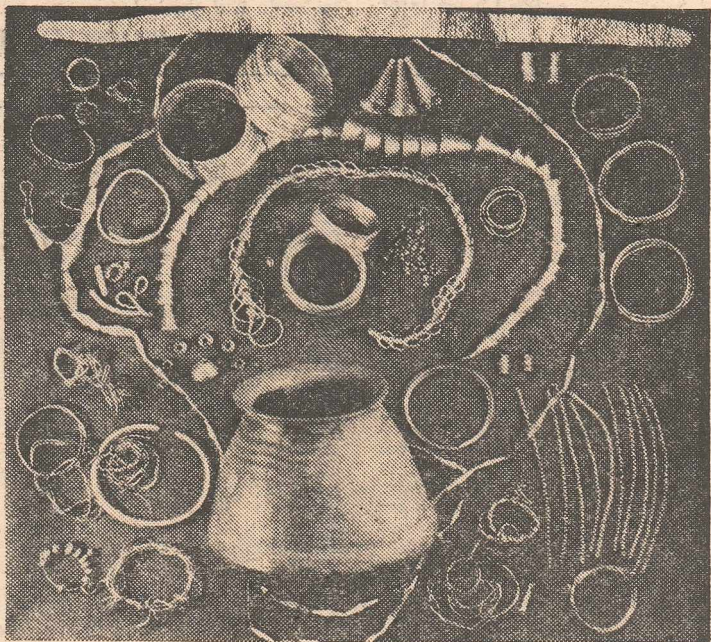
Lectura documentelor dovede-

ște că primul nostru inventator cu brevet a avut de luptat, ca atîția alții după el, pentru a-și vedea acordată invenția. Aceasta se vede din chiar cererea de brevetare, în care Poenaru arată că „trebuie să previn dinainte pe Excelența Voastră, că, indiferent care ar fi observațiile ce mi s-ar putea face în această privință, persist cu anticipație în cererea pe care am onoarea să v-o adresez...” Care ar fi fost aceste „observații”? Aceasta rezultă dîntro-un alt pasaj al cererii, căci solicitantul brevetului spune: „...cunosc perfect alcătuirea diferitelor instrumente care au fost concepute pentru a se ajunge la același rezultat ca al meu și le-am studiat defectele, pe care le-am remediat...” La același aspect se referă și avizul favorabil al Comitetului consultativ al Artelor și Manufacturilor, care conchide că „nimic nu se opune eliberării acestui brevet”, dar precizează că „petiționarul a declarat că el cunoaște diversele instrumente de același fel care au fost concepute pentru a se ajunge la același rezultat”. Comisia „omite” să adauge că „petiționarul” declară a fi remediat defectele de funcționare ale unor instrumente anterioare. Dar oare avizul era obligatoriu pentru acordarea brevetului? Însuși textul actului de atribuire dovedește că nu, căci într-o notă se arată că brevetele de invenție se acordă de către guvernul francez „fără o examinare prealabilă”! Cu alte cuvinte, în cazul lui Poenaru, s-a adoptat o procedură „specială”.

În mod firesc, ne întrebăm: Este sau nu este Petrache Poenaru inventatorul stîlouii, cum s-a scris la noi de atîtea ori? Să dăm cuvîntul faptelor, evitînd atit exagerările, cit și deprecierile. Încă din 1636, D. Schwenter a construit un condei din lemn care „își purta călimara în el”. C.F. Nicolai, la rîndul său, a realizat un stîlou (de astă dată din metal). La începutul veacului XIX sînt înregistrate și primele brevete pentru un toc rezervor (Anglia — 1809, Franța — 1815). Toate aceste instrumente prezintă însă deficiențe care le fac inutilizabile: sînt neetanse (deci curg), se infundă, trebuie scuturate pentruca cerneala să ajungă la penița, sînt incomode prin greutatea lor excesivă, abia scriu cîteva cuvinte și apoi nu fac decît să zgîrie hîrtia. Intenția e deci bună, realizarea o anulează. Oamenii care scriu preferă încă mult timp să folosească pana de gîscă, uneori avînd în virf o peniță metalică. Stîlouii lui Petrache Poenaru este cel dîntii care remediază toate aceste deficiențe. După 1827, au mai urmat o serie de perfecționări: penița de aur cu virf de iridiu (M. Mallet — 1841), tocul rezervor din ebonită (C. Goodyear-1853). În 1884 inventatorul L.E. Watermann realizează un stîlou care intruște calitățile cerute unei scrieri curente, pe care izbuteste să-l producă în serie (însușirile acestuia sînt tocmai acelea pe care le-am menționat la instrumentul lui Petrache Poenaru).

Concluzia noastră rezultă din cele ce am arătat pină acum. Tocul rezervor prezintă situația multor invenții moderne, asemenea radioului sau televiziunii. El este rodul unui lanț de idei și perfecționări, care au dus pină la urmă la instrumentul curent folosit. Analiza brevetului lui Poenaru arată însă că inventatorul a realizat **principala verigă a acestui lanț**, că a dat cea dîntii soluție eficientă, practică și funcțională, destinată scrisului modern, adevărată cărămidă a civilizației noastre.

I. M. ȘTEFAN

Imagine privind tezaurul de aur descoperit la Hinova (în Mehedinți) aparținînd tracilor nord-dunăreni de acum 3 milenii

Soarele lor s-a stins demult. Seamăna cu o pată coclită. Parcă n-ar fi strălucit niciodată. Și drumurile lor sînt mai scurte. De ici pînă colo. Abia ajung dintr-un capăt la altul al curții. Nu pot să traverseze strada. Alții abia ajung dintr-o parte intr-alta a încăperii. Se împiedică de ce nu te aștepti. Sparg, Incurcă. Și întrebările își provoacă rîsul. Erau valabile pentru o altă lume. Și părerile lor stîrnesc zîmbetul. Sînt corecte. Dar erau bune pentru altă viață. Aceea s-a dus. Sînt pisălogi. N-ai cum să le explici că noi, în criza asta nebună de timp, am simplificat viața, complicînd-o enorm. O iau de la capăt cu părerea lor. Și cînd schițezi cel mai imperceptibil semn de dezinteres, încep să-și aducă aminte. Pentru ei memoria e singurul astru care mai strălucește. Dar și aceasta le alunecă. Așa a vrut natura. după ce am lăsat nefolosită o enormă capacitate a creierului, la bătrînețe să nu ne mai amintim corect nici ce știam. Și corpul și-a pierdut liniile curate. Le-a intrat la timp, e firav, vinetiu, slab. Viața lui seamăna cu o pilpîre. Se plînge de o mie de boli. Uneori toate sînt adevărate, alteori sînt numai inchiuite. Poate că nu sînt decît durerile de care le este frică. Dar de la o vreme toate devin amarnice. Ii der si ochii, si unghiile, si coatele, si degetele, si capul, si urechile, si miolocul. N-ai unde-i atîna ce sa nu dai de o durere. Si n-au unde fugi sa se ascundă. Bătrînețe e ca o fundătură fără scăpare, e ca o prăpastie enormă care te absoarbe mereu. Fără copii, bătrînețe e ca o agonie pe un tărîm singular. Nici o corabie nu trece, nici un drum spre un loc liniștit nu se mai deschide. Numai cei care au norocul să se stingă senin, fără durere, ca o flacără care nu mai are din ce arde, numai aceia își trăiesc senectutea ca pe un amurg împăcat. Ceilalți se zvîrcolesc. Mai mulți în durerile trupesti si mai puțini n-au incotro, trebuie să îndure si altele, mai aprige, adevărate terori psihice. După ce jumătate de viață s-au zdobit ca fiii lor să se ridice mai sus, vād că omeneasca lor strădanie a prins contur, le-a dat copiilor putere si încredere, le-a dat bani si curaj si acestia s-au ridicat, dar s-au si îndepărtat de părinți, așa cum rachetele părăsesc epavele pentru a atinge ținta. Numai că omul nu este racheta, nu este nici măcar o nemuritoare masinărie. Legat de părinți si devenit părinte, el dă vietii un sens prin iubire si prietenie, prin muncă si speranță. În cã, ariile sale adesea disperate de a infrunta nimicul, omul a încercat să neghe pe rînd sau toate odată aceste valori si s-a întors mereu la ele ca la niște povesti netrăite îndeajuns. Unii, pe sfîrșite, au citeva clipe înainte de marea plecare, tot mai sperau ceva, încă mai pilpîia în ei speranța, gîndul că vor reusi să ajungă la limanul la care n-au ajuns o viață. Așa si ei.

Cînd a intrat, adus de brat de o bucătăreasă, s-a lovit de un scaun. Avea un gol în privire, o față albă, fără nici o expresie, golită de orice durere. Si era solid, cu miini mari, puternice, de parcă ar fi avut 50 de ani. I-am spus numele. A spus, bine. Se uită prin mine ca printr-un geam dincolo de care nu e nimic. O chipă am

crezut că nu mă vede deloc. Dar nu se mișcă. Așa ca o pată, zice el. Dar dincolo de aceste pete e o noapte adîncă. Ultimele raze de lumină le-a văzut cînd a intrat la căminul de bătrini. Atunci mai putea spune cam în ce direcție se află soarele pe cer. Dar cînd a simțit mineurul ușii, o ușă veche, de fier forjat, pe care intrase de mai multe ori de-a lungul deceniilor, acolo funcționînd primăria, solgăbirăul, judecătoria si, mai încoace, raionul, nu avea nevoie să mai si vadă. Cunoștea mineurul ușii după formă si mina i-a alarmat mîntea, i-a spus ceea ce bănuia, că a ajuns la cămin si mineurul acela rece si lustruit al azilului de bătrini e printre primele lucruri pe care a început să le „vadă” cu degetele. De durere, de amărăciune, de tristețe, boala pe care o avea la ochi i-s-a agravat. Sau poate că dintr-o stranie voință a refuzat să mai vadă. Pentru el oamenii au devenit ceea ce merită, adi-

cu o mină fixă coala, cu cealaltă caligrafiază frumos, cu litere tremurante Igrisan Stefan, si zice, asta-i, si semnătura lui e cu totul alta decît cea de pe cererea pe care scrie că „me-a plăcut este mediul meu de viață”. Si la 12 ani după ce mi-a murit fetița am avut un băiat, dar nu mai este. N-a murit, zice eu, parcă spuneți că locuieste în București. Da, da pentru mine nu mai este, zice el. Prin 1960 a închis frizeria si a pus foarfecele în sertar si s-a dus la calea ferată. Ce-ați făcut la cefereu, îl întreb din politețe, si el răspunde, la tirnăcop, dragă, ca să-mi ajut băiatul să suie mai sus în viață. De sărbători, baba mea se ducea încercată la București si o dată s-a întors necăjită. Cînd a plecat i-a dat doar un corn să aibă de drum. M-am gîndit eu că nu-i bine. Da am vîndut prima casă si i-am dat si lui 10.000 ca să se suie mai sus si m-am mutat la altă casă si după ce mi-o murit

dirii vechi, de la începutul veacului. Dar înainte de-a intra a mai întors o dată capul. Deși e nevăzător, i se părea că își vede fiul cum vine si el pe sub bolțile desfrunzite.

În București am sunat la toți abonații telefonici cu numele Igrisan. Nici unul nu avea un tată la Pecica. Pînă la urmă, pe strada Borșa, în zona Pipera, am găsit o familie Igrisan. Fiul se născuse la Pecica. E si el un tată în vîrstă. Nu era acasă. Am lăsat un număr de telefon. Si cînd a sunat, am pus o întrebare scurtă:

— Nu vă supărați, ce mai știți despre tatăl dumneavoastră? A urmat o tăcere cam lungă. — Din păcate, mai nimic, a venit răspunsul după o vreme. Cîteva zile mai tîrziu a venit la redacție. Un om în vîrstă, cu

la o circumă aflată peste drum de cămin. Anul trecut în primăvară i-am trimis niște bani, zice fiul devenit bunic. Cît, întreb eu? Cam 120 de lei. Dar si pe aia cred că i-a bătut! Ii spun că personalul de la cămin, inclusiv directorul căminului din Pecica, Dan Crucean, a povestit că bătrînul e mereu singur, nu-l caută nimeni, în afara celui căruia i-a vîndut casa, că nu primește nici un leu de cînd este el director (de doi ani — n.n.), si că nu l-a văzut niciodată beat. Ba dimpotrivă, la o sărbătoare, o cunoștință sau o rudă îndepărtată i-a adus o sticlă de țuică si bătrînul lui tată, acum străbunic la azil, a vîndut-o unui cunoscut ca să-și procure niște bani de bomboane si măruntișuri.

Fiul, devenit bunic, scapă încă o lacrimă. Numai eu sînt de vină, zice el, dar bani i-am trimis. E drept că nu l-am mai văzut de trei ani si că nu i-am mai trimis nimic de buzunar de anul trecut. Eu sînt de vină, zice fiul, devenit bunic, șovăind si el între necazurile lui si gîndurile despre tatăl său. Dar i-am trimis, vă pot arăta chitanțele. Le am pe toate acasă, lipite frumos într-un caiet. Mă așteptam ca într-o bună zi să vină cineva să mă întreb, să mi le ceară. L-am rugat să le aducă la redacție. A promis că vine într-o zi sau două. N-a mai venit. Dar înainte de-a pleca mi-a pus o întrebare: bătrînul avea un ajutor social pentru ai lui lucrăți la cefereu. Ala nu se majorează? Că de cînd s-a internat bătrînul, pensile s-au majorat de două ori. De ce-l interesează majorarea ajutorului social pentru bătrîn? Ca în fiecare lună să trimită mai puțin în contul căminului pentru întreținerea tatălui, pe care trebuie s-o suporte.

E greu să-i povestesti unui om ceva despre durerea lui. E trist să-ți vezi sufletul pe sfocură, ca rufele înținsc la uscat. Căci în viața omului sînt multe, unele mici, altele mari, multe urite si multe frumoase. Dar să nu ți le știe nimeni. Nici amărăciunile, nici lipsurile, nici clipele în care ți-e rusine de ține. Iți ajung ție si tu te chinui să le împarți, să le împaci pe toate. Oricum, dintr-un sentiment de respect pentru bătrînul străbunic de la cămin si pentru mai tînărul bunic, bătrîn si el, cu fața marcată de necazuri, am mai sunat o dată la căminul din Pecica, să-mi limpezesc o nedumerire, bea bătrînul străbunic, așa cum îl acuză fiul devenit bunic? Cine l-a căutat ultima oară? Citi bani a primit? Si de la Pecica, directorul Dan Crucean ne-a comunicat că, după discuțiile cu personalul, a aflat că ultima vizită primită de bătrînul Igrisan a fost la un an după internarea în cămin, că de multă vreme n-a primit nici un leu, că nu bea și nu își blestemă fiul. Stă toată ziua în curte pe bancă și, dacă-i frig, stă pe marginea patului, cu fața la perete. Și înainte de încheierea convorbirii telefonice, directorul căminului a pus o întrebare. În ea poate că este cheia unei povești de viață.

— Dar ce s-a întimplat? Ieri a sunat cineva din familie și ne-a întrebant cine i-a scris bătrînului reclamația către revistă, că el nu putea s-o scrie pentru că nu vede!

Pe o margine de pat, un bătrîn stă cu fața la perete, de parcă ar sta cu spatele la lume. Și chiar prin zidul acela parcă își vede fiul venind.

CORNEL NISTORESCU ■

Citi ani merită așteptat un fiu?

că niste pete. Așa crede el din cauza fiului său. Altfel nu are nimic cu lumea. Dimpotrivă, a fost un om optimist, cu putere. În primul război mondial a luptat la Piave si în momentul începerii ofensivei, cînd apele s-au pornit, l-a văzut pe căpitantul său cum, cuprins de valuri pînă la genunchi, pînă la mijloc, se sinucide cu calm. Si în timp ce el povesteste despre front si despre întoarcerea acasă, eu răsfoiesc dosarul lui, singura sa „avere” dintr-un dulap închis al conducerii căminului. Citesc „Ancheta socială” în care scrie „locuieste singur intrucît a fost dus de fiul său la București si nu s-a putut acomoda s-a căzut la înțelegere cu acesta să revină la Pecica ca să se interneze în căminul de pensionari. Pecica 24 mai 1979”. Sorb o gură din ceasca de cafea si zgometul pămîntului ars îl face să întoarcă urechea si pipăie masa în fața lui, gîndindu-se probabil că are si el o coască, dar sticla mesei e licioasă si rece si el stă impasibil si așteaptă întrebări. Parcă n-ar vrea să înceapă. Chiar si atunci cînd ești părăsit de 6 ani, nu e chiar atât de usor să îți acuzi fiul. Si-l întreb iar despre război si strînge ochii cu care nu vede, încercînd să-și alunge o imagine, eu am fost frizer, zice el, n-am tras decît atunci cînd n-am mai avut incotro, si după război tot frizer am fost si m-am ținut de pămînt. Avoam puțin si nu scoteam mare brînză, si povesteste iar despre război si despre greutățile pe care le-a avut de-a lungul anilor. Întii i-a murit o fetiță, a paralizat la vîrsta de 5 ani si au rămas singuri, el si nevasta lui, si eu citesc următoarea filă din dosar, cererea lui de internare la cămin: „deoarece am un fiu care domiciliază în București, are familie cu copii si eu nu pot să mă acomodez în oras, vă rog să-mi aprobați internarea mea în căminul de pensionari Pecica pe care l-am vizitat si me-a plăcut este mediul meu de viață. 23 mai 1979”. Semnătura indescifrabilă. Dumneata ai scris asta? Ce? Cererea de intrare în azil! Nu, zice el. Atunci cine a semnat-o, întreb eu. Nu știu, răspunde el. Știi să semnezi? Știu, răspunde el. Îi întind o coală albă. Îi potrivesc un pix între degete. Se uită undeva pe perete la un tablou si

baba, a tot venit si m-a bătut la cap să vind și casa asta și să mă duc la București la el. N-am putut sta și în primăvara lui 1979 am venit acasă. El tot zicea să vindem casa și pînă la urmă am dat-o. Întii am luat 20.000 și i-am zis să-i țină el că eu sînt bătrîn și singur și cine știe. Și s-a dus la București cu ai douăzeci de mii și cînd s-a întors am făcut contractul pe casă. Am mai luat 31.250. Cînd am ieșit din curte am început să plîng. Și am tot mers și cînd am pus mîna pe cîntăță mi-am dat seama că-i cîntăță de la azil, că eu o știu, aici a fost judecătoria și n-am mai putut, m-o lovit plînsu și i-am zis, bine, mă copile, din două case eu ajung la azil, și el a zis, lasă tată, nu stai mult, două săptămîni să termin cu zugrăvitul și vin și te iau și te duc la București. Să nu mă ia, da măcar să fi venit. Ce dacă nu vād? L-as fi cunoscut după vorbă. I-am scris și carte. Nu mi-a mai răspuns. Și atunci, după ce m-a lăsat, mi-a trimis cîteva sute de lei și gata, parcă aș fi murit. N-a mai dat telefon, n-a mai scris, n-a mai întreat de mine..... Tace. Ce să-i spun? Să-l întreb ce mare rău a făcut în tinerete ca viața să-i plătască înapoi și să-i deconțete pînă la ultima centimă? Da' n-are parte de bani, zice el, trebe să plătească în fiecare lună pentru cămin și musai să-i trimită. Da' să-mi fi trimis și el 50 de lei să am de-o batistă și de-un pachet de biscuiți! N-ai? Nu, de luni de zile n-am pipăit un leu, zice el și lacrimile încep să-i curgă deși mușchii oculari se strîng încercînd să se împotrivesc. Măcar 50 de lei, zice el și se ridică. Scot și-l întind o hirtie de o sută. Cînd îi strîng mîna simt cum vrea să mi-o ridice. E un bărbat înalt, solid și abia reușese s-o apăs cum trebuia. Iese, condus la braț de un alt bărbat, și el internat în azil. Omul acesta care-l însotește e mai optimist. N-are miinile, dar privirea lui e vie, e senină. Nu regretă nimic. A trăit, a rămas singur și nu datorează nimănui nimic. Doar lumea, dacă și-ar socoti lucrurile bune, ar descoperi și cîteva ieșite din miinile lui. Asta e tot, și cei doi, braț la braț, dispar pe sub bolțile de trandafiri desfoliați și cenușii, înghițiți de intrarea mare a clă-

fața brăzdată de riduri, puțin abătut, purtînd și el o invizibilă poavară. Are doi copii, ba chiar are și un nepot. Este bunic. N-ar fi exclus ca într-o bună zi nepotul său să-l întreb, noi n-am mai avut un bunic? Tatăl lui, bătrînul nevăzător, zicea că a cum trebuie să se fi pensionat. Greșise bătrînul în socoteala anilor. Fiul său lucra. Avea chiar leafă bună, cu ceva peste cinci mii. Și fiul era bolnav. Și plin de griji. Cînd a aflat că ne interesăm de tatăl său a dat imediat telefon la Pecica. „Am întreat dacă are nevoie de ceva și ni s-a spus de la cămin că are de toate”, zice fiul devenit și el bunic. Ii spun de suta de lei. Fiul se ridică și mi-o pune pe birou. O jenă cruntă îi incurcă mișcările. E atât de greu de aflat ce se ascunde în viața oamenilor. E atât de trist să-ți întinzi amintirile pe sîrmă. Parcă ți-ai pune sufletul în vînt. Și fiul zice, cît l-am ținut în București mereu era nemulțumit. Zicea că nu se acomodează la bloc. De fapt, nu se înțelegea cu soacra mea. Ea îmi creștea copiii. De aici a plecat cu niște discuții în familie. L-am dus acasă. Acolo era singur. Imediat a început cu telefoanele, că nu mă interesează ce mîncîncă, cine-l spală, cum trăiește. Mă suna mereu. Zicea că nu se descurcă. Am încercat să găsim pe cineva care să-l îngrijească în schimbul casei. Greșeala mea cea mare a fost că am acceptat să vindem casa. Și am vîndut-o și a rămas cu cel care a cumpărat-o, urmînd ca peste cîteva săptămîni să vină la București. În urma unor telefoane pe care le-a dat și a unor discuții telefonice avute cu soțorul nu mai putea veni. Așa am ajuns la soluția cu căminul. I-am zis să stea o vreme la cămin. Se uită și discuțiile care au fost și poate îl iau iar la București. Dar el suna mereu, o suna pe soția mea, pe fiica mea. Vorbea 40 de minute cu taxă inversă. Nu-l mai puteam aduce aici.

Filului, devenit bunic, îi scapă o lacrimă. El zice că de 3 ani n-a mai ajuns să-și vadă tatăl. Că i-a lăsat niște bani, dar degeaba că bătrînul i-a bătut, i-a tocat pe toți

Are 31 de ani și nu o duce prea bine cu sănătatea. Și arată cam strimtorat, necăjit chiar, și zice că se descurcă destul de greu. Povestea care urmează i-a creat neplăceri și în familie. Tot mereu era întreat de nevastă pe unde umbla, unde munceste dacă se tot duce la slujbă, dar de adus nu aduce nici un ban. Este electrician și a lucrat la Combinatul Chimic Arad, unde s-a îmbolnăvit și de unde i s-a recomandat schimbarea locului de muncă. A trecut la Energopetrol, unde a lucrat pînă în anul 1985. Dar sănătatea i-a făcut necazuri în continuare si i s-a propus să lucreze la formația 3 Vest Arad, o formație aparținînd de S.U.T. București, aceasta din urmă fiind o secție a I.A.M.R.C.T. București, o întreprindere profilată pe montaj și reparații centrale termice. Maistrul principal al formației de la Arad i-a întocmit adresa de transfer către

Energopetrol, Gheorghe Șerban și-a luat lichidarea de la fosta sa instituție și a venit la muncă. Maistrul Petru Pantea și șeful de echipă Cornel Vanou i-au spus că problema transferului și angajarea se vor rezolva mai tîrziu, că actele trebuie trimise la semnnt la București. Și pînă atunci el să facă bine să muncească pentru că va fi plătit nu de cînd se vor semna actele, ci de cînd a început lucrul. Și Gheorghe Șerban (Calea Aurel Vlaicu, bl. X23, ap. 13, Arad) s-a prezentat la slujbă în ziua de 13 noiembrie, 1985. I s-a făcut delegație și a plecat pe teren fără nici un avans, a bătut localitățile și unitățile arondate punctului de lucru de la Arad, ajungînd la sute și sute de kilometri de drumuri, adunînd un șir lung de delegații cu stampilele unităților în care a efectuat intervenții. De fiecare dată cînd revenea la punct, întrea de angajare și de

leafă. Șeful de echipă Cornel Vanou și maistrul Petre Pantea îi spuneau mereu, nițică răbdare se rezolvă curînd. A trecut o lună de zile și Gheorghe Șerban nu a primit nici un sfînt, N-a primit nici după

O poveste cu muncă, dar fără pîine

doză. „Cei de la punct, maistrul și șeful de echipă îmi ziceau să nu merg la București că se duc ei și îmi rezolvă mai repede. Pînă la urmă n-am mai avut incotro și am plecat la

București. M-am dus la tovarășul inginer Paul Soare, șeful secției S.U.T. de care aparținem. Dînsul m-a întreat de pontaje. Am cerut pontajele de la Arad și mi le-a adus cineva. A doua zi le-am arătat. Dînsul a zis că lucrez de prea multă vreme și nu mă poate plăti din urmă”.

Am lăsat lucrurile să curgă, în speranța că promisiunile făcute electricianului Gheorghe Șerban din Arad vor fi onorate. În fond, a muncit 2 luni pentru întreprinderea sa, a fost corect, și-a îndeplinit sarcinile de serviciu, a plătit din buzunarul său mai multe deplasări și la urmă să nu i se dea un ban, dar nici mulțumesc nu i s-a spus. Cînd, pe 17 februarie, am bătut la ușile I.A.M.R.C.T.-ului din București, în speranța că fusese trecut destul timp ca omul să-și primească banii, am descoperit că inginerul Paul Soare, șeful secției de care depindea punctul din Arad, nici

nu-și aducea aminte de această poveste. Dînsul spunea că munca lui Șerban e nulă pentru că nu era angajat. Cine-i de vină dacă a fost fraier și-a făcut ce i-a zis un maistru care nu avea dreptul? Să-l plătească ala! Ala nu mai e. Și apoi serviciile făcute în cele două luni de muncă n-au fost făcute aceluia, nici unui C.A.P. sau unui magazin, ci chiar întreprinderii. Se poate să muncеști fără să ți se plătească? Se poate, dacă ești fraier!

În discuția pe care am avut-o cu directorul tehnic al I.A.M.R.C.T. București, inginerul Dumitru Meculescu spunea: „E mult să lucrezi două zile fără să ți se plătească, darămite două luni. O să încercăm să plătim. Din păcate n-am știut de această poveste.” Și e povestea unui om simplu, tratată fără respect. Și fără răspundere.

BOGDAN NISIOIU ■

Insoțind echipele
de control al oamenilor muncii

Da, avem probleme. Dar și soluții!

Ochiul mereu treaz al obștii

„Cu privire la modul în care a fost conceput și s-a desfășurat controlul oamenilor muncii, faptele spun totul — au fost cele dintii cuvinte ale tovarășei Silvia Cojocariu, președinta Consiliului județean Galați al Frontului Democrației și Unității Socialiste. Satisfacerea, într-un timp foarte scurt, a unor doleanțe legitime ale cetățenilor, eradicarea unor stări de lucruri care n-aveau nimic de-a face cu etica și echitatea socialistă — iată numai câteva dintre efectele cele mai lesne de constatate ale modului serios în care și-au privit îndatoririle cele mai multe dintre echipele de control”. Aveam să ne convingem de adevărul acestor vorbe constatând că, în urma observațiilor și sugestiilor echipelor de control s-au luat măsuri menite să vină în întâmpinarea cerințelor gălățenilor, să îmbunătățească activitatea din multe domenii. Iată, de pildă, în piața din cartierul Micro 38, nu era suficient spațiu — vara, mai ales — pentru expunerea produselor, ceea ce a condus la extinderea ei, lucrare finalizată în vara trecută; perioada în care, și în zona Mazepa, a fost deschisă, tot la solicitarea cetățenilor, (prin intermediul informărilor echipelor de control) o micropiață. Au mai fost, apoi, reprofilete o serie de magazine, în funcție de spațiul și condițiile de care dispuneau ca și de necesitățile cartierelor unde erau amplasate. Echipa de control și-au adus o însemnată contribuție și în ceea ce privește o cit mai echilibrată repartizare a fondului de marfă. Prin informări prompte, adesea telefonice, ele transmit Consiliului Popular existența unui surplus de produse (cartofi, de exemplu) în cartierul Micro 19 și absența altora (ceapă, mere), care se găseau din abundență în Micro 40, ceea ce conduce, rapid, la rezolvarea situației și, implicit, la buna aprovizionare a cetățenilor. Una din modalitățile de lucru cele mai eficiente s-a dovedit a fi crearea, de către echipele de control al oamenilor muncii, a unor nuclee de opinie publică determinând, între altele, o judicioasă distribuire a bunurilor alimentare, evitându-se, atunci când e cazul, supraaprovizionarea unora dintre cetățeni în detrimentul altora.

Dar nu numai în domeniul comerțului au acționat cu bune rezultate echipele de control, ci și în ceea ce privește modul în care este îngrijit și administrat fondul locativ de stat. S-au putut constata, cu prilejul investigațiilor efectuate, destule nereguli legate de modul în care I.J.C.L. se preocupă de creșterea nivelului calitativ al lucrărilor efectuate, de grija arătată de I.G.L. cu privire la starea apartamentelor, precum și de felul în care cetățenii se achită de sarcinile prevăzute în Legea 5/1973, adică de întreținerea fondului locativ. Au fost luate măsuri ferme privind toate aspectele semnalate, mergându-se până la sancționarea sau înlocuirea unor șefi de sectoare I.G.L., la schimbarea sectoarelor agenților de fond locativ (activitatea anuală de predare-preluare obligându-i să cunoască, în amănunt, starea locuințelor

lor din sector) și, în final, la darea unor teste privind cunoașterea responsabilităților ce le revin tuturor agenților și șefilor de sectoare.

Transportul în comun a fost și rămâne una din marile probleme (dar nu nerezoizvată) ale municipiului Galați. Activitatea economică este concentrată aici în două mari zone, dintre care platforma Combinatului siderurgic adună, zilnic, 47.000 oameni în trei schimburi. Sugestiile și propunerile echipelor de control al oamenilor muncii, fondate pe cele ale cetățenilor, au condus la completarea și restabilirea judicioasă a unor stații și a fixării graficelor de circulație celor mai potrivite. S-a ajuns astfel ca, în numai trei sferturi de oră, să fie preluate, din toate cartierele orașului, toți cei care trebuie să ajungă, la ora de începere a programului de lucru, pe platformele industriale. În zona centrală, unde exista o singură stație, ceea ce conducea adeseori la strangularea circulației, au fost înființate încă două.

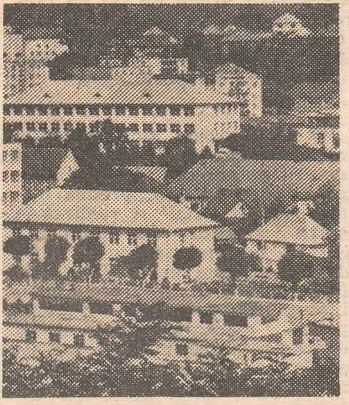
Exemplele de acest gen pot continua — mergând până la verificarea respectării orarelor de consultație de la policlinici (fapt ce a dus la evitarea aglomerațiilor), până la înființarea unei policlinici pe platforma Combinatului siderurgic sau până la ajutorul dat tot mai bunei aprovizionări a cantinelor, restaurant și diversificării meniurilor. Important este însă de văzut ce se află în spatele acestor fapte. Convorbirea avută cu tovarășa Victoria Popescu, prim vice-președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal Galați, a scos în evidență o preocupare aparte pentru modul în care se desfășoară controlul oamenilor muncii, considerat a fi, pe bună dreptate, un factor dinamizator al activității din multe sectoare de mare însemnată pentru întreaga viață economico-socială a orașului. Am aflat, astfel, că — în funcție de perioada din an în care se desfășoară marile acțiuni de control — sint stabilite, pe baza unei tematici elaborate cu grijă, obiectivele principale ale controlului, se efectuează o instruire serioasă, iar controlul se desfășoară cu participarea în cadrul echipelor, atât a reprezentanților oamenilor muncii, cât și a activiștilor Consiliului popular, impuniticilor primarului și reprezentanților inspectoratelor de specialitate. Față de anii trecuți, se poate evidenția, în prezent, o mai bună cunoaștere a legislației de către toți cei care efectuează controlul, precum și un substanțial spor de experiență. Săptăminal, membrii echipelor elaborează informări amănunțite, care sint analizate la nivelul Consiliului popular, iar apoi sint dezbătute împreună cu șefii unităților controlate și urmate de măsuri concrete. Echipa sint trimise în zone precis delimitate, la trei luni aceste zone fiind schimbate. Directorii de unități, șefii diferitelor sectoare sau gestionarii au apoi obligația de a pune în discuția consiliilor de conducere sau a consiliilor oamenilor muncii toate aspectele sesizate de către echipele de control.

Mai mult chiar, atunci când au apărut probleme de importanță majoră (cum a fost cazul controalelor ce au urmărit buna gospodărire a fondului locativ de stat) a avut loc o sesiune deschisă a Consiliului popular, în urma căreia a fost adoptată o hotărâre cuprinzând măsuri concrete de remediere a unor lipsuri și de soluționare a unor propuneri.

Este demnă de remarcat — fapt subliniat de către tovarășa Lavinia Simion, membră a biroului executiv al Consiliului municipal Galați al sindicatelor, — participarea la aceste ample acțiuni a membrilor tuturor organizațiilor ce alcătuiesc Frontul Democrației și Unității Socialiste — comunisti, uteciști, membri O.D.U.S. etc. — ceea ce conferă o bază largă, deplin democratică acestui necesar control.

Transcriem, în încheiere, opinia formulată de către tovarășul Mișu Dobrotă, președintele comisiei județene de coordonare a controlului oamenilor muncii, opinie ce sintetizează, de fapt, modul de acțiune al acestor echipe: „Pe baza și în lumina sarcinilor și orientărilor formulate de către Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, cele peste o mie de echipe ce acționează pe teritoriul Galațiului, cuprinzând mai bine de cinci mii de membri, realizează — în baza unui îndrumar elaborat în mod special la nivelul județului — un control amănunțit, urmărind rezolvarea unor probleme prioritare ridicate de cetățeni. Dialogurile purtate cu oameni de toate virstele și profesiile, analizele aprofundate efectuate ne-au permis luarea de măsuri operative și eficiente. Dezvoltarea democrației muncitorești în direcția soluționării diferitelor aspecte deficiente din viața economico-socială este un proces pe cale de adăncire, un proces pe care îl privim cu atenție, acordându-i importanța pe care o merită, cu adevărat. Pe scurt — cele mai multe dintre soluțiile oferite de conducerea de partid și de stat a județului unor situații care afectau bunul mers al treburilor dintr-un domeniu, sau altul de activitate au avut la bază informațiile primite din partea echipelor de control al oamenilor muncii, purtătoare de cuvânt autorizate ale cetățenilor. Este, deci, de neimaginat luarea unor măsuri pe deplin conforme cu realitatea în absența unei largi consultări cu oamenii muncii și, în special, cu cei desemnați să-i reprezinte în ceea ce privește controlul și, de aici, remedierea unor neajunsuri.”

DAN MUCENIC ■

Semnale recepționate

Pornim de la „Autobuzul” cu un microbuz al întreprinderii însoțiti de membri a trei echipe de control al oamenilor muncii. Oamenii nu-și explicau unde se împotmoleau parțe din propunerile lor, privind unitățile ce urmau să fie controlate, cită vreme le semnalau și în registrele unice de control și le trimiteau și mai departe, respectind circuitul legal.

Aveau dreptate să ridice o asemenea problemă! La Autoservirea din complexul Zetari ultimele două controale ale echipei figurau pe 21 și 25 I 1986. (Controlul nostru avea loc în ultima zi a lui ianuarie). Cu toate acestea nimeni din conducerea I.C.L. Alimentara 5 nu luase cunoștință de sesizările prinse în registrul unic, prin urmare, nici măsurile ce s-ar fi impus nu-și făcuseră apariția. Lucrurile nu se schimbaseră deloc în bine. Dimpotrivă! Descoperim în unitate un adevărat... stoc de portocale. Primiseră pe 24 ianuarie 4.200 kg. La acea dată — constatase și șeful unității, Mihai Frunzache — starea deloc comercială a multor fructe dar gîndise că le va prinde la scăzăminte. Numai că procesul lor de depreciere a continuat. Ne întrebăm și noi și membrii echipei de ce s-a întimplat așa? De ce au fost ținute în depozit pînă la deprecierea lor? De ce i se repartizase unei singure unități o cantitate atît de mare, spre deosebire de altele din același sector? De ce să se meargă pe scăzăminte, chiar dacă legea permite, și nu pe ciștiguri realizate printr-o mai bună gospodărire și desfacere a mărfurilor? — întrebau, pe bună dreptate, membrii echipei de control.

O altă problemă este și starea ambalajelor. Sacii de iută nu se ridică decît după ce se adună vreo 3.000, cifră la care se ajunge acum în trei luni. În vremea asta, rozătoarele, care dau iama din subsoluri, au cu ce se desfăta. Borcanele, vreo 11 mii la număr, stau neridicate de 4 luni de zile, în schimb, există o avertizare foarte serioasă din partea conducerii întreprinderii pentru nerealizarea planului la achiziționarea borcane. Cartoanele de la detergenți se distrug și ele văzînd cu ochii. Tovarășul Pompiliu Tăulescu, șeful sectorului comercial din cadrul Consiliului popular al sectorului 5, ne asigură că problema ambalajelor a fost, în sfîrșit, urnită din loc — acțiunea declanșîndu-se nu de mult timp și începînd cu unitățile care nu aveau spațiu de depozitare adecvat.

Întreprinderea „Tricotajul țajul Roșu” își are o... reprezentanță în Piața Ferentari. E vorba de o rulotă tip automagazin. Am găsit-o și de această dată închisă, lacătul care o ținuta rugînd de atîta așteptare. De două ori au avut „noroc” s-o găsească deschisă, numai că la vînzare nu se afla gesionarul-remizier al „Tricotajului Roșu”, ci nevasta acestuia care, în lipsa soțului, nu le-a dat nici un fel de act spre verificare care să dovedească legalitatea mărfurilor existente

în desfacere. O dată, l-au găsit și pe el dar a refuzat să le pună la îndemină. Spre a descoperi misterul acestei rulate ne-am adresat întreprinderii căreia îi aparține. Șeful serviciului desfacere, Manta Pănciu, rămîne uimit de cele aflate. Ei nu au primit pînă acum nici o sesizare privind-l pe remizerul Ștefan Dencovici (cu toate că echipa a sesizat aceste aspecte); firește, și rulota trebuie să aibă un program fixat, prin înțelegere cu cei de la administrația Pieței Ferentari, după cum, i se pare nefiresc că remizerul lor sau soția acestuia — care nu avea voie să vîndă singură, ci doar să îl ajute — nu au prezentat echipei documentele intrărilor de marfă...

Întîm în restaurantul „Măgura”. După mai bine de o jumătate de oră de așteptare în fața unor mese murdare, cu fețe de masă nescuturate și neschimbate de cine știe cînd, întrebăm o debarasoare cine ne servește. „Nu avem ospătari aici — ni se răspunde — mergeți direct la bufet și cereți ce vreți!” Stela Georgescu, pe post de bufetieră (de fapt, ospătăriță în schemă!), primea marfă. Ne spune scurt că nu are timp să ne servească. Insistăm că vrem ceva cald, eventual niște olte-nești la grătar. Cînd, în sfîrșit, ni se aduc comenzile, ospătărița Stela Georgescu ține să-i anunțe pe toți cei din local că nu se servește la mese. Nouă deci din pricina insistențelor, ni se făcuse o... favoare. Ieșim din haina clienților și începem controlul. Urmărîm, pentru început, condica de prezență. Șeful unității era în concediu de odihnă; Paula Ivan, care-i ținea locul, era plecată, se presupunea că la o sedință; încă un ospătar, Trică Gabriel, era în concediu de odihnă; o muncitoare, Ionică Dumitara, era detașată la „Scăricica”. Erau prezenți în tura din ziua controlului Stănică Eugenia, barman, chemată din concediu de odihnă din lipsă de personal, Ștefan Constantin, ospătar, care venise abia la orele 12, intrucît vine zi de zi, Stela Georgescu, ospătărița-bufetieră și o muncitoare. Să mai amintim faptul că bufetiera avea în grijă și grătarul din fața unității, că celălalt ospătar urma să se ocupe doar cu desfacerea berii și vom înțelege că localul urma să rămînă și după plecarea noastră în aceeași stare de izbeliște în care-l găsisem. Motiv pentru care clienții veneau cu băutura din afară, cu pachetelul de mîncare de acasă, localul devenind o sală de așteptare dintr-o mare gară. Iar ei, cei ai localului, vindeau direct de la bar sau de la bufet, fără boniere. Oricum, marfa primită recent — carne de porc, pastă pentru mici, cîrnăciori oltenești — fusese adăpostită direct în frigiderule de la subsol. Tot acolo, cițiva pui frumoși, îl așteptau pe „seful” să vină din concediu să și-i ia...

În rest, toate bune la restaurantul „Măgura”, cu excepția unei crase lipse de respect față de cei care-i trec pragul!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Trenul cursă de persoane nr. 1588 circulă de la Timișoara la Lovrin. Pleacă dimineața la ora 8 și 10 minute și se întoarce după-amiază, în funcție de posibilități. Cînd pleacă din Timișoara mai ia cu el și citeva vagoane de marfă pe care le lasă pe drum sau le manevrează în gara din Lovrin. Oricum, faptul că adeseori jumătate e tren de marfă, jumătate cursă de persoane nu e un argument pentru asemănarea între vagoanele de marfă și cele destinate călătorilor. Acestea din urmă sint vagoane pentru că sint pe roți și au frînă. Celelalte auxiliare figurează de la caz la caz. Dar mai ales lipsesc. Două geamuri sint și le poți număra. Al treilea a fost. Două uși se închid, a treia, ba. Becuri are? I-am întrebă pe Florian Nemțuț, șeful trenului? Poate că numai din greșeală, a răspuns el. Culmea e că în toate cele 6 vagoane nu

am găsit nici un bec. Și geamuri sparte, cîrpice cu cuițe (e și asta o performanță a Reviziei de la Timișoara), o mizerie demnă mai degrabă de un vagon de marfă și un frig util mai mult pentru un frigider. Și cînd trece prin cîmpia Banatului, trenul cursă de persoane numărul 1588 lasă în urma lui o diră bogată de aburi. De ce nu sare căldură dacă aburi sint? Are, a zis șeful de tren. Dar e frig ca într-o pivniță, am zis eu. Abur dă! Și cu ce folos? Dacă sint eu de serviciu bagă abur că știu că eu scriu în procesul verbal. Nu vedeți cit abur e în jurul trenului? Și totuși e frig! S-au stricat și s-au infundat caloriferele, a zis șeful de tren. Nu e treaba mea, e treaba reviziei. Am încercat să stăm de vorbă într-un compartiment de clasa intii, într-un loc cit de cit mai curat. Era beznă și acolo și doi oameni, infoliți în cojoace se ascun-

deau de frigul care îi găsea fără prea mare greutate. Nu se poate, aici sint organe superioare de control!, a zis șeful de tren. Și ce dacă, să știe, și dinși cum e trenul, dacă tot nu ies din compartimentul de

În fiecare zi, un tren

clasa I. De fapt nici șeful trenului nu mai controla. Ii era prea frig și prin geamurile sparte se strecura zăpada. Nu-și mai făcea de lucru cu crăntănitul biletelor. Ieșea doar prin stații ca să arate impegaiților că este prezent la datorie. Și apoi se adăpostea și el. Pînă la urmă și organele superioare de

control au început să protesteze în legătură cu întreținerea trenului. În fruntea lor era chiar șeful de tren. El o ținea cel mai tare, că vagoanele-s vechi, că nu le mai verifică nimeni, că toate caloriferele sint pietrificate și aburul care se dă ieșe pe la încheieturi și face mai mult impresie decît căldură. Și apoi eu cum să țin în mină un tren cu 7 vagoane de călători și citeva de marfă?

Trenul cursă de persoane 1588 taie Banatul de la Timișoara pînă la Lovrin, Beregsău și prin Jimbolia. Cine are ghinionul să bată mereu această rută are de-a face cu un frigider pe roți, întunecat ca o pivniță și traversînd cîmpia într-un val enorm de aburi, ca un cal năruș care suflă foc pe nări pentru că îngheață pe dinlăuntru. E un spectacol al lucrului demintuală, al nepăsării pe roți. Toți se poartă cu el de parcă l-ar urî, fiind inamicul princi-

pal care trebuie subminat prin spargere, tăiere, descompletare, sau desăvîrșită ignorare. Am încercat s-o luăm metodic, să vedem cum e pregătit la formare. Din păcate, imediat după ce-a ajuns în gara din Timișoara i-au fost schimbate plăcuțele cu itinerarul și a fost trimis la Remetea cu numărul 2248. Dar a doua zi am luat un bilet pentru Baia Mare la un accelerat care se forma în Timișoara și părăsea urbea în jurul orei 15.45. Și acel accelerat arăta ca un personal întors de la Lovrin, ceva mai complet, dar fără nici o urmă de mătură, cu ce lăsaseră în el călătorii din zilele precedente. Abia atunci m-am convins că beleaua venea de undeva de la formarc și revizie, unde de bună seamă cineva se mai întrebă încă, ce-i mai greu, să formezi un om sau un tren de persoane?

CORNEL NISTORESCU ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

● Sint inginer mecanic — ne scrie **Marius Dumitrescu din comuna Jamu Mare, nr. 544, județul Timiș**. Cu nr. A/1249, am depus în 9 iulie 1985 un memoriu la revista dvs., prin care semnalăm unele nereguli de la întreprinderea agricolă de stat Jamu Mare (Timiș). În 17 decembrie 1985 am lăsat un alt memoriu pentru revenire, înregistrat la dvs. cu nr. 11 068. Din nefericire au trecut, iată, 8 luni și nu s-a întreprins nici o constatare la fața locului și nu s-a luat absolut nici o măsură. Ba, dimpotrivă, situația mea s-a înrăutățit vădit în vremea din urmă, datorită unor oameni care vroiau cu tot dinadinsul să mă vadă purtat pe drumuri. De ce tac chiar și factorii de resort cărora le-ați trimis memoriul spre dreaptă evaluare și competență soluționare ?

● Mă numesc **Cătălin Cărare**, în vîrstă de 11 ani, și sint din comuna Lunca Hanului, județul Vaslui. Mama mea, Cărare Maricica, a plecat de-acasă în data de 23 noiembrie 1985 și nu a mai venit nici astăzi. Sintem cinci frați în viață, al șaselea a murit în timp ce mama era plecată. Nici nu știu dacă a aflat trista veste. Tăticul a căutat-o peste tot, dar nu a fost chip să o găsească. Cercetările miliției au rămas de asemenea fără rezultat. Avem mare nevoie de mama noastră și nici nu vă imaginați cât de mult o iubim. Eu și frații mei mai mici vă mulțumim din suflet.

● **Consiliul popular al județului Satu Mare**, analizînd situația inginerului agronom Andrei Gere din Tășnad, a hotărît să-i dea acestuia sansa de a munci șef de fermă într-o unitate a agriculturii cooperatiste. Astfel, conducerea D.G.A.I.A. Satu Mare a aprobat ca Andrei Gere să fie numit șef de fermă la C.A.P. Săuca, cu decizia nr. 8/1986. În același timp, Andrei Gere și-a luat angajamentul că va depune tot efortul pentru a realiza integral sarcinile pe care le are ca șef de fermă.

● **Traian Moldovan, șeful secției de artă a Muzeului județean Maramureș** ne înștiințează că pentru prima oară s-a restaurat clădirea și s-a amenajat la Baia Mare o expoziție permanentă de artă. Așadar, în reședința de județ moroșană s-au asigurat condiții optime pentru păstrarea și expunerea întregului patrimoniu de artă existent în zonă. Sala de prezentare are peste 200 piese de pictură, sculptură, grafică, artă decorativă. Într-un cuvînt, muzeul băimărean se poate lăuda cu o frumoasă tradiție și continuitate în centrul artistic demult recunoscut al orașului de pe malul Săsarului.

● Despre unele nereguli repetate în serviciile către populație ne scriu mai mulți cetățeni. Spicîm din scrisorile sosește pe această temă: **Dorin Chert, Cartierul Roș, str. Sicola nr. 2, bl. F, ap. 22, Iași**: cu bonul de comandă 08117.1985, am dat spre reparare un aparat de radio la centrul de reparat nr. 51 din Cartierul Podul Roș, dar, spre marea mea nedumerire, mai rău mi l-a stricat, descompletînd unele piese; **Mircea Davidescu, str. Turda nr. 129, ap. 16 București**: unitatea nr. 74 de reparat sifoane și autosifoane, aparținînd de cooperativa „Prestarea” din str. Popa Tatu nr. 31, are, ce-i drept, un orar afișat, dar el nu este respectat de către meseriași, cu șeful de unitate în frunte. La a cincea prezentare am făcut convenita observație cu orarul. Știți cu ce m-am ales ? Cu sifonul defect și cu o imbrincire afară din unitate !; **Pintea Mihai din Botosani, alea Liceului nr. 7, bl. B-7, ap. 66**, a dus televizorul la reparat centrul arhicunoscut de reparat televizoare din chiar centrul orașului. În luna noiembrie 1985 a plătit suma de 161 lei. În luna decembrie anul trecut alți 192 lei. În 22 ianuarie curent a achitat 1032 lei pentru schimbarea tubului cinescop. Televizorul a funcționat în total 50 de ore ! Un vecin priceput în ale „măruntaiele” televizorului i-a sugerat ideea că i s-a montat un cinescop uzat ! Responsabilul de unitate, tovarășul Hulenicu, a dat din umeri, neuitînd însă să solicite alți 1032 lei pentru un alt tub cinescop !

● Adresîndu-se revistei pentru a-și clarifica situația profesională, **Mirică Gh. Constantin din Miercurea Ciuc** a fost încadrat la întreprinderea minieră Bălan, iar **Vasile Aciobăniței, din cartierul Drumul Taberei nr. 54, bl. F-3, București**, a rămas în continuare în aceeași meserie de mecanic auto la Autobaza 2 „Transcom” din Capitală, astfel că unitatea mai susnumită — la intervențiile noastre — a revenit asupra hotărîrii și, deci, și a preavizului.

● Situația mea a mai apărut în coloanele revistei dvs., dar cei în drept n-au luat încă nici o măsură. Din cauza unei judecăți nedrepte, pentru o mejdină, cu martori mincinoși — este vorba de un proces civil pentru servitute, posesie și grănițuire, cu Ion Dumitrescu Zaveică din Corabia, str. Florea Geară nr. 46 — am ajuns într-o situație disperată — ne înștiințează **Gheorghe Bălețică, str. Florea Geară nr. 48 Corabia, județul Olt**. Aici nu este vorba de casa mea, construită încă în anul 1928, și nici de cei 30-40 cm de pămînt cit măsoară în lățime mult discutată mejdină, ci este vorba de o acțiune profund părtinitoare și nedreaptă. Prin relațiile sale, I.V. Zaveică a ajuns să-mi ținuiască în scinduri două geamuri — singura noastră sursă de lumină naturală.

● Ingerul **Horia Liviu Pop din București, Cartierul Colentina**, aduce câteva detalii lămuritoare cu privire la „Teiul Unirii” din comuna Băsești, numit și teiul lui badea George. Sint interesante cîteva date biometrice ale acestui arbore-coloș: circumferința trunchiului 4,13 m, înălțimea 40 m, iar circumferința coroanei 55 m. Are venerabila vîrstă de 200 de ani și este socotit monument al naturii. Aici, în Dealul Malului, la vie, se întilneau adesea frunții mișcării ardelenne pentru emancipare națională. Profesorul **Ioan Nădișan din Baia Mare** consemnează că memorabila zi de 1 Decembrie prilejuiește evocarea momentului solemn al Unirii prin vizitarea arborelui-monument cu atît de semnificative rezonanțe istorice. De altfel, printr-o descindere la fața locului ne-am convins de cele relatate, notînd în plus că în chiar curtea casei lui „badea George” au fost plantați 5 castani de către Ioan Rațiu, Vasile Goldis, Dimitrie Comsa, Vasile Lucaci și, firește, George Pop de Băsești, intelectual de frunte care și-au închinat viața pentru înfăptuirea nobilului legămint de la Alba Iulia, din 1 Decembrie 1918. Unirea tuturor românilor într-un singur stat național unitar. Dar despre George Pop de Băsești și idealul unității naționale vom reveni, probabil, într-un reportaj viitor.

● Prîmim de la **Ministerul Sănătății** răspuns la scrisoarea Elenei Pastramă din satul Malu, județul Giurgiu: în legătură cu starea dv. de boală, în urma cercetărilor întreprinse de către organele Direcției sanitare județene Giurgiu, vă comunicăm că, la data de 23 ianuarie 1986, o comisie de medici specialiști v-a examinat clinic și a analizat documentele medicale prezentate. Intrucît suferința dvs. necesită investigații suplimentare, comisia a hotărît internarea la Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă București.

● Incerc să nu flu vehementă și să-mi păstrez pe cit posibil și simțul umorului — ne scrie **Constanța Băciut din Brăila**. Iată ce surpriză ne oferă I.M.P.P.F. Galați. Într-o cutie de FIDEA CU OUA, care poartă mențiunea interesantă „fragil”, găsești tot ce vrei și ce nu vrei, dovadă că la respectiva unitate este slab controlul C.T.C. Mai mult chiar, respectivul produs are termenul depășit.

● Profesorul **Ioan Bătea, str. Abrud nr. 18, ap. 12, Timișoara**, face cîteva referiri la gramatica tradițională și la cea transformățională. Nu există o istorie a lingvisticii — relatează dumnealui — care să sugereze ori să demonstreze că gramatica e aceeași de la Aristotel încoace !

Asemeni altor științe, gramatica s-a schimbat neconștient, semănd tot mai puțin cu gramatica anticității europene. Completările ori limpezirile aduse gramaticii tradiționale au fost pînă acum de natură distribuțională ori transformățională. Rezultatul fiind o gramatică actuală, suplă, modernă, despre care nu se poate spune cu precizie cit este tradițională și cit transformățională. Aceleași păreri le împărtășesc și profesorii **Ion Mihai din Pănești (Vrancea)** și **Cornelia Bala din orașul Carei**, ultimul aducînd completarea: în gramatică nu există cîteva care să dețină monopolul părerilor juste și neamendabile, intrucît chiar Gramaticii Academiei i s-au adus unele completări. Disputele dintre lingviștii clujeni și bucureșteni au intrat deja în tradiție. Este însă cit se poate de adevărat că în gramatică nu și au defel locul argumentațiile lipsite de logică și acoperire științifică. Ca oricărui om de știință gramaticianului i se cere disciplină și rigoare științifică.

● Prîmim de la **Direcția asistenței medicale din cadrul Ministerului Sănătății**: în legătură cu scrisoarea lui Ioan Petrea din Albac, vă comunicăm că, în colaborare cu Direcția sanitară a județului Alba, s-au luat toate măsurile necesare pentru internarea bolnavului în Spitalul de recuperare din Cluj-Napoca și apoi într-o stațiune balneară.

● **Ioan Grigore din Tirgoviste, alea Renașterii, bl. 13, ap. 51**, s-a prezentat la ghișeu Oficiului P.T.T.R. 7 din Tirgoviste pentru a-și reînnoi abonamentul la revista „Flacăra”. Oficianta nu numai că l-a privit de sus și i-a răspuns impertinent că e treabă de poștaș, dar i-a condiționat abonarea, adică, va fi abonat la revista „Flacăra” numai dacă se va abona și la alte publicații pe care el nu le dorea.

● Pornind pe urmele scrisorii lui **Alexandru Davidescu din Pitești**, care ne relatea că în restaurantul „Național” din București a fost „ciupit” cu 15,50 lei în plus la nota de plată și că ospătarul a fost ireverențios, iată-ne în ziua de 10 februarie a.c., la orele 18,30 făcînd o scurtă „escală” la „Național”. De reținut, local categoria Lux. Nici nu a fost nevoie de multă așteptare pentru a asculta, în plin public, cum Florea Marinică a adresat cuvînte jignitoare kolegi sale Boierescu Maria, cuvînte triviale pe care hirtia le repugnă. Sintem curioși să aflăm ce fel de măsuri vor lua cei doi șefi de unitate — Emil Constantinescu și Nicolae Caramehai — împotriva unui atare comportament.

● Numeroase sint scrisorile care ne cer lămuriri în plus despre extractul fluid de gimpe (Xanthium sp.), produs numit ADENOSTOP și realizat de către un grup de cercetători clujeni în frunte cu conf. univ. dr. Pavel Petcu de la I.M.F. Cluj-Napoca. Redăm cîteva dintre însemnările decupate din prospectul medicamentului care, deocamdată, se află în micro-productia Laboratorului galeinic din Cluj-Napoca: Se administrează de trei ori pe zi cite 30 de picături, cu 30 de minute înainte de principalele mese. Extractul fluid de gimpe se diluează în 30 ml apă potabilă, se bea, iar după aceasta se mai consumă 150—200 ml apă. În timpul tratamentului se vor evita: sarea (admisă doar 4 gr/zi); de asemenea, nu se vor consuma produse cu un conținut piperat, iute, acru, nu se vor consuma roșii, bulion, bors, lapte acru, sana, citrice (sau orice alte fructe acre), precum și răcoritoare din conservante. Durata tratamentului este de 6—18 luni în adenomul de prostată; 3—5 luni în prostatite și cistopielite. Bolnavii care suferă de colite de fermentație vor lua medicamentul în 6 reprize

a cite 15 picături pe zi, înainte de mese.

● **Consiliul popular al orașului Mizil** ne răspunde cu privire la consemnarea „Un elev premiat la Olimpiada de matematică se mai joacă cu bărcuța ?”: în adevăr, cele semnalate s-au confirmat. Pentru a evita în viitor situații de acest gen, s-a dispus celor două lucrătoare ale librăriei în cauză să nu mai facă asocieri nejustificate de mărfuri și să respecte prevederile legale privind activitatea din comerț, în sensul de a nu condiționa vînzarea unor produse de cumpărarea altora.

● **Mihai Marton, Florica Malinaș, Rozalia Budai, Ștefan Boloș, Precum și alți cetățeni din comuna Braniste, județul Bistrița-Năsăud**, ne semnalează comportamentul necorespunzător, de-a dreptul huliganic, al lui Albert Francisc (Braniste nr. 58). În stare de ebrietate, el a lovit în mai multe rînduri persoane nevinovate. Pentru o astfel de lovire și alte abateri grave a fost condamnat 6 luni închisoare. Discutînd cu conducerea comunei, ni se confirmă că, într-adevăr, un astfel de element turbulent este un real pericol pentru liniștea și securitatea oamenilor pașnici. Așteptăm ca organele de drept să ia urgente măsuri pentru a readuce liniștea și buna conviețuire la Braniste.

● Prîmim din partea **consiliului popular al județului Mehedinți** răspuns la scrisoarea **Hedinei Păcuraru din Orșova**: în urma măsurătorii, s-a stabilit că Paulina Păcuraru folosește suprafața de 2,47 ha teren finețe și vie, Constantin Păcuraru 1,47 ha, iar Ioan Păcuraru suprafața de 0,88 ha. Deci, în total, o suprafață de 5,09 ha, cu 1,02 ha mai mult față de cel consemnat de declarații în registrul agricol. Au fost luate măsuri de înregistrare și impozitare a terenului în suprafața reală.

● Felurite sint, din păcate, și modalitățile de a compromite un om. Că omul își construiește viața cu trudă, cu migală, cu toate cele bune ori rele ale vieții, este știut. Vă fac propunerea — ne scrie profesorul **Aurel Murgan din Satu Mare** — să inserați în paginile dvs. de sorginte socială din cînd în cînd și cazuri de martori mincinoși, a căror număr în loc să scadă, sporște. Vă previn că nu este vorba de un caz particular, ci este vorba de unele observații desprinsе din discuțiile cu prietenii juristi. Acești martori mincinoși se tocmesc pentru cîteva sute de lei și, prin acțiunile lor injositoare, degradante, pot compromite un om, pot anatemia o viață de om. Categoria aceasta infimă și infamă, plevușca aceasta socială, această drojdie a societății, cum i se mai zice, liota aceasta de martori mincinoși trebuie negreșit stîrpită. Legea pedepsește cu pînă la 5 ani înfrățirea de mărturie mincinoasă, însă rare sint cazurile de pedepsire exemplară a martorilor mincinoși.

● **Iosif Mandache, Al. Munteanu, Constantin Ștefănescu, Zamfira Raicu, Gheorghe David și Ion David din Vălenii de Munte (Prahova)** ne roagă să intervenim pe lîngă factorii județeni de resort pentru a proteja zona de nord a orașului montan, începînd cu chiar bulevardul Nicolae Iorga. Sint case arătoase, recent construite, iar cele vechi poartă însemnele unui stil arhitectural montan, deci, poartă pecetea tradiției. Proiectul de sistematizare — ne scriu vălenienii — ar fi util să poarte sigiliul tradiției pentru această frumoasă așezare de pe Valea Teleajenului.

● **Pictorul Vasile Pop Negreșteanu din București** ne adresează cîteva fraze de suflet despre Ansamblul „Maramure-

șul” din Baia Mare, cu o mențiune specială pentru orchestra dirijată de Alexandru Viman. Zilele acestea s-au aflat în București pentru înregistrări la Radio, T.V. și la Casa de discuri „Electrecord”. Înregistrări s-au făcut cu apreciații cîntărești de muzică populară: Dumitru Sopon, Maria Marcu, Gheorghe Turda și Frații Petreșcu. Dintre maramureșeni au fost invitați în fața microfoanelor doi soliști de real talent și de frumoasă perspectivă solistică: Grigore Leșe Oprîș din Lăpuș și Anghelina Tamaș din Borsă. Dintre rapsozi și instrumentiști s-au impus: Ioan Pop, Valer Pipas, Vasile Serea, Gheorghe Soponaru și alții. Urîndu-le succes, să-i regăsim cit mai curînd — prin lungimile de undă ori prin discuri originale — în casele noastre !

Pagină realizată de **DORIN SĂLĂJAN**

Poșta redacției

● **Matei Sevastița — com. Brazi, jud. Ialomița**: După absolvirea treptei I de liceu, puteți să vă prezentați cu fiica dv., pînă la 20 iunie a.c., la Comisia județeană de orientare și diagnostic pentru stabilirea meseriei pentru care este aptă.

● **Vasile Maria — București**: Direcția asistenței medicale din cadrul Ministerului Sănătății a luat legătura cu Direcția sanitară a județului Iași pentru internarea dv. la Spitalul de recuperare Iași. ● **Vasile Georgeta — București**: Sotul dv are dreptul să solicite locuința la întreprinderea unde este încadrat. ● **Ababei Dumitru — com. Scheia, jud. Iași** — Pensia dv. a fost corect stabilită, conform actelor normative în vigoare, la 1 mai 1975.

● **Constantin Domnica — București**: Nu puteți fi pensionată de boală dacă nu sinteți încadrată în muncă. ● **Efetenie Petre — București**: Aveți dreptul la concediu de odihnă. ● **Coffas Simion — Toplița**: Radioteleviziunea Română. ● **Andrei Viorel — Bacău**: Încercați la Editura Junimea din Iași. ● **Morun Vasilica — com. Schela, jud. Galați**: Răspunsul D.P.M.O.S. este conform legii. ● **Procopie Virgil — Craiova**: Adresați-vă Oficiului farmaceutic Craiova, str. Tabaci nr. 3. ● **Pop Sorin — Baia Mare**: Numai după ce veți sustine examenul de bacalaureat. ● **Zbirnea Pavel — com. Cudalbi, jud. Galați**: Dacă boala de care suferiți se încadrează în gradele I sau II de invaliditate. ● **Constantin Lucia — com. Asău, jud. Bacău**: Soluția e simplă: abonați-vă la revista dorită prin oficiul poștal. ● **Safir Vasile — București**: Adresați-vă cu cerere întreprinderii respective. ● **Panaitescu Constantin — Piatra Neamt**: Dacă nu a trecut termenul legal de un an de cînd a rămas definitiv ultima hotărîre, adresați-vă din nou Procuraturii Generale. ● **Galea Maria — com. Roșia, jud. Bihor**: Schimbul de teren între consiliile populare nu este supus cenzurii instanțelor judecătorești. ● **Berezovski Simion — București**: Potrivit Legii 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială, persoanele incapabile de muncă, datorită vîrstei sau bolilor cronice, invalizii și deficienții de toate categoriile, lișiții de mijloace proprii de existență și care nu au sustinători legali, beneficiază, în condițiile prevăzute de lege, de ajutor social sau de îngrijire în instituțiile de ocrotire și asistență socială, precum și de alte forme de asistență socială. În ce vă privește, urmează să vă adresați D.P.M.O.S.-ului din str. Gutenberg nr. 1, cu o cerere pentru internarea fiicei dv. într-o unitate de asistență socială.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

O nouă campanie europeană

Poate că și în asta constă una din atracțiile irezistibile ale fotbalului: că a fost și a rămas o poveste fără sfârșit, mereu reînnoită! La o oră la care multe echipe (păcat că nu și a noastră!) își fac planuri peste planuri în vederea mondialelor din Mexic, iată că, vinerea trecută, întreaga suflare fotbalistică a bătrânului continent și-a îndreptat privirile către opera din Frankfurt pe Main, unde s-a efectuat tragerea la sorți a grupelor preliminare pentru turneul european din 1983. Că s-a tras la operă, ceea ce i-a determinat pe unii să forțeze tot felul de apropieri savante între artă și sport (care există, dar nu aici!), ni se pare că a avut mai puțină importanță. A contat însă, mai mult decât altădată, modalitatea strictă, riguroasă, în care s-au stabilit urmele valorice, căutând să se elimine, și eliminându-se chiar, orice subiectivism: s-au introdus pe calculator toate rezultatele oficiale (C.E. și C.M.) din ultimii ani ale celor 32 de formații înscrise, care s-au văzut repartizate în 7 grupe, 3 cu câte 4 echipe, 4 cu câte 5. Menționând că numai prima clasată (indiferent de numărul formațiilor din grupă) obține dreptul de a juca la turneul final (la care R.F.G. e calificată din oficiu), pină și campionia europeană en titre, Franța, participând la preliminarii (ceea ce nu se întâmplă cu campiona lumii, care merge direct la C.M.), să reamintim că echipa României face parte din grupa I, avind de înfruntat, de pe a doua poziție valorică (dovadă că fotbalul nostru a urcat câteva trepte în ierarhia continentală!), reprezentativele Spaniei, Austriei și Albaniei.

O grupă deci de 4. O grupă „mică”, fără ca asta să însemne neapărat (după opinia noastră) un avantaj. De ce nu? Tocmai pentru că uneori echipa cea mai prost cotate, din ultima grupă valorică, te poate ajuta (sau incurca!) într-o competiție de lungă durată, cum s-a și întâmplat cu Cipru care (în precedentele calificări, în serie cu noi) a luat cîte un punct mare Cehoslovaciei și Italiei, facilitând

trind într-un fel ascensiunea tricolorilor spre Euro '84.

Sigur, în ceea ce-i privește pe viitorii noștri adversari e prematur de judecat. Nu doar după urnă și după „cartea de vizită”, vicecampionă a Europei la zi, cit după, în general, clasa ei. Spania pare favorita grupei. În meciuri directe (9), palmaresul îi e ușor favorabil, ibericii fiind creditați cu trei victorii, față de două ale noastre (și patru egalități). Numai că după acel 0-6 din 1962 (Madrid), raportul de forțe s-a echilibrat sensibil, scorurile fiind edificatoare: 3-1 (București) în 1962, 1-1 (Madrid) și 2-2 (București) în 1975, 0-1 (Valencia) în 1978 și 2-2 (Craiova) în 1979, 1-0 (București) și 0-2 (Madrid) în 1977, cu excepția ultimei „duble” (contând pentru C.M.) restul partidelor disputându-se în preliminariile europene. De altfel, singura confruntare desfășurată pe teren neutru, la Euro '84, a consemnat tot o egalitate, 1-1 (Saint Etienne), la care și-a adus contribuția, vă mai reamintiți?, și acea uriașă ratare a lui Rednic! Îndrăznim să afirmăm că, deși vicecampionă continentală și, mai nou, calificată la Mexic, echipa Spaniei n-are de ce să ne sperie! Am mai bătut-o și, ca să zicem așa, nu vedem de ce n-am mai bate-o! De o precauție însă trebuie să ținem seama: de faptul că, invariabil, de cîteva ani, Spania obține calificări prețioase în extremis, fie prin scoruri neobișnuite (12-1 cu Malta după 1-0 la pauză?), fie prin șansa unor rezultate indirecte (Tara Galilor - Scoția 1-1). Numai că, vorbă veche, nici ulciorul nu duce de multe ori la apă! Gîndind așa, adică bine, Mircea Lucescu, prezent (alături de vicepreședintele F.R.F., Mircea Pascu) la tragerea la sorți, n-a răspuns invitației federației spaniole de a fixa la Madrid „finalul” partidelor din preliminarii, această operație căzînd în sarcina austrieților, reprezentanții celor 4 foruri interesate urmînd a se întîlni la Viena, în 3 martie.

Mergînd mai departe, să

scriem cîteva cuvinte despre echipa Austriei, cu care nu ne-am întîlnit niciodată într-o întrecere oficială, toate cele 3 partide disputate pînă acum (0 2 1 3-6) avînd caracter amical: 1-4 (Viena) în 1924, 1-1 (Linz) în 1968, 1-1 (Craiova) în 1972. Deși cu oarecare prestigiu internațional, reflectat și prin participările la mondialele din 1978 și 1982, formația austriacă (încredințată de cîteva timp cehoslovacului Elsner) pare într-o prelungită eclipsă de formă și rezultate, ea traversînd (prin renunțarea la Koncilia, Pozzey, Krankl etc.) o perioadă de schimb de generații. În privința ei, sîntem de acord cu Mircea Lucescu care aprecia că „fața de Austria, pornim cu șanse egale”.

Ar mai fi outsiderul grupei, Albania, pe care o recomandăm mai ales recentul și surprinzătorul 2-0 cu Belgia. O echipă, se știe, tenace, ambițioasă, capabilă să se autodepășească pe teren propriu și cam atît! Chiar dacă în progres, cu o formație de tineret pătrunsă în sferturile C.E., fotbalul albanez n-ar trebui, în mod normal, să ne pună probleme, mai ales că tricolorii au de purtat și un palmares net favorabil: 7 victorii din 10 partide. În ultimele confruntări, tricolorii au învins de fiecare dată: 2-1 (București și Tirana) în 1971 (J.O.), 2-0 (București) în 1972, 4-1 (Tirana) în 1973 (C.M.).

Asupra acestei ediții a europeanilor, ce abia urmează să înceapă, vom mai avea firește prilejul să zăbovim. E greu de precizat, și nici nu e încumetăm s-o facem, dacă sorții ne-au suris. De acum depinde în primul rînd de noi, de modul în care, cu mai multă responsabilitate și cu mai multă dăruire, fotbalistii tricolori vor ști să abordeze fiecare partidă, evitînd surprizele neplăcute de genul celui dureros (și difcil de șters din memorie) eșec din meciul cu Irlanda de Nord. Orice capăt de drum, cum a fost ratarea Mexicului, e și un început de drum, cum sînt europenele 1983. Pe acesta, fotbalul românesc are datoria să se reabiliteze și să confirme. Ii stă în puteri.

VIDIU IONIȚOIA

La peluză

Obiectivul nostru...

Uf!... Nu e deloc ușor să puși mina pe adevăr și să-l faci să vorbească!... Sorții au fost blinzi cu noi, îți zici, și imediat te gîndești că de fapt rolul care ne convine cel mai mult este cel de buturugă mică și că pe noi surisul destinului ne-a întîmplat întotdeauna. Sigur, surisul este doar schițat și înșelător. Dacă șansele noastre ar fi fost mai mici în grupa cu Portugalia, Elveția și Italia, nu înseamnă că de acum putem răsufla ușurați. Cînd cu măsurile Europei, echipa lui Lucescu are chiar și în grupa noastră șansa a doua. Europa nu ține seama de iubirile noastre. Judecata ei este computerizată și orice computer acordă prima șansa Spaniei. Firește, visăm și noi la fel cu toți outsiderii de pe continent ca de data asta, în piesa care abia se pune în scenă să jucăm, în sfîrșit, rolul Dăneșului de la ediția trecută. În toamnă, am fost la un pas. Dar la un pas au mai fost și alții, să nu ne lăsăm înșelați de orgoliu. Deosebirea începe cînd pasul acesta trebuie făcut.

S-a spus la precedentă ediție că pentru noi europenele nu sînt decît o etapă de trecere spre Mexic. Așa a fost, mai puțin amănunțit că n-am ajuns în Mexic. Ne pregăteam apoi să intrăm în competiție cu cele mai bune echipe din lume și am exultat de bucurie și ne-am pus pe seale în cap fiindcă am remizat cu Anglia la noi acasă. A urmat meciul cu Irlanda de Nord, fiindcă întotdeauna ur-

mează un meci cu Irlanda de Nord.

Ne credem îndreptățiți să fim optimiști fiindcă nu putem uita Bratislava sau Sto. Pölten... Faptele dovedesc însă că echipa de atunci s-a urcat pe creasta valului unei echipe de ciab și s-a prăbușit o dată cu acesta. Putem să învingem Spania la Madrid?... În cazul că Spania învinge la Viena, putem învinge la rîndu-ne Austria la Viena... Teoretic, da!... Practic însă, întrebarea trebuie să sune altfel: Poate Mircea Lucescu să alinieze pînă în toamnă o echipă care să învingă Spania la Madrid...?

Dacă începem să numărăm iarăși mărunțișul din buzunare și să gîndim un punct la Madrid și poate o surpriză la Viena și așa mai departe pe arma contraatacului nu vom face decît să croim puchinos haina pentru gala finală. Părea mea este aceeași de ieri: echipa trebuie gîndită și pregătită, pentru a cuceri titlul de campionă a Europei și să fim triști dacă nu vom reuși decît locul al treilea, al patrulea... Numai astfel calificarea poate surveni în chip necesar și firesc. Năzuind astfel, alta e înălțimea curajului de la care judecăm lucrurile, altele sînt măsurile care se impun, altul este efortul pe care trebuie să-l gîndim, altele sînt prejudiciile pe care trebuie să le învingem, alții sînt actorii care trebuie să interpreteze rolurile principale...

Plecăm din start cu sansa a doua. Computerele și-au spus cuvîntul lor care num i rareori este infirmat de excepții care mai tirziu se dovedesc a fi însăși regula. Nu-l putem păcăli, strecurîndu-ne printre date, ci doar pregătindu-ne să devenim regula pe care mai tirziu o va recunoaște lumea întreagă. Obiectivul nostru trebuie să fie deci titlul de campioni ai Europei.

NICOLAE CRISTACHE

Simultanul campionilor la Lugo

Nimic nu poate fi mai interesant într-o localitate în care activitatea sahistă competițională nu mai excelează (comparativ cu alte discipline sportive) decît o acțiune publicitară de amploare pentru recîștigarea

lubititorilor sportului minții. Lugo, oraș atîdată cu bogate tradiții sahistice, a dat echipei României doi jucători de talent, pe Adolf Pichler și pe Constantin Raina, care ne-au reprezentat cu cinste la Olimpiada din 1936. Tot în cercurile de șah de pe malurile Timișului s-a dezvoltat personalitatea sahistă a prof. dr. doc. Pius Brinzeu, a prof. univ. Virgil Schiopescu, doi animatori ai mișcării culturale și sportive bănățene, a maestrului internațional Ioan Mărășescu. Dar trebuie spus că în ultimul timp concursurile de șah au fost mai rare și, ca urmare, rezultatele au scăzut. Din dorința amplificării activității pe eschier, Comisia județeană precum și CJEFȘ Timiș au organizat la Lugo, într-o frumoasă duminică a lunii februarie, simultanul campionilor. Într-o atmosferă de adevărat

festivă, s-au adus elogii celor care s-au impus în activitatea competițională, s-au subliniat meritele și strădaniile lugojenilor în depistarea și creșterea de tineri jucători. Cu sincere aplauze a fost întîmpinat cuvîntul rostit de primarul municipiului, Gheorghe Leucuța, care, la începerea simultanului, a anunțat și deschiderea noului Centru de șah al orașului.

La simultanul campionilor, marele maestru internațional Mihai Șuba și semnatura acestor rînduri au înfruntat 25 sahisti locali. Cu toate că simultanul s-a desfășurat la concursul de... public cu prima etapă a divizei A a campionatului național al seniorilor la lupte greco-romane (gazdele iesind victorioase în cele două meciuri susținute), sala de șah s-a bucurat de un numeros public. Peste 200 spectatori au urmărit cu

mare atenție cele aproximativ 1000 mutări efectuate, comentînd cu voce joasă, fără a deranja, combinațiile ce au „trăit” o clipă. La fel ca și în finala campionatului național desfășurată la Timișoara la sfîrșitul lunii decembrie, Mihai Șuba a demonstrat că totdeauna este setos de victorii. Jucînd în atac într-o manieră tactică excepțională, la capătul a mai bine de trei ore de luptă, marele maestru de la AEM Timișoara a stabilit un rezultat excelent: 15 victorii și o remiză, egalitate smulsă de Vasile Cheran. Campiona națională a înscris 6 victorii, a remizat cu Ioan Mărășescu și Camilo Totros și a suferit o înfrîngere în fața lui Iosif Wolf.

Discuțiile infiripate după simultan, comentariile sahistice au demonstrat că, victorioși sau învinși, cei prezenți la simul-

tanul campionilor României au cunoscut clipe de satisfacție și relaxare. Îmbucurător este, la Lugo, sprijinul pe care activitatea sportivă de performanță îl primește din partea organelor de partid și de stat. Există dorința de-a se acționa pentru ca șahul să prospere și să cîștige un loc în inimile lugojenilor, sidoma celui de care se bucură luptele greco-romane. David Aurel, președintele Consiliului municipal pentru educație fizică și sport, precum și iubitorii șahului din localitate au invitat pe simulanțiști și, prin ei, și pe alți jucători din loturile naționale să vină la Lugo, oraș în care mișcarea sahistă promite o mare dezvoltare. Să-auzim de bine și, mai ales, să-auzim cît mai repede despre Centrul de șah lugojan!

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

Erou anonim

După ce a parcurs, cu mii de precauții, cei 50 de km de drum acoperit cu zăpadă bătorită, gheață, alterînd cu porțiuni de șosea unde șleaurile adînci făceau calea aproape impracticabilă, șoferul microbuzului a scos un oftat de ușurare cînd în parbriz au început să strălucească razele unui soare care aducea în suflet speranță, optimismul. La bucuria stîrnită de soare se adăuga cea a unui drum curățat complet de zăpadă, cu asfaltul negru și perfect uscat. Omul a oprit la un loc de parcare și s-a dat jos din mașină, scoțînd din buzunar o basma portocalie, cît un prosop, cu care, calm, metodic, a început să-și ștergă fața de broboane de sudoare ce se prelingeau șiruri, șiruri.

„Colega, l se adresează un tînar blond, cu ochi albaștri, mitel de statură, slăbuț, dar cu o privire ageră, inteligentă, îți propun ceva util: să facem un schimb de experiență. Eu să-ți povestesc cum e drumul din direcția din care vin, iar dumneata să-mi istorisești ce am de pătîmit pe șoseaua pe care ai parcurs-o. Îmi dau seama, după modul cum arată microbuzul du-

mitale, zăpada înghețată de jur-împrejur pînă și pe marginile parbrizului, spatele mașinii, cu lămpile de semnalizare cu tot, blindat de zăpadă bătută, că nu ți-a fost ușor. O spun pînă și nutrițele chinute ale copiilor pe care îi transporti în mașină. Ce mă miră, însă, mult e că în ciuda gerului crunt de afară, a atmosferei din microbuz, care nu-i ca în luna iulie, dumneata îți tot ștergi transpirația exact din clipa în care ai coborît din mașină!” Cel interpelat continuă să-și frece obrazul cu basma, dar broboanele apar din nou. Nu răspunde nimic. Apoi, după cîteva momente, timp în care admiră cerul azuriu și soarele vesel, îi răspunde: „Confid de 25 de ani, dar așa ceva nu mi s-a întîmplat. Nu credeam că apuc să mai văd soarele, după ce-am pătîmit. M-ai întrebă de ce sînt transpirat? De eforturi și, de ce să nu recunosc, de emoție. Nu uita că în mașină am 15 copii, soși cu greu dintr-un autobuz pe care l-am găsit înzăpezit în plin cîmp. Șoferul autobuzului, aici de față, pur și simplu, la un moment dat nu mai știa dacă merge pe șosea ori pe ogor. Noroc că a nimerit pe un drum lateral, și a avut inspirația să nu se îndepărteze prea mult, că nu-l mai observam. Viscerul ne înfășura ca o pînă albă, de nepătruns, împingîndu-ne cu mii de ace și parcă ne trăgea în sus. Pe copii l-am dus, cîte

unul, în brațe. Nu se puteau ține pe picioare, atît de puternică era viforîța. Ne-a doborît și pe noi, oameni mari, vorba aia. Jumătate din drumul de la autobuz la mașina mea îl făceam de-a bușilea. Mă îngrozeam la gîndul că voi rămîne undeva întroienit, cu micuții ăștia neajutorăți. Cîșiva au început să plîngă. Am reușit, prefăcîndu-mă vesel, să-i potoleșc. Nu realizau, săracii de ei, pericolul prin care treceau.”

Apoi ne-am trezit că stratul de zăpadă se micșorează, vîntul slăbește și, uite-ne, după o noapte de infern, cu soarele în față și cu o șosea ca-n plină vară!”

„Eu, dragă colega de breaslă, am mai puține să-ți spun. Ți se deschid în față 35 de kilometri pînă la municipiu, curățîți lună. Eu, în schimb, mă pregătesc să înfrunt nămeții răscolite de crîvăț. ARO-ul cu dublă tracțiune, care înaintează precum tancul, nu mă va face însă de rușine, sînt sigur! Ai însă grijă, după o noapte de chin și nesomn, să nu ațipești la volan. Razele astea splendide ale soarelui au avantaje, dar îl și aduc uneori pe „Moș Ene” pe la gene, pătîlîndu-i mai ales pe cei extenuați!”

„Mersi, îți doresc să ajungi cu bine la destinație, ai sculă bună, te descurci!” „Și cu, ție, la fel!” „Altă viață! Ce înseamnă o

șosea bună. Apare imediat și buna dispoziție. Ia cîntați voi ceva frumos, copii! Vă propun un cîntec pe care-l știe toată lumea: „Vine, vine primăvara”. Curînd, glăscioarele copiilor, la început puțin cam răgușite, altele timide, s-au reunit și au cântat curaj. Au cîntat melodia o dată, apoi încă o dată. „Copiii îmi dau bună dispoziție și putere. Tot ei mă ajută să nu ațipeșc”, își spunea șoferul microbuzului de pe care gheața și zăpada începeau să fie învinse de razele soarelui.

Totul parea în ordine, pînă cînd mașina, parcă rămasă fără direcție, a început să lungească spre marginea drumului. Cu greu, experimentatul șofer a reușit s-o repună pe traiectoria inițială. A tras pe dreapta, la vreo sută de metri de locul unde evitase perifa capcană. Copiii nu sesizaseră pericolul. Cîntau în continuare. „Să nu fi observat din cauza oboselii pata de polei”. El începu să examineze asfaltul șoselei. Lucrurile s-au clarificat curînd: nu era vorba de gheață, ci de altceva. Probabil, din neglijența unui șofer sau tractorist, pe drum, se scursesese niște motorină. Urmele duceau undeva, spre comuna din apropiere. „Treaba mea cea mai urgentă nu-i să caut unde duc urmele, ci să semnalizez primejdia mare care s-a ivit pe șosea.” Bărbatul, în mină cu cele două

triunghiuri reflectorizante, o la la fugă spre pata maronie care se întinde insidiosă pe o porțiune bunică de șosea. Nu apucă să ajungă la capătul ei, că aude trei buburiti surde. O camionetă, un ARO și o autodu-biță. Toate trei au și făcut cu- noștință cu tulpina unui stejar bătrîn, aflat nu departe de șosea. Fugă, fugă mai departe. Așază triunghiuri cu mișcări repezi și spot, cu broboada portocalie, transformată ad-hoc în fanion, semnalează pericolul, tuturor celor care se îndreaptă spre pata buclușă. Cei avertizați întrebă curioși: „Ce-i, ce s-a întîmplat, doar drumul e curat?” „Mergeți foarte încet, e motorină pe șosea!”

Microbuzistul (m-a rugat să nu-i dezvălui nici măcar prenumele) a salvat de la îngheț, ori poate chiar de la moarte, 15 copii și cîteva zeci de mașini de la accident. Tot el a dat primul ajutor celor doi tineri cu picioarele fracturate, victime ale coliziunii ARO-ului cu pomul. Cei trei șoferi au căzut la testul, nu ușor, pe care l-a trecut cu brio, microbuzistul, în ciuda nopții nedormite și a chinurilor suferite.

Un erou care a dorit să rămînă în anonim. Să-i mulțumim pentru nobilele sale fapte.

VICTOR BEDA

Fluxul și refluxul umbrei la Kogaion

Calc pe pământul Sarmizegetusei Regia și îmi vin în minte din nou cuvintele lui Iordanes: „Decenu, demonstrându-le teoria celor douăsprezece semne ale zodiacului, le-a arătat (geților — n.n.) mersul planetelor și toate secretele astronomice, cum crește și scade orbita Lunii, cu cit globul de foc al Soarelui întrece măsura globului pământesc; le-a expus sub ce nume și sub ce semne cele 346 de stele trec în drumul lor cel repede de la răsărit până la apus, spre a se apropia sau depărta de polul ceresc... Putem vedea pe unul dintre aceste cerceți poziția cerului, pe altul însușirile ierburilor și ale fructelor, pe acesta creșterea și scăderea Lunii, pe celălalt observând eclipsele Soarelui”.

Supun apoi aceste afirmații ale lui Iordanes unei judecăți simple și mă întreb:

Ce l-a determinat oare pe istoricul got să vorbească astfel despre strămoșii noștri? Nimic altceva, cred, decât cunoștințele pe care le posedau, prestigiul „științific” de care se bucurau ei, geto-dacii, în rîndul popoarelor antichității.

Nu se poate, mi-am zis mai apoi, ca strămoșii noștri, într-atît de prețioși de lumea lor, într-atît de cunoscători în ale astrologiei și astronomiei, să fi studiat cerul fără instrumente adecvate, fără un fel de baze, unde aceste instrumente să fi fost amplasate. Trebuiau să fi avut deci observatoare astronomice dotate, desigur, la nivelul „tehnic” de atunci, observatoare de tip dacic probabil — pentru că dacă erau recunoscuți ca fruntași în acest domeniu, al astronomiei, de ce n-am accepta și ideea impunerii ori a producerii unei tehnici proprii în direcția aceasta în care excelau?

Și încă o întrebare să ne punem: unde să se afle aceste observatoare astronomice, dacice; să nu fi rămas oare nici o urmă din ele? Ele se află, așa cum arheologii au dovedit-o, așa cum alți cercetători au înțeles și noi dovezi argumentative acestei idei, în primul rînd la Sarmizegetusa Regia, unde sanctuarele de aici, unice în lume pînă acum, da, unice în lume, pot sugera măcar ideea, prin numărul lor și prin interrelațiile lor lucrative, că la Sarmizegetusa Regia este vorba de o bază centrală de observare a boltei cerești și de măsurare a timpului. Spunem centrală

pentru că strămoșii noștri nu citeau bolta instelată numai dintr-un singur loc, ci din mult mai multe locuri, așa cum ne dovedește sau măcar ar putea să susțină această ipoteză numărul mare de sanctuare descoperite în celelalte cetăți dacice din munții Orăștiei.

Atunci, dacă așa stau lucrurile, de ce să ne mirăm că strămoșii noștri, deținători a numeroase cunoștințe astronomice, așa cum ni-l desemnează probele istorice ale timpurilor, ar fi cunoscut unde se află nordul și sudul, meridianul locului, că ar fi știut să calculeze eclipsele de Lună, echinoctiile și solstițiile și încă multe altele? Nu avem temei să ne mirăm ori să ne îndoim de aceasta, Iordanes însuși ne-o spune. Singura datorie a cercetătorilor de azi a fost și rămîne aceea de a dovedi practic ceea ce izvoarele scrise ne transmit despre strămoșii noștri cu care ne putem mindri. Să căutăm mereu în măturile și urmele trecutului nostru, să intuim și să cunoaștem, să demonstrăm apoi cunoștințele profunde pe care „cei mai drepti și mai viteji dintre traci” le-au lăsat posterității.

Fiindcă la dreptate și la vitejie proverbiale nu s-a ajuns și nici nu se va ajunge altfel decît prin înțelepciune, iar la înțelepciune se ajunge doar prin cunoaștere.

Într-un prim articol, din Flacăra nr. 52/25 dec. 1985, demonstrăm și noi, printr-o convorbire cu matematicianul și astronomul Florin Stănescu, că dacii puteau calcula, cu ajutorul Soarelui de andezit, instrument complicat, aflat în relație strînsă cu celelalte instrumente existente și azi la Sarmizegetusa Regia, puteau calcula, deci, meridianul locului.

Astăzi, interlocutorul nostru, cercetătorul Florin Stănescu, ne va demonstra cum strămoșii noștri geto-dacii calculau în complexul astronomic de la Sarmizegetusa Regia echinoctiile și solstițiile, precum și înclinația eclipticii.

Arătăm în articolul anterior că pe discul Soarelui de andezit există marcate (prin diametrele cercurilor respective) trei lungimi: raza cercului central (0,73 m), raza cercului cu T-uri (3,04 m) și raza discului propriu-zis (3,49 m). Aceste măriri au fost culese din teren, la descoperirea discului, de regretatul Hadrian Daicoviciu. Luîndu-le în studiu, noi ne-am pus următoarea întrebare: ce reprezintă ele? Simboluri culturale, arhitectu-

rale sau reprezintă o limită pînă la care dacii au putut construi?

— De ce v-ați pus o astfel de întrebare și nu alta?

— Pentru că, dacă această rază de piatră ar fi fost construită numai din zece blocuri, ori din douăzeci de blocuri, și nu din 16, din cite este construită în realitate, ea ne-ar fi indicat cu aceeași precizie tot nordul.

— Înseamnă, deci, că toate cele patru dimensiuni (razele celor trei cercuri, cit și lungimea razei din exteriorul Soarelui de andezit, care indică nordul, în lungime de 9,60 m) au o anumită semnificație, ne ascund nouă o taină?

— Să răspundem unei astfel de întrebări, pe care ne-am pus-o și noi, am apelat la gnomon: instrument cu care în antichitate și mult după aceea era observată mișcarea Soarelui (pe ecliptică). Gnomonul este instrumentul cel mai simplu pe care l-a cunoscut antichitatea: este compus dintr-o tijă înfiptă în pămînt, în poziție strict verticală, căreia i se urmărește umbra. Umbra cea mai scurtă dintr-un an, a aceluiși gnomon, ne determină solstițiul de vară (aproximativ 21 iunie), adică începutul verii astronomice. Umbra cea mai lungă dintr-un an ne arată, ne indică momentul solstițiului de iarnă (aproximativ 22 decembrie), adică începutul iernii astronomice.

— Pomenești mai sus de „mișcarea Soarelui pe ecliptică”. Ce este ecliptica?

— Ecliptica este drumul aparent al Soarelui printre stele; zic aparent pentru că, așa cum se știe, Pămîntul este acela care se învîrtește în jurul Soarelui. Dar, să revenim: pe ecliptică, în afara celor două puncte care determină solstițiile de iarnă și vară, mai există alte două puncte, tot opuse pe orbita Soarelui, care marchează începutul primăverii astronomice (21 martie) și al toamnei astronomice (23 septembrie) — numite puncte echinoctiale sau pur și simplu echinoctii.

— Dar aceste măriri astronomice se modifică în timp: dv. ați ținut cont de aceasta?

— Ecliptica este înclinată față de ecuatorul cerului cu un unghi de 23°27' — mărime care acum

2000 de ani avea o valoare ceva mai mare. Ținînd cont de faptul că într-un secol înclinația eclipticii variază cu 47",6, am aflat, prin calcule, înclinația de acum două mii de ani, la Sarmizegetusa Regia (latitudine geografică 45°40'), la solstițiul de iarnă (umbra cea mai lungă) și la cel de vară (umbra cea mai scurtă).

— Trebuia să știți, presupun, și înălțimea gnomonului: ce înălțime credeți că avea un astfel de gnomon?

— Am folosit, pentru înălțimea gnomonului de atunci, mărimea razei cercului cu T-uri, respectiv 3,04 m, mărime pe care o considerăm reprezentativă pentru tot ansamblul sanctuarelor de la Sarmizegetusa Regia. Și am constatat că diferența dintre lungimile umbrelor gnomonului (cu înălțimea de 3,04 m) la solstiții este egală — practic — cu diametrul discului Soarelui de andezit. A fost pentru noi un prim indiciu că dimensiunile discului Soarelui de andezit, precum și cele ale cercului cu T-uri nu sînt întimplătoare și că ele reprezintă valori astronomice. Observații făcute pentru efectuarea acestor calcule nu am folosit nici o dimensiune, nici o mărime care să nu fie conținută, înscrisă într-un fel sau altul pe disc!

— Înseamnă că pe discul Soarelui de andezit sînt înscrise și punctele echinoctiale și chiar solstițiale? Ați calculat mărimea umbrei lor?

— Da, am calculat! La echinoctii, se știe, distanța de la amiază (zenitală) a Soarelui este egală cu latitudinea locului. Se dovedește astfel faptul că strămoșii noștri puteau poziționa cu ajutorul gnomonului, pe discul Soarelui de andezit, punctele echinoctiilor și ale solstițiilor.

— Ați putea să ne spuneți cum lucrau ei practic cu aceste instrumente? Să pătrundem cu imaginația noastră în cetate și să observăm mișcările unui sacerdot, preot, astronom să-i zicem!

— De acord! Să ne imaginăm, deci, un sacerdot, un preot dac însărcinat cu astfel de treburi, care, în diferite momente ale zilei și ale anului, doare sau era obligat, prin natura funcției sale în cetate, să observe cînd se produc astfel de evenimente astronomice: de pildă, echinoctiile sau solstițiile. El bine, cînd sacerdotul constata că umbra gnomonului

atingea marginea discului Soarelui de andezit, știa că a sosit vara, vara astronomică, adică solstițiul de vară. Evenimentul era, probabil, urmat de ceremonii, de sărbătoare, și el anunța, credem, declanșarea unor activități: pregătirea sercerii, de pildă, a altor lucrări agricole sau pastorale. Cînd umbra gnomonului atingea cealaltă extremitate a discului, tot pe direcția nord-sud, era semn că a sosit iarna astronomică, solstițiul de iarnă adică, marcat, de asemenea de ceremonii, de începerea altui gen de activități, precum și de începerea, bănuim, a sărbătorilor de iarnă, a Crăciunului.

— Cum stabilea sacerdotul punctul echinoctial?

— Lua o distanță egală cu diametrul cercului central de pe disc și o așeza pe diametrul discului Soarelui de andezit, începînd de la cercul cu T-uri, (așa cum se va putea vedea pe o figură pe care o vom publica în numărul viitor — n.n.). Obținea, astfel, un punct în care, atunci cînd ajungea umbra aceluiași gnomon (cu înălțimea egală cu raza cercului cu T-uri), știa că a sosit primăvara și, respectiv, toamna, momente care declanșau, de asemenea, unele ceremonii și activități anotimpurilor respective.

— La ce concluzii v-au condus aceste constatări?

— Toate aceste observații demonstrează un fapt: că elementele trasate pe discul Soarelui de andezit reprezintă distanțe și măriri astronomice cu ajutorul cărora, plecînd de la mărimea de bază (3,04 m), care e raza cercului cu T-uri, se pot determina punctele solstițiale de iarnă și de vară, precum și punctele echinoctiilor, fără alte elemente străine, neincorporate discului.

— Cum credeți că erau folosite aceste cunoștințe de către populația obișnuită și la ce anume le foloseau?

— În bună parte am răspuns, pe parcursul acestui dialog, la o astfel de întrebare; completînd răspunsul, vom spune că astfel de cunoștințe le erau destul de la îndemînă și foarte utile unei mari părți din populație: cînd păstorul dac, de pildă, înfigea bita în pămînt și vedea că umbra ei, la amiază, era cit bita de lungă, păstorul știa că începe primăvara sau toamna, după caz, puteau începe, deci, activitățile cunoscute de oricine. Din cite știm există și azi unele zone în care această „practică” este folosită, mai ales tot de păstori.

(Va urma)

N. GRIGORE MARĂȘANU

(Urmare din pagina 24)

de turnee. Altfel, falimentul e iminent.

— Așa este. Ca spectator de circ nu o dată mi-a fost dat să aud: numărul acesta l-am văzut acum 20 de ani.

— Vă asigur că ceea ce a văzut spectatorul Y era cu totul altceva. Număr asemănător, dar perfecționat. Numai un ochi avizat poate sesiza diferența. Apoi, să nu uitați: un actor de teatru are la dispoziție două ore pentru a convinge, iar noi doar cîteva minute. Ori... Trebuie să mai insist puțin. Munca noastră este grea, foarte grea. Nu ai timp liber. Dimeinea antrenamente, după-amiaza spectacol. Știi ce sentiment de amărăciune te cuprinde, la finalul numărului, cînd faci reverența, oboseit și cu sufletul în git, și vezi pe cite unul care te privește cu sentimentul lucrului deja văzut?

— Hai să nu exagerăm. Mai vedeți ceva atunci cînd primiți sau nu aplauze?

— Nu spunea Brunea-Fox că „spectatorii sînt un singur ochi, un singur sistem nervos”? Să știți că este o realitate. Noi vedem totul și pe toți. Asta se învață cu timpul, dar se învață. Așa se capătă și personalitatea. Poate o să vi se pară curios, dar cel mai greu lucru nu e dublul salt, ci crearea și menținerea personalității. Reverența și zîmbetul fac parte din personalitate. Un adevărat artist nu cerșește, ci impune aplauzele.

— Nu am nostalgia trecutului, dar mi-e teamă că circul, cu întreaga lui tradiție de altădată, riscă să fie înghițit de tehnică, de electronică. Parec sînt pe cale de dispariție numerele netrucate, care sã pună în valoare bicepsii și pectoralii, într-un cuvînt forța și curajul omului.

— Circul trebuie să țină pasul vremurilor noastre și un bun conducător trebuie să știe cum să îmbine tradiția cu noul. Vă rog să rețineți un lucru: indiferent de drumul pe care-l parcurge în manej, artistul trebuie să știe perfect A.B.C.-ul mese-

riel. Poate el să folosească toată electronica din lume, fără a abceda nu poate face nimic.

— Care-i A.B.C.-ul unui artist de circ?

— Statul în mini, în cap și saltul la saltea. Rețineți: ajungi aproape de perfecțiune după trei ani de muncă asiduă.

— Părinții dumneavoastră au lucrat în circ. De mic ați intrat în arenă. Atunci erați „copilul de cauciu”. Apoi, cu trecerea anilor, ați devenit contorsionist, pentru ca în final să optați pentru basculă. Aveți circul în sine. Știu că turneele lungi și oboseitoare, de altădată, vă țineau departe de școală. Cum se explică, totuși, că ați terminat facultatea?

— Pînă la 20 de ani nu am iubit circul. Chiar l-am urît. Viața era cumplită și grea. Făceam turnee în bou-vagon. Mai multe familii la un loc. Acolo dormeam, acolo repetam, acolo se gătea, acolo țineam alimentele. Circul este o mare familie, dar intimitățile exacerbate mă inspăimîntau. Doream evadare. Doream copilărie. Visam să mă joc. Citeam mult, foarte mult. Literatura mi-a alimentat dorul de evadare. Dar tot ea, literatura, m-a făcut să-l reîndrăgesc, să revin definitiv la circ. În turnee citeam pe unde apucam. Să vă mărturisesc o nostimădă: eram în turneu și mă obseda o carte. N-o lăsam din mînă. Citeam pînă în ultima clipă, adică pînă la intrarea în arenă. Devenisem un mic automat. Într-o seară însă... Mi se dă intrarea, rezizor se obișnuise cu pasiunea mea pentru citit, iar eu, în loc să renunț la carte, am intrat în arenă citînd. Aveam experiență și astfel am putut transforma gafa într-un succes. Atunci cînd circul m-a cucerit definitiv, am început să-l privesc cu alți ochi. Mă impresionau colegii trecuți de o anumită vîrstă, pentru care intratul în arenă devenise o problemă. Lipsa de cultură își spunea cuvîntul.

— Și?

— Mă am zis: în anii noștri,

pe lîngă tradiție, bicepsii și pectoralii, ai nevoie de studii. Altfel, la o anumită vîrstă devii penibil. Trebuia să știu exact ce este vîrsta biologică, ce fac inima și plămîni la efort ce se întimplă cînd stai în cap etc. etc. M-am dus la institut numai cu aceste gînduri, dar și cu dorința intimă de a rupe o tradiție. După terminare, altul îmi era ochiul...

— Circul înseamnă veselie. Dar și tristețe. Îmi aduc aminte de un mare clown, care îndemna lumea să-l palmuiască și el, bietul, rîdea. Numai cine-l urmărea dincolo de arenă cunoștea adevărul. Iată altă fațetă a ma-

Cercul

nejului. Dar mai sînt și altele. În lumea acrobaților, accidente au dispărut astăzi. Au apărut lonjele de siguranță. Din păcate, dresorii mai cad victime. Căzul Lidiei Jiga e cunoscut. Nu de mult a mai fost un accident. Nu ați de grav, dar a fost. Ne puteți lămuri de ce și, mai ales, cînd atacă animalul?

— Nu sînt de specialitate, dar sînt de acolo. Îmi exprim doar un punct de vedere. Animalele atacă în arenă și mai rar în menajerie. Dar mai întil notați o lege: cînd animalul face un pas înainte, dresorul trebuie să facă doi către el. Obligatoriu. Este o lege de aur. Dresate de mici, animalele știu lecția perfect. Indubitabil. Dar au o pretenție: dresorul să nu greșească. Animalele îl cer lui aceeași exigență pe care el, dresorul, le-o cere lor. Accidentul de care amintiiți s-a datorat faptului că dresorul a greșit. S-a împiedicat. Lei nu știu, nu s'au învătaseră această mișcare și au atacat, mai mult dintr-un instinct de conservare, de apărare, dacă vreți. Refăcut după accident, dresorul și-a reluat munca, fără să îndepărteze leul „ata-

cator”, căci el știe bine că animalele nu au nici o vină. În cazul Lidiei Jiga, lucrurile stau puțin altfel. Preocupată de diverse lucruri, a cam neglijat animalele. Casa și masa dresorului sînt obligatorii lîngă cușcă. Din totdeauna. Animalele cer dragoste și mîngiere nu numai în spectacol. Erau neglijate. Prezența dresoarei doar la spectacol nu le mulțumea. Și s-au răzbunat.

— Animalele sînt geloase?

— Ascultați o tristă poveste adevărată. Eram în Italia. O dresoare de elefanți din familia Medrano avea drept mascotă o oaie. Tot timpul mergea însoțită de ea. Elefantul ei preferat o geloze. Lucrurile erau evidente din care motiv toți specialiștii îl spuneau să renunțe la oaie. În arenă elefantul se comporta normal și tandru cu dresoreea. Într-o dimineață, dresoreea a mers să-și vadă elefantii. Cu oaia în brațe. Gelosul nu a mai răbdat. A ridicat trompa înainte de a se apropia dresoreea de el, a prins-o în ea și nu i-a dat drumul decît atunci cînd a știut că totul este ireversibil. Vedeți că nu e prea ușoară viața noastră.

— Ați făcut turnee în toate țările de democrație populară, apoi în Spania, Franța, Anglia, Norvegia, Suedia, Danemarca, R.F.G., Grecia. Mă opresc?

— Da.

— Dar continui. Ce au însemnat aceste vizite pentru cultura și pentru destinul dumneavoastră?

— Vorbesc bine franceza, italiana, germana, rusa, sirba și poloneza. Din păcate, nu am văzut prea multe.

— Vai de mine! Cred că glumiți!

— Iar vorbiți din afara circuitului. Iată, am avut în Franța un turneu de 11 luni. Minunat, ați zice, numai că în aceste luni am străbătut 300 de orașe. În multe din ele am avut și cite două spectacole pe zi. Să vă relatez cum se desfășoară munca într-o zi: dimineața — antrenamente, apoi probleme administrative;

întreținerea mașinilor, a rulotei etc. Spectacol după-amiaza, spectacol seara. Legea noastră: în arenă cu stomacul gol și mințea limpede. După două spectacole cazii leșinat de foame. Mîncîni. Apoi nu poți dormi că-ți este stomacul plin.

— Cine nu vă cunoaște viața poate crede că drumurile rulotei sînt presărate numai cu trandafiri. Mergem mai departe cu toate că ne apropiem de final. Cum se comportă, cum reacționează publicul din alte țări?

— Francezul are multă imaginație; nordicii sînt explozivi și participativi; spaniolii trăiesc efectiv executarea unui număr, își dau seama, exact, de dificultatea execuției și chiar o nereușită este aplaudată; nemții cer rigurozitate și precizie; italienii... Dar să vă povestesc o intimă. Conduc o trupă de basculă. Aici măiestria nu este a celui care este catapultat, ci a celor care fac bătaia. Într-o seară, s-a îmbolnăvit unul dintre săritori. L-am înlocuit. Orchestra cînta o sirbă de-a noastră, noi, veseli, upleam arena. Vine rîndul fetei care trebuia să incheie numărul. Se urcă pe basculă, se uită la cel doi de la bătaie (unul era schimbat), privește la mine și cînd s'a dau comanda, fuge. Nu a avut încredere în noul partener. Publicul italian a intuit perfect adevărul și eșecul s-a transformat — din nou — în victorie. La nemți aceeași situație s-ar fi terminat cu fluierături.

— Jucați — oriunde ați fi — zilnic. În zilele de sărbătoare, cite două și chiar trei evoluții. Chiar nu aveți sărbători?

— Nu. Și această situație, curoasă, face parte tot din legile nescrise, dar dure, ale circuitului. Dimpotrivă, de sărbători toate locurile sînt ocupate. E cea mai mare bucurie a noastră.

— Dorec să pun punct discuției, dar n-am un titlu. Mă ajutați?

— Un trib al secolului XX: Cercul! sau dacă vreți: O meserie fără granițe: circul.

— Vă mulțumesc.

Necesara dinamizare

Firește, în cele aproape două luni care au trecut de la începutul lui 1986, Anul Internațional al Păcii, în lume au avut loc numeroase manifestări și s-au desfășurat importante acțiuni care privesc toate cele trei teme ale A.I.P.: „Pace și dezarmare”, „Pace și dezvoltare”, „Pregătiri pentru viață în pace”. Cum dimensiunea cea mai importantă o reprezintă dezarmarea, atenția și eforturile tuturor popoarelor se concentrează, natural, asupra acestei probleme vitale pentru existența omenirii, asupra stadiului în care se află în prezent negocierile de dezarmare.

În viziunea revoluționară, profund noavoare a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pacea și securitatea prin dezarmare constituie opțiunea fundamentală a actualității, impusă în egală măsură de evoluțiile de azi și de liniile de perspectivă ale desfășurării din lume, opțiune pe care România socialistă o promovează cu convingerea că este singura cale de evitare a unui război termonuclear. Concepția românească asupra dezarmării este profund marcată de realism și are calitatea de a evidenția perspectivele unei treceri treptate spre obiectivul dezarmării generale, cu prioritate a celei nucleare. În locul „echilibrului” prin supraînarmare, România insistă pentru un autentic echilibru, întemeiat pe dezarmare, pe reducerea continuă a arsenalelor, în paralel cu măsuri menite să genereze

încredere între state. Un asemenea proces poate fi înlăturat cu participarea, în deplină egalitate, a tuturor statelor, fără a nega sau a subaprecia răspunderea pe care o au statele posesoare de mari potențiale militare. Propunerile românești pun un accent firesc pe pericolul nuclear, vizând, în consecință, încetarea

Comentariul săptămânii

producției de arme nucleare și trecerea la reducerea treptată a celor existente, până la lichidarea definitivă a tuturor armelor nucleare, precum și a celorlalte arme de distrugere în masă. România consideră necesare interzicerea tuturor experiențelor cu arme nucleare, prevenirea militarizării Cosmosului, a folosirii noilor descoperiri științifice în scopuri militare.

Intrucât pe mapamond situația continuă, în pofida unor aspecte pozitive conturate de evoluțiile din 1985, să fie deosebit de gravă, se impune, după cum accentua președintele Nicolae Ceaușescu, să se valorifice toate posibilitățile existente în momentul de față și în perspectivă, pentru ca 1986, Anul Internațional

al Păcii, să-și justifice această denumire printr-o cotitură radicală în abordarea problemelor dezarmării și edificării păcii, aceasta realizându-se prin depășirea stadiului declarațiilor de bune intenții, al promisiunilor, și prin trecerea la măsuri practice de dezarmare, în primul rând de dezarmare nucleară. În acest sens, posibilități însemnate oferă forurile multilaterale sau bilaterale de negocieri în problemele dezarmării: Conferința de la Stockholm pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa, care și-a reluat activitatea la 28 ianuarie; negocierile de la Viena privind reducerea forțelor armate și a armamentelor și măsuri adiacente în Europa centrală, care la 30 ianuarie au intrat în cea de-a 38-a sesiune; Conferința pentru dezarmare de la Geneva care și-a inaugurat noile lucrări la 4 februarie; convorbirile bilaterale sovieto-americeane de la Geneva care au intrat în cea de-a 4-a rundă la 16 ianuarie. Este însă stringent necesar ca activitatea în toate aceste foruri să fie dinamizată, să se acționeze cu toată fermitatea pentru ca negocierile din cadrul lor să se soldeze cu rezultate cât mai bune, menite să contribuie într-o măsură importantă la îmbunătățirea climatului internațional, la crearea condițiilor pentru realizarea unor progrese reale pe calea dezarmării și a păcii.

ION CODRU ■

Moscova: planuri pînă în anul 2000

Asprile iernii nu au ocolit nici anul acesta capitala Uniunii Sovietice, făcând să se strîngă pe străzi mari cantități de zăpadă care au fost luate repede înlăturate. În fața celor însărcinați cu deszăpezirea au fost puse sarcini mai mari decît în oricare altă mare capitală a lumii, datorită așezării sale nordice și dimensiunilor gigantice. Și aceasta cu stringență deoarece peste două treimi din totalul moscoviților locuiesc în cartierele de la marginea orașului, unde se află 90 la sută din locuințele noi construite în ultimii 15 ani. Astfel, zilnic aproximativ 500 000 de călători folosesc mijloacele de transport în comun în direcția centrului și înapoi. Alte adevărate fluvii de călători străbat metropola în alte direcții; în total în decurs de un an folosesc mijloacele de transport ale orașului 14 miliarde de călători. O parte dintre aceștia, 2,4 miliarde, folosesc metrourile, peste un miliard trenul urban, restul recurgînd la troleibuze, autobuze, sistemul maxi-taxi, taxiuri și tramvaie. În actualul cincinal este prevăzută crearea de linii de trenuri rapide, cu o viteză medie de 25-30 km/oră, cu stații situate la distanță mai mare, care să poată transporta aproximativ 15 000 de călători pe sens, într-o oră.

A fost deja elaborat un proiect al dezvoltării complexe a sistemului de transporturi al capitalei U.R.S.S. Pînă în anul 2000, rețeaua mijloacelor de transport va fi lărgită, atît prin amplificarea rețelei raionale de transport prin noi legături, cît și prin sporirea ritmului de trafic. O atenție specială va fi acordată liniilor spre cartierele de la periferie. Moscoviții vor avea posibilitatea de a ajunge mai repede la locul de muncă, dar și de a avea acces mai rapid la sfîrșit de săptămînă, spre locurile de agrement. S-a calculat că în prezent locuitorii Moscovei au nevoie în medie de 40 de minute pentru a ajunge la locul de muncă. Prin cei trei milioane de metri pătrați de suprafață locuibilă ce vor fi predați noilor locatari anul acesta, capitala se va apropia și mai mult de obiectivul stabilit pentru anul '90, fiecare să aibă propria lui locuință. Totodată, proiectele prevăd pentru 1986 deschiderea a 110 magazine noi, cu o suprafață totală de 50 000 de metri pătrați și a 630 de mici bufete. Bugetul de 3 miliarde de ruble va permite multe alte noi construcții, dar și o serie de renovări, modificări, îmbunătățiri.

Cu acest an, a început un nou cincinal, cel de-al 12-lea, care prevede un ritm înalt de dezvoltare economică pînă în 1990. Pretutindeni, în fabrici și în întreprinderi cuvintele de ordine sînt sporirea calității muncii, îmbunătățirea disciplinei și a ordinii, precum și intensificarea inițiativelor oamenilor muncii. În cîntec celui de-al XXVII-lea Congres al P.C.U.S., care își va începe lucrările peste cîteva zile, numeroase colective din metropola de pe rîul Moscova și-au luat importante angajamente pe care le-au îndeplinit și depășit. Însăși fața orașului s-a schimbat mult în ultima perioadă. Astfel, s-au încheiat complexe lucrări de restaurare a Kremlinului, ce au durat un deceniu și jumătate. Ghizii recomandă cu căldură turiștilor și o plimbare prin vechiul Arbat, care și-a reînnoit și el veșmintele, redobîndînd prin micile și cochetele sale magazine, importanța sa de vechi nod comercial al capitalei. Moscova întîmpină apropiatul eveniment, Congresul al XXVII-lea al P.C.U.S., în strale sărbătorești.

IOAN ROȘCA ■

ROMEO NĂDAȘAN ■

Ce mai faci, Mireille Mathieu?

Mathieu a acordat un interviu ziarului l'Humanité, din care publicăm mai jos cîteva fragmente. Așadar:

— Ce mai faci, Mireille Mathieu?

— Au trecut 12 ani de cînd am apărut ultima oară pe o scenă pariziană. În tot acest timp am cîntat peste hotare, unde m-am străduit, așa cum am putut, să fac cunoscut oamenilor din diferite țări și de pe diferite continente cîntecul francez. Se poate spune că am izbutit să fac înconjurul lumii. Am cîntat în Statele Unite și în Mexic, în Canada și în Brazilia, în Uniunea Sovietică și în multe alte țări.

— După concertele din februarie de la Paris, urmează să pleci în China. Știi că vorbești curent engleza și germana...

— Dar cînt, de regulă, în franceză. Pentru turnee, pregătesc unul sau două cîntece în limba țării unde urmează să mă duc. O cere curiozitatea franceză. În esență, mă străduiesc să popularizez adevăratul cîntec francez. Am imprimat recent un disc cu cîntece pe care le putem numi tezaur național, aparținînd unor glorii cunos-

cute tuturor, cum sînt Piaf, Brel, Prévert, ale altor autori și interpreți talentați. Intenționez să realizez și alte asemenea discuri.

— Ești, desigur, bucuroasă că popularitatea „fetei din Avignon” a depășit cu mult granițele Franței. Cîntecele cu care te produci pătrund în inimile oamenilor din toate colțurile lumii. Cum a fost începutul?

— Pe data de 21 noiembrie 1965 am participat pentru prima dată la un concurs organizat de televiziune. Am avut succes. Acea Mireille Mathieu pe care o știu toți datează de atunci. De cîntat am cîntat însă de mult, dintotdeauna, toată viața. Am cîntat la școală. N-am fost o elevă prea strălucită. Tatăl meu a fost cioplitor în piatră, și am avut trei-sprezece frați și surori. Cei mai mari îi ajutau todeauna pe părinți, făceau și ei treburile care le stăteau în puteri. Locuiam atunci într-un cartier alcătuit din case sărăcăcioase, populate de familii de muncitori. Cînd am împlinit paisprezece ani, am început să lucrez într-un atelier de papetărie. Eram cea mai mare dintre frații și surorile mele și trebuia să am grijă de cei mici. Trăiam pe atunci în mare sărăcie, însă eram cu toții umitori de mîrinimoși, fiind mereu gata să sîrim în ajutorul celor din jur.

— Cum îți explici marele tău succes?

— Ceea ce am realizat datorită în proporție de 99 la sută ostentivității permanente de auto-depășire, muncii, cu care am fost obișnuită din fragedă copilărie.

— Ce părere ai cu privire la ce scrie presa despre Mireille Mathieu? După cît se pare, nu prea îți pasul cu moda în domeniul show-ului...

— După părerea mea, în viață trebuie să rămii tu însuși. Moda se schimbă extrem de repede. Tu însă trebuie să-ți vezi de munca ta. Sînt fericită că pentru mine cîntecul a devenit lucrul cel mai important, pasiunea vieții mele. În rest, să decida publicul. Pe cînd participam la concursurile organizate de televiziune — lucru care, vă rog să mă credeți, nu-i deloc simplu — cineva a afirmat că Mireille ar fi o păpușă pe care o poți manevra ușor. Nu-i adevărat! Eu sînt artistă, și sînt un om viu. La fel ca imensa majoritatea a oamenilor, sînt împotriva războiului, a rasismului. Sînt alături de cei care se pronunță împotriva militarismului, împotriva asuprii, pentru pace, pentru un viitor luminos al tuturor locuitorilor planetei.

Prezentare și traducere
ION D. GOIA ■

„Nu există femei urite!”, decretează unul din cele mai sofisticate computere produse de industria japoneză. Datorită lui, orice femeie poate descoperi acel truc mărunț care dintr-o prezență nesemnificativă poate face o stupefiantă apariție. Este adevărat, și asta o remarcăm noi, bărbații, că uneori o culoare nepotrivită, o trăsătură de penel prea apăsată, tunsoarea sau culoarea rujului pot avea un efect de-a dreptul dezastruos asupra moralului feminin, atît de vulnerabil, uneori, la aspectul exterior. Acest vrăjitor numit „Video make-up simulator” conceput și realizat de cea mai mare firmă japoneză de cosmetice „Shiseido” este, echipat cu un creier electronic și un sistem video color care constituie ultimele minuni ale electronicii de avangardă. El poate răspunde, infailibil și cît se poate de obiectiv, la toate întrebările pe care fiecele Evei le pot pune în interminabila lor acțiune de căutare a propriului ei estetic. El reproduce pe un ecran chipul imprincipinatei și propune, una după alta, sute de variante de machiaj și pieptănătură. Solicitatoarea va aprecia rezultatele și se va convinge, cu proprii ei ochi, dacă este bine sau nu să-i urmeze sfatul,

Uneori propunerile computerului sînt atît de radicale încît femeia nu se mai recunoaște, este șocată și refuză cu oroare chipul oferit. Ca pînă la urmă, după reflecții mai mult sau mai puțin îndelungate, să revină asupra refuzului implorînd competența electronică a acestui

Nu mai este deci necesară nici părerea și nici mina cosmeticianului sau a coaforului de unde, de cele mai multe ori, consoartele noastre vin îngrozitor de nemulțumite și abia așteaptă să ajungă acasă pentru a distruge cu pieptenul eșafodajul de bucle savant și migă-

mai multe aprecieri urmînd ca acasă, după consultări repetate cu oglinda și, eventual cu soțul, să fie aleasă înfățișarea optimă. În plus, pe o imprimantă apare lista cosmeticelor necesare pentru realizarea efectului dorit, bineînțeles japoneze, dar care alături au corespondentul fabricat de marile firme europene sau americane. Într-un turneu triumfal care a avut ca puncte de referință New York-ul și Parisul, computerul a fost solicitat de mii de femei și ce credeți?... bărbați! Interesați să știe dacă le sta mai bine cu barbă sau fără, cu sau fără plete, cu părul creț sau neted. Cele mai multe femei au exclamat cu modestia caracteristică: „Vai, nu știam că sînt atît de drăguță!” așteptînd confirmarea, probabil a calculatorului, care cu sobrietatea-i electronică nu și-a expus nici o părere.

Pentru moment, declara ing. Nishiko, acest computer este extrem de scump pentru a putea pătrunde masiv în magazine sau în case de modă. În curînd sperăm să-și facă drum, la prețuri convenabile, atît spre casele de frumusețe, cît și, de ce nu, spre domiciliul femeilor care-l vor dori.

IOAN ROȘCA ■

Computerul cosmetician

zeu al frumuseții. Cum lucrează calculatorul? Persoana în cauză se așează în fața unui puțir, sub ochiul unei camere TV care preia imaginea feței, o transmite computerului, iar acesta execută o fotografie color pe care o transferă pe ecranul display-ului. În continuare, creierul electronic analizează principalele caracteristici ale chipului și începe să ofere variante de machiaj și coafură. Schimbările propuse nu se vor opera decît asupra chipului real, cum s-ar întîmpla la un institut de infrumusețare ci, pe ecran, fără ca pielea sau părul să fie atinse.

los construit și betonat cu fixativ. Pe ecran apar acum două figuri, cea martor și cea îmbunătățită asupra căreia se poate interveni în continuare cu ajutorul unui creion optic și corija eventualele stîngăcii ale calculatorului. Cu ajutorul lui se trasează o nouă linie a sprincenelor, se schimbă nuanța rujului de obraz sau culoarea rîmelului, se pudrează sau nu fața...

De multe ori femeilor le este extrem de greu să se decidă pe loc — ciudat ar fi să fie altfel — așa că Video make-up le oferă cîteva fotografii color cu variantele care au intrunit cele

Ce conține o mină de opal

Cu prilejul unor lucrări de excavare la o mină de opal din sudul Australiei a fost descoperit osul fosil al unui brahiozaur, specie ce putea atinge înălțimea de 15 metri. Urtașul a trăit acum 110 milioane de ani,

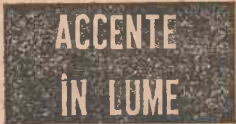
cînd acele locuri făceau parte dintr-o imensă mare, care, pătrundea în interiorul continentului.

Mapamond în miniatură

Printre exemplarele rarissime ale Bibliotecii universitare ate R.D.

Germane se află cel mai mic atlas geografic din lume. El a fost confecționat într-un atelier de litografie din orașul Rostock, în anul 1831. Dimensiunile lui sînt de 47x60 mm. Tot în sfera recordurilor se înscrie și o altă „piesă” a bibliotecii. Este vorba de „Marele atlas din Rostock” ale cărui

dimensiuni 1,66m/2,04 m îl situează printre

cele mai mari din lume.

Cu bicicleta pe Himalaya

Cu bicicleta se fac plimbări, se participă la concursuri, se poate face înconjurul pămîntului... se obțin recorduri inedite. Un grup de doisprezece cicliști vest-germani au par-

curs un traseu din Himalaya atîngînd o altitudine de 3250 metri.

Traducător ultra rapid

O firmă japoneză a realizat un sistem computerizat care reușește să traducă într-o oră cam 1,5 milioane

de cuvinte din japoneză în engleză. Deși materialul de tradus este foarte bogat, traducătorul greșete „puțin”. Nivelul de exactitate este estimat la aproximativ 85 la sută ceea ce înseamnă în general o „traducere perfectă”

ELENA GRECESCU ■

Serbările zăpezii '86

Cea de-a 8-a ediție a „Serbărilor Zăpezii”, manifestare de anvergură cu tinerii și pentru tineri, a avut loc la sfârșitul săptămânii trecute, la Cimpulung Moldovenesc, în județul Suceava. Pe pârta de pe dealul Runc, la poalele cărui se desfășoară, de-a lungul malurilor râului Moldova, panorama acestui oraș — stațiune, s-au derulat, timp de trei ore și mai bine, secvențele unui film pasionant în care protagoniștii au fost schiori de mare performanță din partea locului și din județele învecinate — Bistrița-Năsăud, Iași, Maramureș — care au fă-

cut demonstrații de virtuozitate, executând sărituri acrobatiche și de la trambulină, au prezentat celor peste 20.000 de spectatori adunați într-un adevărat amfiteatru natural, cu o imensă scenă în decor de iarnă, jocuri distractive care au provocat hazul și buna dispoziție. A fost, pentru toți cei prezenți o zi de neuit în care momentele educative s-au împletit armonios cu divertismentul de calitate, cu fantazia și umorul.

DUMITRU MAICAN ■

La dezăpezire

Cu câteva zile în urmă, într-o dimineață, pe Bulevardul Eroilor din Capitală și-a făcut apariția o echipă de lucrători înarmați cu lopeți, însoțită de un responsabil înarmat cu o mapă. Lucrătorii au început să degajeze rigolele de zăpadă. Operație, desigur, utilă și necesară. Numai că în loc să așeze zăpada în trozenele formate pe marginea trotuarelor, unii o aruncau direct pe trotuarele curățate cu o zi înainte de cetățeni. Drept care am asistat la următorul dialog între un locuitor de pe acest bulevard și unul dintre „glumeți”: „Dumneavoastră nu vedeți că umpleți din nou trotuarul cu zăpadă?” „Ei-și?” „Păi, pietonii nu mai au pe unde trece”. „Ce ne pasă nouă?” „Ar trebui să vă pese”. „Știi ce? Dacă dați un litru de țulcă înlăturăm noi zăpada!” „Pe care o aruncați tot dumneavoastră?” Și discuția a continuat pe același ton, în timp ce responsabilul cu mapa nu auzea nimic, iar zăpada de pe marginea străzii era aruncată înapoi pe trotuarele abia degajate. Cam ciudată glumă, dacă era glumă. Dar ne temem că faptul acesta divers ar merita o discuție serioasă despre nepăsare.

● Pe râul Topolog, din județul Argeș, a intrat în funcțiune microhidrocentrala Șuici I, prima din salba de unități energetice care urmează să fie construite în această zonă.

Casă electronică de marcat

Specialiștii Intreprinderii „Electromureș” anunță intrarea în fabricație a unui nou produs: o casă electronică de mar-

cat. Dintre performanțele tehnice, notăm în primul rând viteza de marcare. Respectiva casă electronică de marcat poate emite un bon în mai puțin de 10 secunde. În plus, greutatea ei este cu 50% mai mică decât a caselor electromecanice fabricate până acum la Tîrgu Mureș.

1.265.000 de publicații. Recordul județean pare să-i aparțină însă, până la proba contrarie, curierului de telegraf Ioan Crețu, acum pensionar, care după 34 de ani de muncă se poate lăuda că a parcurs 437.400 de kilometri pentru a duce la destinație 332.430 de telegrame.

Ultima oră

Atenție, părinți!

Intr-o dimineață doi copii se jucau cu sania pe gheața subțire a Oltului, în zona sa vîlceană. Nimic nu părea să le strice voia bună. Brusc, gheața s-a rupt și unul din puști a alunecat în apă. Șansa s-a nădit de această dată Ion Telespan care, aflat prin apropiere, a auzit strigătele de ajutor și a reușit să-l salveze pe copil folosindu-se de un cablu și de o prăjină lungă.

Poștași maratoniști

Iată câteva cifre capabile să ne facă să primim cu respect spre poștași. Gheorghe Niculițoiu, factor postal la Oficiul 4 din Rîmnicu Vilcea, a parcurs în 36 de ani de meserie 162.000 de kilometri, distribuind peste 488.000 de corespondențe și 1.512.000 zitare și reviste. Mai „tinărul” său coleg, Gheorghe Ungureanu, de la Oficiul Călimănești a bătut cu pasul în 25 de ani de activitate peste 125.500 de kilometri pentru a distribui 375.000 de corespondențe și

Ah, firmele

Ni se pare inutil să dizertăm despre funcția firmelor. Ea e multiplă, comercială în primul rând, firește, dar și estetică și — de ce nu? — pedagogică. Dar unii responsabili de responsabilități magazinelor, nu se arată deloc sensibili la acest adevăr banal. Numai așa ne explicăm că a fost nevoie de sesizarea unui elev din clasa a VIII-a din Tîrgu Jiu pentru a se constata absența unei litere pe firma magazinului de jucării „Pinochio”, cum era scris, greșit, cu un singur „c”. (Stimați tovarăși, nu e nimic de făcut, așa a vrut autorul, un oarecare Carlo Collodi să-și boteze eroul, Pinochio, cu doi „c”, acum mai bine de un secol!) De fapt, ca să fim sinceri, nu știm dacă eroarea a fost înlăturată de pe firma buclucașă. Știm numai (din ziarul județean) că un elev, priceput și la povești și la ortografie, a atras atenția asupra delictului onomastic. Și mai știm (de aceea consemnăm faptul) că acesta nu e singurul caz în care firmele se află în culpă.

Iată încă un exemplu, de data aceasta de la Orăștie, unde pe o firmă mare scrie cu litere groase și foarte vizibil TUTUN. Ortografic, totul e în regulă, nu lipsește nici o literă din cuvînt. Dar, dincolo de goam, lipsește... tutunul. Căci, în realitate, firma este așezată deasupra intrării unui atelier de croitorie de comandă. Așa ca să se mai înviorzeze monotonia corectitudinii străzii! Se oprește omul, compară firma cu ceea ce vede, se miră și, gata, a ieșit din rutină. Asta au urmărit autorii acestei croitorii de comandă, traversită în tutungerie?

Noi medicamente românești

Anunțăm, la rîndul nostru, prezența în farmacii a unor noi medicamente românești: Pentoxifilin (drajeuri și fiole) indicat în tulburări circulatorii periferice, arteriale, venoase și cerebrale (echivalent cu produsul Trental); Pentifilin retard (comprimate) indicat în tulburările circulatorii cerebrale, oculare și periferice (echivalent cu produsul Cosaldon retard); Ferglrom soluție buvabilă de gluconat feros indicat în anemii scrupice; Conecama ES, fiole, recomandat în insuficiența epifizare.

Din cetină de brad

Cetina de brad a fost prezentă în poezie, în muzică, în aura de sărbătoare a zilelor de la cumpăna anilor, fat-o, acum, prezentă și în industrie. În cadrul secției de industrializare a Iernului Șcheș a fost pusă de curind în funcțiune o instalație de prelucrare a cetinii de brad, prelucrare în urma căreia se vor obține uleiuri eterice pentru industria cosmetică și farmaceutică și făină proteică pentru zootehnie.

● Și acum o știre dintr-un loc unde vinătorii sînt doar spectatori. Cei mai mici pensionari ai parcului zoologic din Piața Neamț, veniți pe lume la sfîrșitul anului trecut, doi ursuleți, au luat contact pentru prima oară în viața lor cu zăpada. Ursoaica, după ce i-a lăvădit câteva minute prin zăpadă, i-a băgat însă repede la loc în culcușul de frunze. Să nu răcească!

De pe Valea Prahovei

— Popasul Azuga a fost complet renovat. Motiv de satisfacție pentru toți cei care posedă aici, fie și numai pentru câteva geasuri.

— În ultimii doi ani, telecabinele dintre Bușteni și Babele (cel mai lung — măsoară 4.351 de metri — și mai spectaculos traseu pe cablu din țară) au transportat peste două milioane de turiști.

O meserie fără granițe: Circul

— „Iubesc circul. E un spectacol ce nu prețuiește căteanului nici majorat, nici cunoștințe specifice. E pentru toate vîrstele. Ca piinea, ca aerul, ca lumina. Aici, publicul — demarcat de alte manifestări artistice prin atîtea diferențieri constituind „individualitatea” spectatorului — e un singur ochi, un singur sistem nervos. E ca o baie generală de soare. Tonică, inviorătoare, optimistă. Iubesc circul pentru nealterata lui tinerețe. Pentru modestia lui. Pentru respectul ce-l poartă spiritului breslei... Pentru misterul lui, pentru parfumul lui de aventură și vagabondaj”.

Iată, iubite Mihail Stroeici, ce seria în urmă cu circa 50 de ani marcele reporter bucureștean F. Brunea-Fox despre curajoasa meserie pe care o practicați. Și, pentru că și eu iubesc circul, socotindu-l o treaptă a artei, primul contact al viitorului ora cu „secon”, temeritatea, suplețea și aparenta agresivitate a artistului, m-am gândit la o discuție pe această temă, pentru că, oricît s-ar fi spus, niciodată subiectul nu va putea fi epuizat.

— Aveți foarte multă dreptate. În meseria noastră, ca și în sport, se pare că nu există granițe, limite. Iată, în 1977, cînd împreună cu trupa mea de basculă am cucerit, la Madrid, „Oscarul”, credeam că am atins plafonul maxim. Astăzi numărul laureat ieri nici nu mai poate intra în competiție.

— Cu voia dumneavoastră, să purcedem, așadar, la discuția pentru care v-am invitat. Pentru lămurirea noastră și, poate, și a cititorilor, vă rog să-mi spuneți de ce vi se spune profesor? Este un titlu obținut după mulți ani de arenă sau ca urmare a absolvirii unei facultăți?

— Sînt absolvent al Institutului de educație fizică și sport, promoția 1967. Printre alții, am fost coleg cu Topescu și Oțelea.

— Este necesară o facultate pentru un „circular”? Iată, folosesc un termen cu o rezonanță puțin pelorativă!

— Din păcate, copiii oamnelor de circ nu prea frecventează facultățile. În trecutul mai îndepărtat, școala se reducea, pentru mulți dintre ei, la cele patru clase primare. Să fim bine înțeleși: această anomalie nu se datora unei slabe dotări intelectuale, ci faptului că, poate, niciieri, viața nu este mai dură, mai chinătoare pentru un copil ca-n circ.

— Bizară situație. Copiii artiștilor, care fac deliciul arenei în majoritatea situațiilor, n-au copilărie. De ce oare?

— Foarte simplu, aș zice, și tare complicat, aș adăuga. Dacă ați observat, la noi familia constituie o unitate indestructibilă. Sigur că mai există divorțuri, despărțiri de cupluri, dar cînd zic familie mă gîndesc la faptul că noi avem o lege nescriasă (de fapt mai multe): cel ce se naște în arenă n-o mai părăsește niciodată. Să vă dau un exemplu: celebrul Kratoyl, circular la început, apoi patron, a vrut să rupă tradiția. Și-a trimis băiatul la politehnică. Dar el s-a reîntors în arenă, chemat de acea pasiune care-ți încrețește frunța și-ți face ochiul gînditor. Repet: asta nu înseamnă că nu au fost, nu sînt și nu vor fi și excepții.

— Dacă acceptăm ideea — și o acceptăm — că toți copiii din circ sînt, în general, dotați, cum se explică că nu merg la studii?

— În trecut se vehicula ideea aceasta: ce-ți trebuie școala, că tot în circ rîmii?! Apoi viața noastră are un specific aparte. Bîntuim fara, colindăm continentele. Și nu dintr-un capriciu, ci dintr-o necesitate.

— Care anume?

— Un artist singur sau o trupă au nevoie de cel puțin doi ani pentru realizarea unui număr nou. Și cite numere poți pregăti într-o viață? Ca să poată supraviețui, el sau ei au nevoie

(Continuare în pagina 22)

DAN BĂRLĂDEANU ■

Rubrică realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN ■